

Nyíregyháza
KÖNYVE

— 2016 —

Nyíregyháza Könyve

2016

MÓRICZ ZSIGMOND
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR

N95

Mórícz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár
Nyíregyháza

Mórícz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár
Nyíregyháza Könyve – 2016

Élelytörténeti gyűjtemény – P

Megjelent az
Országos Könyvtári Napok
keretében korlátozott
példányszámban.

Felelős kiadó: Tomasovszki Anita igazgató

Szerkesztő: Babosi László

Borítóterv és tördelés: Tatár Róbert

Nyomda: Szempont Grafikai Stúdió Kft.

Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár
Nyíregyháza 2016

Kedves Olvasó!

Az idén immár harmadszor veheti kezébe Nyíregyháza könyvét, melyben helyi szerzők, legyenek amatőrök vagy profik, bemutathatják műveiket. Ez a nagyszerű kezdeményezés 2014 júniusában indult útjára, amikor is „Írjunk együtt!” címmel pályázatot hirdettünk meg, hogy mindenki, aki elbeszélést, novellát vagy verset ír, lehetőséget kapjon arra, megmutathassa írását a nagyközönség előtt, és az alkotások végre előkerüljenek az asztalfiókokból. A tavalyi nagy sikerre való tekintettel ez év júniusában is közzétettük pályázatunkat. A szép számmal beérkezett művekből most is a szakmai zsűri által kiválasztottak kerültek bele a Könyvtár által gondozott kötetbe. Fogadják szeretettel Nyíregyháza könyve 2016 című kiadványunkat!

Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár

Tartalomjegyzék

KÖLTÉSZET

Czimbula Novák Ibolya: Álomban	1
K. A. Hikari: Földöntúli szerelem	2
Izsai Attila László: Nekünk	3
Lőkös Angéla: Nikodémus emlékei	4
Méhész Erzsébet: Hallgat a nyomor...	5
Pagonyi Szabó János: Szamszára	6
Pegazus	7
Plósz Andrásné Pap Mária: Főorvos	8
dr. Teisler Erika: Séta, valahol	9
Vígh Lilla: Mementó	10

PRÓZA

Bucskó Vanessza: Azt mondják	12
Czimbula Novák Ibolya: Mama, vegyél nekem macskát!	16
Csoma József: Három másodperc	22
Juhász Szabina: Mennyei ajándék	27
Kulcsár Attila: Krúdy tál gombafasírttal	38
Leanne Iris Price: A búcsú nem örökre szól	41
Szabó László István: Csak mesélek...	49
Szegedi Viktória: Visszatérő érzelmek	63
Tihanyi Margit: Csak úgy firkálgatok	74
Kötetünk szerzői	81

ÁLMOMBAN

A nyíregyházi harangtorkokból
Álmomban kivágtam a dallamot.
Ezzel jelét adtam mindenkinek,
Hogy az egyik toronyban vagyok.
Virágládába sorsom kiültettem,
Hogy rányithassam az égi ablakot. - - -
Hányszor voltam fogoly, fullasztó,
Egyszemélyes, hegyi óvóhelyen,
Majd világszerte útra elindulva
Vödörbe tett halként keringtem
A vízzel felhígult lehetőségben.

Mikor az utolsó esély jogán
Kezemben tollal, bejelöltem
A Titkos Torony kijáratát, - - -
Az sem vezetett sehová, de -
Szögletében Téged találtalak.
Pillanatra megtorpant a Semmi,
Míg apró részecskékre foszlott
A magam alá gyúrt várakozás.
Ám korszakos meglepetésként
Álmomban - Ég és Föld közé
Imával ácsoltál egy hidat - Nekünk.

Földöntúli szerelem

Itt bolyongok én - a földöntúli lélek
Nem fogyasztok semmit, a neveden élek
A szemtengelyed körül - ott bolyongok én
És megállok pihenni a szemhéjad peremén.

Itt bolyongok én a földöntúli lélek
Annyira szeretlek, hogy olvaslak és nézlek
Hhhh... néma kiáltás hagyja el a számat
és úgy megtámadná vérdús aortádat...

Örökké bolyongok én - a földöntúli lélek
Nem fogyasztok semmit, a neveden élek
Az vagy nekem - egy élő planetárium,
Egy szerelemdaganat - negyedik stádium.

Nekünk

Ők a felkelőnap...

Felkel minden s mindennap.

Simogatva, csillogva

Tengermélyébe hatolva

Szórja éltető csillámokat.

Magányos lelkünkben örömet

Adva, nyílhat benne: Varázs,

Fényözön, hajnali virágos rét.

Rózsa bársonyszirma: Élet

Melegágya, forrás friss, üde,

Kristálytisza, ízes vize.

Oldhatatlan kínzó szomjjal,

Szomjazzuk szédítő, édes ízét

Ajkának nektárját mézét. Mint fát

Kérge, kagyló gyöngyét, szüntelen vággyal

Ölelnénk, úgy ölelnénk szívünkkel.

Élni nélküle magány, gyötirelem.

Életünkben ápoló oltalom,

Gondoskodás, szeretet. Tiszteljük,

Ünnepeljük, óvjuk, ne csak

Ma, minden s mindennap Szeressük

A nőket...

Nikodémus emlékei

Nem volt bátorságom
akkor ...
Az éjszaka takarta
el gyávaságomat.
Meg akartalak érteni,
tudni vágytam
az Igazságot.
Szelíd alázatod
megszégyenített.
Tanítványoddá
tettél.
Elfogadtad öreg testembe
zárt
lelkem vágyát:
Feléd haladni,
Tőled hallani
az Igét,
Isten Országának
ígéretét,
a szeretet parancsát...
Kegyelmedből rájöttem:
maga az Igazság és
a Szeretet
fogadott akkor éjjel,
majd nemsokára
ragyogásába emelve
azóta is örök
békéjében tart.
Köszönöm, Jézusom.

Nyíregyháza, 2011. 07. 18.

Hallgat a nyomor...

Ha az élet nagybetűjét kicsire szabják át, az ember szeme párássá váll, innen vissza út nagyon nehéz már.
Az utcán egyre több reklám zacskós ember sétál,
kinek a zacskó tartalma a vagyona.

Hát itt már a szavaim is, rongyokba járnak.
Muszáj tollat ragadni, és mit látok azt leírni.
Az a baj, hogy ezt hiába is írjuk le ettől még nincs hova mennie.
Mert az ő életük, olyan mint egy be nem váltható csekk.
Az összes róluk szóló hír egy hazugság.
Mert adatok, számokként kezelik őket.
Pedig ők is élő emberek, csak fedél nélkül élnek.
Mindenki némán tűri, hallgat a nyomor.

Kiáltanom kellene, hé, hé emberek !!!!!!!
De én is, csak állok némán, komoran, a hang nem hagyja el a szám.
Mert könnyem csöppen és csordul végig arcomon.
A telkem hiába is tombol...

Szamszára

(LÉLEKVÁNDORLÁS)

Kedvesem! Csak pengetem szívem
húrjait Neked: minduntalan.
Vágyom a szoros öleléсед:
feszes márvány-bőröd illatát,
érintését, játékos nyelved
ízét, forrasztó erején át.
Lángoló hévvel érkezel hozzám!
Szemedben zsarát fénye izzik
és lecsapsz vaduló szél gyanánt:
korbácsolod szívemnek vizét...
S agyamba hatolva zúdítod
felajzott érzékek tengerét!
Veled együtt merülök alá.
Oly csodák közepette úszunk,
s a boldogságban megmártózunk.
Partot érve hiszem csak: végre!
Nem álmodtam tengernyi álmot,
benned látom a nagyvilágot!
Ahogy sellőként úszol felém,
bájjaid szemem tükrében ég:
mint vakító homok perzseli,
s vergődő szívemet hergeli.

A lángja kedvesen hívja fel,
újabb vizeket hódítani el.
Bódító úszás, lebegés jött:
ahogy a kérész Anyja fölött!
Oly kevés ideig röpkülhet,
de egyazon mód üdvözülhet,
s éltető Tisza vizébe fúl!
Búcsú e megejtő világtól...
Egyszer talán, mint rügyek a fán,
kifakadhatunk egymás után...
Levélként libegve, öelve
találunk rá a szerelemre.
Áldásért Atyánkhoz fordulunk,
zsongó tavaszi lagzit kapunk.
Kékmadár-élet röpkül velünk,
s hozzá tobzódo nyarat nyerünk.
Majd az ősz fennkölt ódát mesél:
míg sok-sok száraz levél hull a
fa alá, körbe-koszorúba.
S utolsókként lebegve-kúszva,
összefonódva feküdhethünk
ezer-színű ravatalunkra.

Pegazus

Mintha lovarda lenne fenn,
vágtazik, szárnyal egy vadló.
Felveri a TEJÚT porát,
szikrázik rajta a patkó.

Villámként falja az utat,
a messzeség ködbe vész...
ILLÉS gyors-szekerén rajtol,
s álldogál a GÖNCÖLSZEKÉR.

OLÜMPOSZ csúcsát elérve
sziklákon csattog patája...
Szerelmet vall a PEGAZUS,
ha ZEUSZ lányait látja.

Lobog már sűrű sörénye,
suhognak kitárt szárnyai.
Múzsák istennői közül
ERATOT választotta ki.

Költők, írók! Múzsánk jött el,
teremtő ihletet hozott!
Megérintett már a szele,
ahogy megajándékozott.

Hipp-hopp: serken a gondolat,
míg türelmes toll hiányolt...
Rím, ritmus, dallam tengerén
hullámok hátán ficáncolt.

Szerelem múzsája járt itt,
lírám is szépségét zengve.
Szívek, lelkek összeforrtak,
harsonák szólnak a mennybe.

Ünnepelnek fönt a hegyen,
a múzsák karéja táncol...
Ütemre koppan a patkó,
isteni szerelem lángol.

Főorvos

Mottó : „Doktor úr, a maga szíve,/ feje /...sose fáj?”

Ajánló : Ajánlom dr. Fülöp Imre főorvos úrnak, minden tisztelettel

Nyíregyházán,
a kórház labirintusában,
az egyik épületben, az első emeleten,
a fül-orr-gégészeten,
három szoba egymás mellett:
egyik vizsgáló,
másik iroda,
a harmadik saját szoba, főorvosi,
neki...
Ő meg a három ajtón be-kijárt,
ez volt birodalma,
meg a lenti, földszinti rendelő,
a járóbetegeknek,
a zsúfolt váró mellett,
ahol fülledt félhomály,
kedvetlen várakozás,
türelmetlenség uralkodott:
mikor nyílik az ajtó,
ki következik...
A kényelmetlen székeken rengeteg ember!
Sebek,
bekötött fejek, zúzódott arcok,
sípoló gégek, mert gégemetszettek,
fájós fülűek, fájós fejűek,
reménykedő betegek vártak sorukra,
és a főorvos úrra.
A főorvos úr már „letudta” a vizitet.
A kötözőben is ellátta a sebeket.
Konzíliumot tartott, ... hát ez sok!

„Muszáj egy kis kávé innom!” -
mondta a műtét előtt.
A beteg már az asztalon feküdt,
ő még mindig rendelt.
Koncentrált, igyekezett...
Megnézte a filmet betege agykoponyájáról...
Rendelkezett orvosságról...
Mintát vett baktériumra...
Irányította az asszisztenst,
nyugtatta a beteget:
„Nincs olyan nagy baj,
műtét utáni állapot,
egy kis gyulladás,
ha panasza nem volt,
megnyugodhatunk.
Jöjjön azért vissza,
egy hét múlva!”
És ivott egy kis kávé, mielőtt indult...
Egy kis fényűzés a rohanásban,
egy kicsi-kis, meghitt pillanat...
azután úgys beszipantja
a steril szoba!
Annak a kávénak sokáig ki kell tartania!
Ötórás műtét várta!...
Főorvos úr!
A hivatása hihetetlen szép!
A jó Isten vezesse mindig kezét!

Gégény, 2016. június 24.

Séta, valahol

Zöld, barna, kék izzik körülöttem,
éles fénytörök szabdalják e képet,
káprázik a szem, tűnődik az elme
lágyszellő selyme altat, éleszt, hív: Lépj egyet előre!
Valahol nem messze csobogás hallatszik
s a kép mi körülvesz dallammal gazdagszik.
Érzem magamban a külvilág létét,
látom, megértem ott azt a gerlet.
A vízfelszín távol van a helytől, hol keresi,
Lépj egyet hátra! - ezt súgom neki.
Hátra vagy előre ... mindegy is talán.
A gerle és a sétám máris tovaszállt.

Mementó

Ne azt ünnepeld, hogy megszülettem.
Ne azt ünnepeld, hogy a világra jöttem.
Ünnepeld azt, hogy valahol találkoztunk,
s volt együtt néhány szép pillanatunk.
Ünnepeld azt, hogy együtt gondolkodtunk,
s volt néhány kreatív, okos gondolatunk.
Ünnepeld, hogy együtt játszottunk vidáman,
s együtt ültünk az élet hullámvasútjában.
Ünnepeld azt, hogy mesét olvastam neked,
s ha bátortalan voltál, fogtam a kezed.
Ünnepeld azt, hogy együtt utaztunk csodás helyeken,
sétáltunk a mezőn, együtt másztuk meg a hegyeket.
Ünnepeld, hogy együtt énekeltünk, táncoltunk,
együtt néztünk filmeket, együtt barangoltunk.
Ünnepeld azt, ha borús kedved néha felvidámítottam,
s bocsásd meg nekem, ha lelkednek bánatot okoztam.
Ünnepeld, ha tanítottam néked pár okos dolgot,
s felejtsd el azt, ami semmire sem volt jó.
Ünnepeld azt, hogy valaha szóltam hozzád kedvesen,
s felejtsd el, ha hangom mord volt, s szenvtelen.
Ünnepeld, hogy együtt kacagtunk, nevettünk,
együtt néztük a szivárványt, amikor a felhő elment felettünk.

Együtt vártuk, hogy a tél után eljön a szép tavasz,
s a tikkasztó hőség után együtt búcsúztattuk a nyarat.

Ünnepeld azt, hogy együtt zokogtunk és sírtunk,
ha nem úgy sikerült az élet, ahogy álmainkban írtuk.

Ünnepeld azt, ha jó barátod voltam,
és nem csak egy ismerős a sorban.

Ünnepeld azt, ha együtt tévelyegtünk az élet viharában,
ha végül más utakon indultunk e zavaros világban.

Ünnepeld, de csak, ha te is így látod közösen eltöltött időnket,
S ha te nem így emlékszel, én nem neheztelek.

Én magammal viszem majd e csodás emlékeket,
magamhoz ölelek mindenkit, kiket szeretek, s köztük tégedet!

Nyíregyháza, 2016. augusztus 2.

Azt mondják

Azt mondják, minden ember életében van egy csoda. Csak idő kérdése, hogy mikor következik be. Egy csoda, ami megváltoztatja az életét. Ami miatt másképp látja a világot. Valami, vagy éppen valaki. Én erre a csodára vártam.

Órák óta utaztunk már. San Diego nincs közel az otthonomhoz, éppen ezért esett nehezemre eljönni távol a barátaimtól. Elviselhetetlen hőség volt az autóban. Borzasztóan fáradt voltam, hisz előző este Scott barátom egyik nagy partiján vettem részt. Nem minden nap lesz tizennyolc az ember. Mindezek ellenére a bátyám, Dave szerint elengedhetetlen a korai indulás, ha az ember el akarja kerülni a dugókat, és délre meg szeretnénk érkezni Mollí néni házához. Én persze ezúttal szívesen kihagytam volna ezt az utazást.

Az út rettentően unalmas volt, így hát az előző este elmulasztott egyik kedvenc tevékenységgel, alvással ütöttem el az időt. Csak akkor ébredtem fel, amikor a városba értünk. A nénikém rögtön a második utcában lakik. Hatéves koromban jártam itt utoljára. Akkoriban egész nyáron itt voltunk a testvéremmel. De társaságra a szomszédban találtam. Egy Ellie nevű lány élt ott a szüleivel. Emlékszem, esténként a parton szaladgáltunk, élveztük, ahogy lábunkat mossa az óceán hideg vize. Az éjszakákat pedig Elliék lombházában töltöttük. Azok voltak életem legboldogabb nyarai, és most megint itt vagyok.

A kocsí felgördült a felhajtóra és megállt. Mollí néni leszaladt a lépcsőn és a kocsihoz rohant. És akkor megláttam őt. Éppen kilépett a teraszajtón, és a nénikém után indult. Csodálkozva néztem rá, mennyire más lett. Az egykor játékos, pajkos kislányból elegáns, fiatal nő lett. Hosszú szőke haja laza hullámokban omlott a vállára, leért egészen a derekáig, s kiemelte bőre bronzos színét. Pillanatok alatt a kocsí mellett termett, és mivel addigra már mind kiszálltunk, kecesesen ugrott a nyakamba.

- Te jó ég, Steve, olyan jó újra látni! - mondta, majd eleresztett.

- Ne is foglalkozzatok most a csomagokkal, üljetek le, egyetek! - mondta Mollí néni, amint átléptük a küszöböt.

Miután mindannyian behordtuk a bőröndjeinket, asztalhoz ültünk. A nénikém igazán kitett magáért, mert az ebéd nagyon finom és bőséges volt. Ebéd után aztán hozzákezdtünk a kipakoláshoz. Így szaladt el hamar az első napunk.

Hat órákor az ágyon feküdtem és hallgattam, ahogy odakintről a természet hangjai beszűrődnek az ablakon, miközben szememmel a mennyezetet pásztáztam. Gondolataimból egy az abla-

kon berepülő kis kavics zökkenett ki. Értetlenül álltam fel és vettem kezembe a kis kődarabot. Aztán egy újabb érkezett. Az ablakhoz sétáltam, és amikor kinéztem, Ellie-t láttam odalenn.

- Azt hittem már sosem dugod ki a fejed azon az ablakon! - mondta kissé unottan. Gyere le! - vigyorgott rám.

Elmosolyodtam, hisz régen ez fordítva történt. Én dobáltam az ablakát figyelemfelkeltés céljából, s most ő teszi ezt. Ennyi év után. Lesiettem a lépcsőn, ki az ajtón.

- Szóval? - kérdeztem, amint megpillantottam.

- Naplemente van! osolygott és maga után vont.

A partra vezetett engem. Kiskorunkban, amikor végeztünk a kötelező délutáni rendrakással, ami rendszerint jó sokáig tartott, mert a játék hevében a nap folyamán mindent széthordtunk, lejöttünk ide.

Most sem volt ez másképp, habár kicsit meglepett, hogy Ellie ennyi idő elteltével is szeretné megőrizni a mi kis szokásunkat.

A parton állva egymást néztük. Hirtelen szokatlan volt ez a helyzet, mégis olyan ismerős. Hisz, olyan régen nem beszéltünk már. Persze ettől nem lett kevésbé fontos számomra. Végül is gyerekkorom boldog pillanatainak jelentős részét neki köszönhetem. Ő volt az első szerelmem.

- Na, bemegyünk a vízbe? - szólalt meg.

A következő másfél óra csodálatos volt. Rég nem éltem át ilyet. El is felejtettem már, milyen vele lenni. Gondtalannak éreztem magam. Szaladgáltunk a parton a naplementében és végre újra igazán teljesnek éreztem az életem. Vele minden annyira egyszerű volt.

Reggel a madarak csicsérgésére és a tenger vizének hűvösségére ébredtünk a lábunkon. Előző este elaludtunk a parton. Amint bementünk, gondolván, hogy ez segíthet kicsit felmelegednünk, főztem egy forró meggyes teát.

- Emlékeztél! - mosolyodott el

- Mindenre emlékszem - feleltem kaján mosollyal.

Miután megittuk, felállt:

- El kell mennem. Még nem mondtam, de fontos találkozóm van tízkor. Biztos emlékszel mennyit festettem régen. Ez nem változott. Múlt hónapban volt egy kiállításom és kaptam egy nagyszerű ajánlatot. De mit szólnál, ha délután bemennénk a városba?

Amint ez a mondat elhagyta a száját, egyből fantasztikus ötletem támadt. A város régi vidámparkja még áll, és mi lehetne jobb délutáni program?

- Hát rendben, menj csak! Nem szeretném, ha bármit másképp csinálnál, csak mert itt vagyok.

A délután pedig tökéletes lesz.

- Kikisérsz? - kérdezte szelíd mosollyal.

Elkísértem az ajtóig, majd, mielőtt átlépte volna a küszöböt megfordult és szorosán átölelt.

- Délután találkozunk! - mondtam. Csak azután mentem vissza a házba, hogy a kapun kilépett, majd eltűnt az alakja a távolban.

A délelőtt hamar eltelt és én semmit nem csináltam. Éppen a postát indultam megnézni, amikor megláttam Ellie-t a házuk ajtaján kijönni. Pillanatok alatt odaért hozzám.

- Indulhatunk? - kérdezte hatalmas mosollyal az arcán.

- Persze, csak még szólok odabent, hogy elmentünk. Egy pillanat és itt vagyok - mondtam és beszaladtam. Mollí néni örömmel nyugtázta a szándékom, hogy a városba látogatok, de érdekes mosolyát látva furcsa érzés fogott el. Úgy nézett rám, mintha szokatlan lenne tőlem, hogy elhagyom a házat. Noha egyedül sohasem mentem sehova, a barátaimmal gyakran jártam el, és ezt ő is nagyon jól tudta, hiszen gyakran látogatott meg minket odahaza. A nénikém érdekes reakciójával nem foglalkozva rohantam ki Ellie-hez.

- Már itt is vagyok! - vigyorodtam el, amint megláttam

- Mit szólnál, ha először a Joe's-ba mennénk?

- Igazából elég éhes vagyok, szóval rendben, menjünk - egyeztem bele.

Amikor odaértünk, döbbenet néztem az elegáns fehér falakat. Amikor legutóbb itt jártam épphogy ment az üzlet, és most virágzott. A falakat barokk festmények díszítették, a terasz pedig tele volt virágokkal. Gyönyörű volt.

- Kit látnak szemeim, te jó ég! Mióta vagy a városban, Steve? - köszöntött Joe.

- Csak tegnap érkeztem. Itt töltöm az egész nyarat, mielőtt visszamennék az egyetemre.

- Örömmel hallom. Jó újra látni! - mondta vidáman - Na, és mit hozhatok? A régi szokásosat?

- Igen, az jó lesz - bólintottam és néztem ahogy távozik a konyhába.

Időközben Ellie kiment a mosdóba, így reméltem, hogy ő sem felejtett el rendelni.

- Már azt hittem, itt hagytál - mosolyodtam el, amint visszajött. Joe felvette a rendelést.

- Sosem hagynálak itt. Már rendeltem - mondta lágy mosollyal az arcán

Amint végeztünk az ebéddel, felvettem az ötletem:

- Mit szólnál, ha a régi vidámparkba mennénk?

- Remek ötlet! - válaszolt felélénkülve. - Amióta elmentél nem jártam ott.

- Akkor most itt az ideje.

Miután kifizettük Joe-nak a fantasztikus ebédet, elindultunk. Szerencsére a park nem volt messze, csupán 5 perc autóval. A délután pedig fantasztikus volt. Rég éreztem ilyen jól magam.

Ahogy néztem, amint a szellő belekap a hajába, ahogy teljes szívéből nevet, és amikor csak a szemébe néztem, már tudtam, mit akarok. Őt akartam. Az az elszalasztott 12 év, amit nélküle töltöttem, pár percnek tűnt csupán. Mellette teljesnek éreztem magam és tele voltam élettel. Szerelémmel.

Későre járt, és elindultunk hazafelé.

- Steve - szólalt meg, amikor a házuk elé értünk. - Hiányoztál.

- Te is nagyon hiányoztál - feleltem, majd puha csókot nyomtam az ajkára.

- Holnap találkozunk - mosolyodott el lágyan. - Jó éjt!

- Jó éjt, Ellie! - mosolyodtam el én is, majd miután már őt sem láttam, bementem a házba.

- Nézzenek oda, milyen jó kedve van valakinek! - vigyorodott el nénikém, amint az ajtón belépve meglátta önfeledt mosolyomat - Kivel töltötte a délutánt?

- Hogyhogy kivel? - döbbsentem le hirtelen - Ellie-vel.

- Te jószágos ég! Drágám, Ellie tavaly nyáron meghalt autóbalesetben.

Ekkor döbbsentem rá, mi is volt ez az egész. Ellie sosem hagyott el. Mindig velem volt. Nem számít milyen messze voltunk egymástól, és hogy milyen rég láttuk egymást. Azt mondják, ha valaki meghal, nem megy el. A szívünkben és az emlékeinkben mindvégig velünk marad. Életem legszebb éveit köszönhettem neki. Sohasem fogom elfelejteni őt, és azt, amit értem tett.

Mama, vegyél nekem macskát!

Néhány éve már annak, hogy egyik közíró ismerősöm arra kért, hogy meséljek, vagy talán írjak le inkább olyan történeteket, amit eddigi életem megtapasztalásaiból és/vagy megfigyeléseimből merítve el tudnék mondani a macskákról, természetesen azért, mondta csodálkozásomra, hogy a történetek ne vesszenek feledésbe. Ódzkodtam a meséléstől, mert bizony elég régen volt már közöm ezekhez a kedves lényekhez. Az idők múlásával ugyanis - amikor gyerekkoromban még szoros kapcsolatban voltam velük -, gyökeresen átalakult az életem. Aztán mégis eltöprengtem ezen a felvetésen. Lássuk csak, mi juthat eszembe mégis!

Mamaaaa, vegyél nekem macskát! Sokat hallhatjuk így, ezt a könnyörgő felszólítást gyerekeinktől, unokáinktól, merthogy a kisállat tartás a társasházakban is mondhatnánk, hogy divatosná vált. Talán abból a természetes igényből, hogy az ember is, a macska is társas lény, néha jól jönne valaki, akihez lehetne beszélgetni anélkül, hogy visszaszólna, vagy kritizálna, sértegetne minket, maiasan mondvá: „beszólna”. Tudjuk, sokan élnek magányosan - a gyerekek egyszülős családokban, vagy épp békétlenségben. Talán szeretethiány pótlás is hozta ezt a „divatot”, tekintettel, hogy az emberek egyre nagyobb száma a városi életmóddal már kiszakadt a természetes környezetből, ahol csibék, kacsák, libák, kutyák, macskák, stb., harmonikusan benne voltak a mindennapjainkban. Ekkor még napról-napra, hónapról-hónapra, évről-évre láthattuk az állatok viselkedését, figyelhettük őket, és akár tanulhattunk is tőlük. Ezáltal érezhettük teljesebbnek, de erősebbnek is magunkat.

Ahogy az emberek, városokban és vidéken is élnek, így a kisháziállatok is, ennek az életmódnak megfelelően bent és kint is, mármint a lakásból kint. A benti, azaz lakásokban élő kedvenc macskákat, kutyákat azzal a szándékkal nemesítették, hogy minden családtag, aki lakásban és nem kertes házban él, kényeztesse, azaz szeretgetve szolgálja őket, mert hát valamiért az emberek is szeretnek szolgálni. Ennek pedig, szerintem fordítva kellene lenni, történetesen úgy, hogy többnyire az állat teljesítse a szolgálatot. Kiszolgálás szempontjából a macska valójában praktikusabbnak tűnik a kutyáknál, mert nem kell őket hajnalban sétáltatni. Kevesen tudják azonban, hogy a nem fajtiszták - nevezzük talán őket szimpla kinti macskáknak - amikor társas lakásba kényszerítik őket, általában nagyon sok gondot okoznak a gazdáiknak, hisz ösztöneik szerint nem ehhez vannak szokva. Megesik, hogy törnek, rombolnak, kárt okoznak. Összetörik a szép vázákat, megszagatják a függönyöket, ha egyedül maradnak, pisilésre szívesebben választják a virágcserep földjét, a növény ezáltal rövidesen elpusztul.

Összekarmolják a szép bútorokat, hiába is visznek haza nekik erre a célra használható karmoló fát. Észrevétlenül besurrannak a szekrénybe, ha épp kinyitjuk az ajtaját, és ha véletlenül bezárnánk őket mikor suliba, vagy dolgozni megyünk, utána megnézhetjük a ruhák, kabátok szétszaggotott alját. Mert a szép városi otthonban előbb-utóbb nyugtalanná, idegesekké válnak. Nem tartják tiszteletben a gazdik akaratát. Miért nem? Tiltakozásból, ugyanis őket eredetileg Isten nem ilyen kényeztető életmódra teremtette. A macskáknak a Teremtő elképzelése szerint reszortjuk, feladatuk van, ahogyan az ember barátjának, a kutyáknak is. A macskák nem igazán barátai az embernek, távolság tartás van közöttük. A macskák nem adnak parolát, nem tudnak pítizni, főként nem tudják a „fogd meg”-et játszani, nevezetesen a gazdák uszítását végrehajtani. Ezért a kerti-kinti macskák gyakran egy parancsszót értenek csak meg: ez a „sicc”! A sicc azt jelenti, aló mars, el innen, vagy kifelé! A kertés házigazdáknak olykor a „sicc”-et sűrű egymásutánban meg kell ismételni, aztán, ha még így sem értenének a szóból, a hátukon megfogva a grabancukat, nem éppen finom lendülettel odébb penderítik őket, mint ahogyan a labdát is dobálják. Ez a penderítés persze mindig talpra eséssel végződik a macskáknál. Ezt a tudományukat, szerencsére hallomásból is mindenki jól ismeri, ezért alkalmazzák a gyakorlatban lelkiismeret-furdalás nélkül a kipenderítést. Egyszer egy fent már ismertetett kártékony természetű, de akrobatikára termett macskát a lányom ballagási ajándéku kapott. Úgyes fondorlat volt ez. Ámde hasonló meglepetést szerezve, egy félév után már én is előre kitervezetten tovább adtam kertés házba Őt a társasházunkból. A gyerekeket egyértelműen csak a saját szempontjaik érdekelték, történetesen, hogy milyen vicces, milyen mókás és boldogító, ahogyan a levegőbe felugorva bukfencet vet, amikor hazaérnek. Az viszont, hogy miből, hogyan hozom helyre az okozott kárt, már az én gondom maradt. Azon a napon, amikor a macska elajándékozását megejtettem, a 13 éves fiam sértődöttségében és csalódottságában szavak helyett a földhöz vágta az iskola táskáját és ordított. Megértettem, hogy már nem is csalódottság volt ez részéről, hanem inkább sokk, amivel az édesapja korábbi elvesztésének ki nem hevert fájdalmát is akaratlanul megtetéztem. Ezeknek a lelki megrendüléseknek a következtében később sajnos állati szörre, füre - fára - kertre attól kezdve allergiássá vált, - ami az emberekkel való kapcsolattartás szempontjából is meglehetősen kellemetlen nyavalyának bizonyul. Ezért gondolom azt, hogy egyetlen ésszerű magatartás lehetne az üdvözítő a gyerekek részéről, és pedig az, hogy ne nehezítsék a szülők életét, hanem eleve, engedelmesek, megértők és alázatosak legyenek a döntésükkel szemben. A harmonikus családi berendezkedéshez, pedig kellenének a jó vidéki ismerősök, ahol a társasházi gyerekeket szívesen látnák nyaralásra, a városi családok pedig viszonzónak ezt.

A macskákról azt tartják, hogy szuverén lények. Miért, hogyan azok? Úgy, hogy csak a saját ösztönük és kedvtelésük szerint szeretnek cselekedni. A kedvtelésük leginkább lustálkodásnak tűnik, mert az éjszakai portyázások után jóllakottan, nagyon szeretnek ám jó hosszasan elnyújtózkodni, szenderegni, henyélve szemlélődni. A gazdik az ilyen macskákat szeretik, mert ez azt jelenti, hogy éjszaka hasznos munkát végeztek, a sötétben egerekre vadásztak. Persze a vadászás nem is igazi munka számukra, hanem öröm, kedvtelés. Nincs is az egerészéstől jobb mulatság, főként, ha többen játsszák! A macskák azért többnyire boldogok, mert játékosak. Számukra valójában minden játék. A kertés házakban gyakran nem egy, hanem több cicust is tart a ház gazdája, ráadásul a macskák kedvencei az ott élő gyerekeknek. A macskáknak minden adottságuk megvan a vadászáshoz, amin mi emberek elcsodálkozunk. A macska szeme például foszforeszkál, úgy világít, mint egy éjjeli lámpa. Kackiás bajusza érzékeny műszer, az egérsurranásokra úgy rezonál, mintha szél süvített volna el. A bajsza az iránytűje, nem igen tűri el, ha azt piszkálják. A teste, gerince hajlékony, vadászás közben úgy mozog, mint egy sikló. Egyébként könnyedén, kecsesen lépked, futását, pedig ugrásokkal színesíti. Farkával kiválóan egyensúlyoz, de fogni, ütni is tud vele. Karmai, olyanok, mint a vasvillák, kemények, mint az acél. A fogai, mint a késpenge, szűrőszak, élesek. A talpa párnázott, puha, olyan nesztelenül tud rajta settenkedni, mint a szellemek. Egerek, pockok, reszkesetek!

Aztán miért is a gyerekek kedvencei a macskák? Mert érdekeseek, szép testűek, tetszetős és puha a bundájuk, akár a csend. Továbbá kedves a pofikájuk, dorombolósak, gyakran játékos kedvűek. Például pillangókat, madarakat, fonal gombolyagot kergetnek, és olyan mókás, ahogy pofozkodnak. Élesen emlékszem egy pofozkodós jelenetre. Riácska olyan pici volt, hogy még fogta az ujjamat, hogy el ne essen, de különös módon a család nagy büszkeségére már értelmesen tudott beszélni. Álltunk a virágoskert előtt, amikor a kicsi lány ujjongva ezt mondta: „a cica azt hiszi baba”, és hangos, boldog babanevetéssel kacagott. Az történt ugyanis, hogy a tavaszi napsütésben, a virágoskertben a cicánk vidáman szökdécselt, majd mellső két lábával finoman pofozgatta, vagy inkább cirógatta a virágzó árvácskákat. Ez a boldogság átragadt rám, és azóta már én is mindig látom, hogy a sokszínű árvácskáknak valóban gyönyörű szép „arcuk van”. Az akkori picike kislány ma már az unokáim mamája.

Nagyon sok mindent lehet ám tanulni, ellesni a macskáktól. Miket? Például a reggeli tornát, ahogy minden egyes tagját jól megnyújtóztatja. Azután ott van még a tisztálkodás. Amint az első mély álmából felébred, először is iszik. Ez nagyon fontos. Minden élőlény teste sok-sok folyadékot igényel! Látott-e már valaki lefetyelő macskát, ahogy a szép piros, vékony nyelvecskáját kanálformájúvá alakítja, és gyors csapásokkal befelé lapátolja a vizet?

Lenyűgöző, ahogy teljes teste alkalmazkodni tud a szükségleteihez. Miután kellő folyadékot gyűjtött visszafekszik, majd elkezdni nyalogatni puha szivacsos talpacskáit, amivel fényesre tisztogatja először a szemeit, majd a pofikáját. Nagyobb tisztálkodáskor nyalogatja a hajlatokat, ünnepi alkalmakra kikeféli a szőrzetét. Egyet mindig elfelejt a cicusunk, fület mosni. Ezért mondják a gyerekeknek, ha nem elég alaposak, hogy cicamosdást végeztek.

Mindig nagyon megható a családalapításuk, amikor kiscicák születnek. Előzménye, hogy a macskák előszeretettel elcsavarognak, néha napokra is. Három nap múltán azonban általában előkerülnek, mert minden csoda három napig tart. Ez a teremtéstől való csoda az udvarlás művészete. A fiú cicák a nagylányért való viadalban gyakran tépett füllel, sérült bundával, vagy törött lábbal kerülnek haza. A nagylányok idő múltán elkezdnek gömbölyödni, kiscicát várnak. Ekkor már többet lábatlankodnak a konyhában, pótlást követelnek a táplálkozásban. Mikor elérkezik a szülés időszaka, a mama izgatottan, keserves miákolás közepette készít vackot magának, és bizalmatlanságát kifejezve igyekszik elbujdokolni a padlás vagy pince rejtekébe. Ösztönösen védi a picinyeit, mert sok veszély fenyegeti néhány napig őket. Amikor még vakok és tehetetlenek az apróságok, bizony gyakran megesett régen, hogy a gazda a kölyköket megritkította, akár el is tüntette, mert különben túlságosan elszaporodtak volna a cicusok. (Márpedig tudvalévő, hogy a macskák nem tenyészállatok, hanem haszonállatok, ennek megfelelően egyfajta egyensúlyt kell az állományban fenntartani.) Amikor megerősödnek, kinyílik a szemük és kezdik elhagyni a fészek alját, az anya macska a kölykök hátbundáját foga közé szorítva a szájában, büszkén a gazda ajtaja elé hordja őket. Egyrészt bemutatási szándékkal, no és mert a cicáknak már nem elég az anyatej, egyéb táplálékra is szükségük lenne. A macska mamának választania kell, vagy hagyja elpusztulni a cicákat, vagy bízik a gazda jóindulatában. Ha a gyerekek fedezik fel előbb a cicákat, majd kiugranak a bőrükből a meghatottságtól, a látvány feletti örömtől és mindegyiket meg akarják tartani, gyomrozzák, szeretgetik őket. A szülők józan gondolkodása és szigora igen kemény szokott lenni. Ezért a védelmük érdekében a család minden tagja elkezd örökbefogadásra kiejánlani őket barátoknak, ismerősöknek, az ismerősök az ő ismerőseiknek, mignem a háztartás számára túl nagyszámú szaporulat gazdákra nem talál. A búcsú mindig fájdalmas. Azonban meg kell tanulnunk a lemondást, hogy mindent, mindenkit nem birtokolhatunk.

Egyszer csodaszép példáját láttam az anyai szeretetnek macska mamánál. Valami hasonlót már az unokám olvasókönyvében is felfedeztem, de ez kizárólagosan az én történetem, olyan tíz éves koromból. Tűz volt a faluban, forró nyár, mikor a szülők a mezőn voltak, a gyerekek gyufával játszottak, ami mindenkor TILOS! Sajnos kigyulladt a ház, az Ófehértó felé vezető

utcában lévő egyik otthon, melyből a gyerekek kimenekültek. A nádtetőkön gyorsan terjedt a tűz, melynek terjedését a szél is segítette. A harangot félreverték, így mindenki előkerült. A tűz a falu lakosainak minden erőfeszítése ellenére elpusztította több család otthonát és értékeit. Amikor a lángoktól elviselhetetlen volt a hőség, olyannyira, hogy az emberek lemondtak arról, hogy még bármit megmenthetnek, feltűnt nekem egy cica mama, aki még szaladgált, a szájában egyenként cipelve a kölykeket. Mikor sokáig nem került elő, azt hittük mi, ámuló-báméskodó gyerekek, hogy cica mama odaveszett, de nem. Megtalálta, és előkerült az utolsó cicájával is. Az emberek elcsigázódottak voltak, de küzdelemből talán erőt, reményt és példát mutatott nekik a cica, aki akkor, a maga nemében a „nap hőse” volt. Végigfutott bennem a gondolat, hogy az én édesanyám vajon hogyan viselkedett volna. Meg voltam győződve, hogy ugyanígy. El is meséltem neki a történetemet, mitől nagyon elérzékenyült. Könnyező szemeit látva mindenkinél jobban kezdtem szeretni az édesanyámat, főleg, hogy az egyik családnak velem küldött el egy kosár lisztet és tojást gyorssegélyként. Gyerekkoromban talán ettől az időponttól tudtam szívből érezni, hittel ünnepelni az iskolai ünnepségek között az anyák napját.

Még maradt egy történetem a kinti-kerti macskáról, amit befejezésésként elmesélek: Kemény tél volt, így hát a szüleim megtűrték a macskát bent a házban, a szobában. Édesapánk az istállóban tevékenykedett, édesanyánk meg épp elszaladt a boltba valamiért. A testvérem, az öt évvel fiatalabb Erzsike, akkor épp nagyon szeretett volna velem játszani, csak hogy nem volt hozzá kedvem, mással voltam elfoglalva. Így hát gondolt egyet és a hátára vette a macskát, akivel „sót vegyenek, sőt vegyenek!”-et akart játszani. A macskának hozzám hasonlóan valamiért nem volt ínyére a játék, de Erzsike szorította a macska mellső két lábát a vállain át. Mivel tudjuk, hogy a macska szuverén, vagyis semmit nem tesz, amit nem akar, ezért a hátsó lába karmait a testvérem hátába eresztette és így elrugaszkodva, leugrott onnan. Volt nagy sírás. Az ügyet rögtön nem árultuk el édesanyánknak, mert a macskával tilos volt erőszakoskodni. A húgom sebe, később elfertőződött és legalább tíz évbe telt, amíg az ekcémáját sok-sok kórházi kezelés és foglalatoskodás után sikerült valami speciális módon gyógyítani.

Az idők során szerzett ismeretekkel a tarsolyomban tehát minden családtagot lebeszéltem eddig, aki előhozakodott a kéréssel, hogy: Mamaaa, vegyél nekem macskát! Azért beszéltem le őket, mert életmódunk és a negyven lakásból álló tízemeletes társasházunk nem alkalmas arra, hogy egészséges és racionális módon ember és macska együtt élhessenek. Megértem mindig a csalódottságot ilyenkor a gyerekek szemében, de az észszerűség és az érzelmi igény olykor

ütközik egymással az életben. Az együttélés velük vidéken nagyon természetes, ott a macska szervesen hozzátartozik a kertés portákhhoz. Mert bizony, ami a régi idők falusi életvitelét jelentette, az számomra maga az édenkert, azaz paradicsomi állapot volt.

Három másodperc

Egy hosszabb pillantás. Ennyi adatik egy festménynek, hogy megfogja nézőjének figyelmét. Mire idáig jutott az érdeklődő olvasó soraim követése közben, ez az idő már le is telt. Ha úgy gondolják, hogy ez meglehetősen piciny intervallum egy műalkotás sorsának eldöntésére, tévednek. Olimpia éve van, akik figyelemmel követik az úszó- és a rövidtávú futóversenyeket, vagy a kajak-kenu befutókat, azok tudják, hogy a százméteres síkfutás legjobbjai ennyi idő alatt harminc métert tesznek meg, hogy ez legalább másfél testhossz előny az úszóversenyeken és több mint egy hajóhossz a kajak vagy a kenu befutóknál.

Ha ezt az időt túléli a kép, megragadva nézőjének kalandozó pillantását, akkor az már egy másik szituáció. Akkor kezdődik a kegyelem pillanata, akkor fordul az alkotás felé a nyughatatlan szem után a szív (így nevezte a romantika lassabban mozduló érzelmeinket), akkor kezd bennünket átjárni valami meghatározhatatlan melegség, amelyet az a látvány vált ki belőlünk, aminek magyarázatát majd az intellektus, az ész, a gondolkodás adja meg. De ha alkotómunkánk közszemlére kitett darabja nem éli túl a három másodpercet, akkor kérészelete az éppen előtte álló néző számára véget ér. Ismét olimpiai hasonlattal élve: ennek a műfajnak ennyi a szintideje, a döntőbe jutás (a további ismerkedés, feltárulkozás lehetősége, az érzelmi azonosulás, később a racionális vizsgálat, majd az üzenet megfejtésének lehetősége) három másodperc alatt eldől. A festészet ezzel kétségtelenül mostoha helyzetben van más, szerencsésebb csillagzat alatt született műfajokkal szemben.

Két rossz mondat után ritkán csapunk le bármilyen új könyvet, nem találkoztam még nézővel, aki otthagyt volna egy filmet, vagy színházi előadást az első szereplő felvezető mondatai alatt. Az sem gyakori, hogy ha először találkozunk valakivel, az első mondata közben magyarázat nélkül faképnél hagyjuk. Ráadásul munkánk nézőre tett ilyen vagy olyan hatásáról legtöbbször még visszajelzést sem kapunk, a színházzal, a filmmel vagy a sporttal ellentétben.

Az építészet több lehetőséget kap, szemünk lassabban fogja be tömegüket, és ha jól elrendezik, akkor környezetük is kiemeli őket. A szobrászat térbelisége miatt is, és - köztéri alkotások esetén - a környezetbe illesztés egyedisége, esztétikája okán - csakúgy, mint az épületeknél - már biztosítja a „túlélést”.

Emlékszem az 1980-as években egy Baján felállított Lenin-szoborra, ahol „főhősünk” a nagy piederstárlól éppen sétált lefelé egy hosszú lépcsősoron, és mire végiggondoltuk, hogy hova is megy (és honnan jön, és miért), rég túlszaladtunk a „szintidőn”, legalább tíz másodperc

tájékan lehettünk, ez alatt az olimpia százméteres síkfutója már célba ért. Varga Imre zsenialitása, hogy alkotásának mélyebb mondanivalója néhány év múlva, 1990 után vált érthetővé számunkra.

Most már értjük a „szintidő” jelentőségét, a negyedik és többi másodperc életre hívásának súlyát. Ezért mindent bevetünk. Hazugságot, illúziót, félrevezetést, figyelemelterelést. Ezt az egészet hívjuk szakmai tudásnak, rafinált művészeti fogásoknak, melyet a negyedik másodperc igazol vissza. Ez az egész „a” figyelemelterelés, amelyet úgy kell végrehajtanunk, hogy a gyanútlan nézőnek ne is tűnjön fel, hogy már „bevittük a búzába”. Ez csak akkor lenne csalás, ha kárt okoznánk neki, ha valamilyen hátrányt szenvedne. Célunk azonban ezzel éppen ellentétes. Hogy milyen összetett hatást akarunk kiváltani benne, az megér egy másik írást. Sokat gondolkoztam azon, hogy mi az impresszionisták töretlen népszerűségének titka. Hogy - velem együtt - miért kedveli sok ezer művészethez értő és milliók, akik nem tudnának elemezni szakmailag egy képet, csak szeretik Monet, Manet, Pissarro vagy Szinyei-Merse Pál képeit. Titkuk az impresszió, a pillanatnyi benyomás, amit úgy is mondhatunk: a három másodperc.

Ebből a szempontból válik izgalmassá a kérdés: mi az a „szerszám- és eszközkészlet”, amelyet úgy alkalmazunk a szem meggyőzésére, hogy - bár ott vannak a gyanútlan néző szeme előtt ezek a „törmelékek” - nem veszi észre a kellékeket, csak a hatás érdekli, sőt utólag sem hajlandó ezen gondolkodni, ezt a szellemi erőfeszítést meghagyja a kritikusoknak, képekkel kapcsolatban őket kissé fennhéjázóan „művészeti íróknak” titulálják.

Legfontosabb a szín. Szemünk színesben látja a világot, színharmóniakat és diszharmóniakat keres. „Bukik” a „komplementer” színpárokra, szereti együtt látni őket a képeken: piros és zöld, narancs és kék vagy lila és sárga legyen egymás környezetében, erre „ugrik” a néző szeme. És egy ilyen vizuális lendület legalább öt-hat másodperc. A második a sötét és a világos. Ezeknek csak együtt van értelme. (Nem véletlenül használják e fogalompart a legszuggesztívebb keresztény igemagyarázók: a hit világossága...) Ha csak világos színeket lát a szem, azonnal tovább siklik, a csupa sötétről ijedten „lepattan” egy másodperc után. A harmadik a hideg és a meleg együttes jelenléte. Szemünk mindig a meleg színeket keresi (sárga, narancs, narancsvörös), de ezeket a jelenlévő hideg árnyalatok „irányításával”, kalauzolásával találja meg. E vezetégetés közben is biztosan átvisszük a három másodperces lécet. A következő „praktika”: a nagy nyugodt színelületek és az izgalmas, zsúfolt részletek egymásmellettsége. Itt jegyzem meg halkán, hogy a nagyobb méretű alkotásoknak több az esélye a „túlélésre”, mint kisebb társaiknak. Ugyanaz nagy méretben mégsem ugyanaz.

Az előbb részletezett fogásokat együtt úgy is mondhatjuk, hogy feszültséget, izgalmat keltünk

a képen, és mire tisztázódik ennek tartalma, már a „döntőben vagyunk”, ahol már új időszámítás kezdődik, ahol új esélyeket kap szellemi gyermekünk, ahol következhetnek a kegyelmi pillanatok. Még a futballtornák döntőire is eltörlik a sárga lapokat, mindenki tisztalappal indul, új időintervallumot kap. Ebben a periódusban már nehezebben engedi el a néző zsákmányát, szeret ismerkedni az új ismeretlennel, igazolni akarja első benyomásait, latolgat, gondolkodik: belép a játékba először a szív, az érzelmek, utána az agy.

Az alkotóknak azonban nem lesz könnyebb dolguk erre a periódusra sem: elegendő „puskapor”, muníciót kell tartalékolniuk, mert itt nagyobb attrakciókat kell bemutatniuk a mélyebb és tartósabb hatás érdekében. Sok alkotó téved, ha azt hiszi, hogy itt a szemnek már nincs kitüntetett szerepe. De van: azonban itt a szerszámkészletből más fogásokat kell felkínálni számára. A teret, a kompozíciót és végül az üzenetet. Mielőtt ezekről szót ejtenék, egy fontos apróság, az egyetlen, ami nem a képen belül van, hanem kívül: a cím!

Alkotói pályám kezdetén semmi jelentőséget nem tulajdonítottam a címadásnak. Ma már tudom, hogy egy jelentős eszköztől fosztottam meg magamat az üzenet gazdagabbá tételében, irányításában, nézőimmet pedig a megértésben. Ha egy bibliai tárgyú kép címének az „írás” egy odaillo mondatát adom, vagy amikor egy mindenki által ismert megfelelő verssor a kép címe, akkor egy másik műfaj által megtámogatott, magasabb érzelmi szintre emelem az üzenetet. Id. Pieter Brueghel előszeretettel adott olyan címeket képeinek, aminek elolvasása után legalább két-három percig keresi a néző a képen a cím utalását, mint az *Ikarosz bukása*, vagy a *Keresztvitel* című alkotások esetén. A címadás egy számomra megkapó példáját írásom befejező részében idézem fel.

De előtte jöjjenek az újabb fogások, először is a tér. A bevezetőben hazugságról, vagy finomabban fogalmazva illúzióról beszéltem. Egy néhány tucat centiméter szélességű és ettől kisebb vagy nagyobb magasságú síkról akarjuk elhitetni, hogy ott tér van. A szobrászok és építészek nem is értik ezt a problémát, hiszen nekik valóban ott van. Én pedig elkövetem az első kegyes hazugságot, amikor kis rafinált szerszámkészlettemmel egy senki által nem vitatott valóságos síkon teret - valójában térillúziót - alkotok. Soraim elsősorban az első három másodpercről szólnak, így kurtán kell elintéznem a téralkotás módját: kompozíciós fogásokkal élek. A képen ott levő elemeket rendezzük el néha meglepően, máskor szuggesztíven: az elrendezés mindig az üzenet, a mondanivaló céljait szolgálja. Tintoretto *Út a Golgotára* című alkotásán a két lator által cipelt feszület sötét háttérben jobbra mutat, míg Jézus a kereszttel balra tart a latorok feletti útkanyarulatban, világos, fényteli környezetben. Vagy Tiepolo például megfestette az egyetlen olyan képet a Szent Családról, amelyen Mária helyett Szent József

tartja a kis Jézust. Az eddig leírt összes fogásnak, bűvészkedésnek nincs értelme, ha az alkotásban nincs gondolat, ha nem érthető, hogy mi a célunk a kép elkészítésével? Krokovay Gizella tanárnő örökbecsű véleménye jut eszembe, amit egyik diákja nem nagy meggyőződéssel eljátszott zongoradarabja után hangoztatott: „eljátszottad, és minek?”

Akkor csak egy több rétegben, gyönyörűen becsomagolt ajándékról beszélünk, amit egyre nagyobb izgalommal bontogat ki tulajdonosa, míg az utolsó réteg lehántása után látható lesz egy doboz, amely üres! Minél szakszerűbben operálunk művészi eszközeinkkel, a végén annál nagyobb lehet a csalódás, ha nem igazolódik vissza a kezdeti reményteljes és egyre fokozódó várakozás. Ezért mindig ezzel kezdődik az alkotás: mit akarok ezzel mondani. Amíg nincs gondolat, ne kezdjünk semmihez. Közben sem lankadhat figyelmünk: „eszközeinket” kétszer ugyanúgy ne használjuk, idegen „tollakkal” se ékeskedjünk, mert akkor úgy járunk, mint Utassy József, aki egyik kétsorosában ezt így összegezte: „Mikor úgy akarok írni, mint más, nem megy az írás.”

Még akkor sem, ha tudjuk, hogy kezdeti céljainkat soha nem tudjuk elérni, alkotásunkban mindig van valami, ami hiányzik, amivel nem vagyunk elégedettek. Ezt azonban nem szoktuk elárulni. Kivételek csak a legnagyobbak, akik már ezt is megengedhetik maguknak. Ezért éneklí Bódi László „Cipő” egyik dalában, hogy „...egyik sem az, amit akartam...”. Szabó Magda egészen egyértelműen mondja ki *Zeusz küszöbén* című regényében: „Valóban, miféle szigorú démon szorít bennünket írásra, mikor néha majd beleveszünk, hogy megközelíthessük annak a kifejezését, amit elterveztünk: megvalósítani, egészen, úgyszólván lehetetlen.”

Végül az pedig már ismét egy másik írás tartalma lehet: mit tehetünk azért, hogy a három másodperc elkezdhessen. Hova és hogyan tegyük közszemlére „törékeny gyermekeinket”, hogy a néző szeme találkozzon velük. Sok alkotó úgy gondolta, hogy először magára kell irányítania a gyanútlan, potenciális érdeklődők figyelmét. Kétségtelen, ebben Salvador Dalí volt a legkreatívabb. Egyszer karácsonykor csengővel járta a New York-i utcákat, és valahányszor úgy érezte, hogy a járókelők nem figyelnek rá eléggé, megrázta a csengőjét, mert elviselhetetlennek tartotta, hogy nem ismerik fel. Az 1936-os londoni szürrealista kiállítás megnyitóján Dalí egy nehézbúváruhában, két fehér egérrel jelent meg. A ruhában levő légvezeték elzáródott, Dalí vonaglani kezdett, légzési nehézségei támadtak: a közönség először azt hitte, hogy ez is a Dalí-show része.

Ezek mind hatásos fogások lehetnek, de egy nagy veszélye van a dolognak: nem léphetnek a műalkotás helyébe. Nevetségessé válhatunk „művészi”, „alternatív”, „posztmodern” magatartásunkkal, öltözetünkkel, ha nincs mögötte művészet. Dalí megtalálta azt a keskeny

ösvényt, amelyen egzaltált megnyilvánulásai a nézőket hívogatták, elvezették alkotásaihoz.

Az utolsó probléma, amibe még beleütközhetünk, akkor is, ha már elkezdődött a három másodperc, ha már túl vagyunk a szintidőn, ha a néző már megismerkedett az eléje tett alkotással, ha megfejtette az üzenetet. Nehogy azt gondoljuk, hogy az azonos azzal, amit mi terveztünk el, amit mi hoztunk létre sajátos módszereinkkel, eszközeinkkel, „fogásainkkal”. Mindenki megfejtett, dekódolt üzenete mindig más, pedig ugyanarról a képről beszélünk. És ez nem probléma, hanem eredmény. Az a legjobb, ha a néző úgy érzi, hogy személyesen neki szól. Hogy neki mond valamit. A jó üzenet mindig személyes, morális tartalmú és erős hatású. Megrázza, átjárja az embert. Hogy egyértelmű-e az alkotás által közvetített üzenetünk? Azt nem mondanám. Néha igen, máskor nem. Kiállításaim vendégkönyve a tanú rá, hogy egyazon képemről írott visszajelzések meglepően sokrétűek. A lényeg nem ez, hanem az egyedi hatás, amikor úgy érzi valaki, hogy csak neki szól, a legmegfelelőbb pillanatban. Az pedig a sors kegyelme, ha az alkotó erről néha tudomást szerez, és akkor rövid pillanatokra úgy érzi, hogy van értelme ennek. A bibliai sorozatom egyik festményéről, a *Jöjjetek énhozzám mind, akik megfáradtatok...* című alkotásról kaptam egy ilyen internetes visszajelzést: „Most ültem géphez, nagyon fáradtan. Boldog vagyok, mert ez a kép olyan erőt adott, mintha most ébredtem volna fel!

Ha rövid időszakról, három másodpercről írok, az írás sem lehet hosszú. Az utóbbi években egyébként is kezdem úgy érezni, hogy egyre több a versenytársa a három másodpercnél. A különböző internetes alkalmazások, a reklámok, de legfőképpen a filmek és azok képes beharangozói már a két másodpercet is elhagyták és beléptek az egy másodpercen belüli tartományba. Ez már a felvillanó képek birodalma. Nem hittem volna, hogy ez a fogás a pszichológiai kísérletek világából kiszabadulva a mindennapok részévé válik. Ki lehet találni és le lehet gyártani ezeket a „vizuális töredékeket”. De marad-e elég friss szem, befogadó szív és villámgyors értelem ennek befogadására? Íme, a teremtés újabb titka...

Mennyei ajándék

- Ez az este még sokáig a hatása alatt tart majd! - mondtam mosolyogva, miközben bekapcsoltam a biztonsági övet. - Fantasztikusan éreztem magam, Édesem!

Andrew is beszállt a kocsiba és felém fordult.

- Ez volt a célom, Kicsim! Szerettem volna, ha lazítasz. Mostanában rengeteget dolgozol - elfordította a kulcsot, mire a motor halkán duruzsolni kezdett. - Most pedig irány haza, ahol már vár a kényeztető fürdő!

Sóhajtottam.

- Az most tényleg nagyon jól esne! - továbbra sem tudtam abbahagyni a mosolygást. - Nagyon szerencsésnek mondhatom magam, hogy vagy nekem! Szeretlek!

Tekintetét előre szegezte, mert időközben kikanyarodtunk a főútra, ahol ezen a kései órán is nagy volt a forgalom, de a sebváltó fölött átnyúlt, és megszorította a kezemet.

- Én is téged, Egyetlenem! Ez csak a minimum, amit megérdemelsz! - mondta hevesen. - Szerencsés pedig, már megbocsáss, de én vagyok!

Boldogságomat képtelen voltam szavakba önteni, így én két tenyerem közé szorítottam az ő kezét. Úgy éreztem, ez egy olyan pillanat, ahová feleslegesek a szavak. A bársonyos estében suhantunk az otthonunk felé, ahol újabb, apró csodák vártak.

Lehunytam a szemem.

Azután minden nagyon gyorsan történt.

Egy hatalmas csattanás. Fékcsikorgás.

Úgy éreztem, mintha a koponyám szét akarna repedni. Iszonyatos kín.

Nagy nehezen kinyitottam a szemem, de csak elmosódott foltokat láttam. Valamiféle pókháló...ami ráadásul vörös...

Azután magába szippantott az öntudatlanság...

Egy nagyon hosszú, sötét alagútban botorkáltam. Egyedül voltam, és féltem. Nagyon fáztam is. Hol van a kiút? Merre keressem?

Aztán megláttam.

Egy apró fénypont, nem is olyan messze tőlem. Újult erővel másztam felé, és tudtam, jó irányba haladok, mert a pont szélesedni kezdett, és kisvártatva egy szoba körvonalait pillantottam meg.

De valami nagyon nem stimmel...

Egyáltalán...MI A FENÉT KERESSEK A NEONLÁMPA TETEJÉN?

És...na nem...ezt már nem...ilyen nincs...

Alattam egy kórházi szoba terült el, egyetlen betegágygal, amiben...ÉN FEKÜDTEM. Gépekre kötve, élettelenül.

Arról, hogy még élek, a ketyerékből felhangzó ritmikus „pitty-pitty” tett tanúbizonyságot. Megráztam a fejem, mert sokkolt a saját látványom. Ilyesmi nem létezik. Biztos csak egy rossz álom, amiből mindjárt felébredek.

- Csak álmodom... - mondtam ki hangosan is, de a hangom furcsán csengett. Mintha távoli visszhang lett volna.

- Nem álmodsz, Trish!

Ijedtemben a levegőbe emelkedtem, és rémületemet csak fokozta, hogy ott is maradtam. Egy helyben lebegve.

Csodaszép férfialak bontakozott ki előttem a semmiből. Hozzám hasonlóan ő is lebegett.

Vödörhangomat elővéve félénken megkérdeztem:

- Ki vagy te? És mi ez az egész? Ha nem álmodom, akkor biztos megbolondultam, mert ez nem lehet a valóság.

Az idegen apró mosolyt villantott rám.

- Első kérdésedre feelve: az Órangyalod vagyok Trish!

Elnyílt a szám. Hogy micsoda???

- A második kérdésedre csak részben felelhetek - fűzte tovább a szót. - Balesetet szenvedtél. Súlyos autóbalesetet. Életmentő műtétek sorát végezték el rajtad az elmúlt két hétben, de sajnos kómába estél.

Tartott egy pici szünetet, de azalatt képtelenség lett volna feldolgozni azokat az információkat, amiket kaptam tőle.

- Viszont nekünk odafent még tervünk van veled! Nem engedhetünk tovább.

Nyeltem egyet. Vagyis megpróbáltam.

- Tervek? Milyen tervek?

- Arról nem áll módomban felvilágosítani. - pillantott rám. - Magadtól kell rájönnöd a titkok nyitjára.

Még mindig tátott szájjal bámultam rá.

Na jó! Felejtsük el a pánikot amit amiatt érzek, hogy egy kórházi szoba neonlámpája körül keringek, mint valami kótyagos molylepke. Majd ráérek később átadni magam neki.

- Tegyük fel, hogy hiszek neked - fogtam bele. - Jobban belegondolva, nem sok választásom van, szóval hiszek neked. Kérlek, felelj... mi történik velem?

Angyalom elmosolyodott.

- Testen kívül kerültél. Gyakorta megesik a kómás betegekkel, hogy szellemük elválik a testüktől. Abban a pillanatban, amikor ez megtörténik, felszabadul a tudatuk is. Ezért hallják a kómában lévők szeretteik hangját, ezért emlékeznek később mindenre. Kommunikálni azonban nem tudnak. Arra csak egy ép testben lakó, ép lélek képes.

Elszontyolodtam.

- Pedig felcsillant a szemem, hogy hallhatják a hangomat...

- Sajnos nem. És ilyen alakokban nem is láthatnak.

- Meddig maradok így? - tört ki belőlem a kérdés feltartóztathatatlanul.

- Nem tudhatom. Minden lélek másként él meg egy ilyen traumát, szóval változó. De visszatérsz. Ezt biztos állíthatom.

Kicsit könnyült a szívem. Ekkor azonban bevillant, hogy utas voltam abban az autóban... Andrew... vajon ő már...

- Mi lett a szerelmemmel? Kérlek, erre felelj! Tudnom kell, azt is ha már...

- Nyugodj meg! - vágott a szavamba. - Ő jól van. Könnyű sérülésekkel megúszta.

Mázsás kő gördült le szellemvállaimról.

- Valamit azonban még tudnod kell - váltott komolyabb hangnemre. - Nem hagyhatod magára a testedet! - figyelmeztetett. - Ha mégis megteszed, nem találsz vissza, és akkor nem ébredsz fel többé. Azonban ha türelmes vagy, akkor tudni fogod, mikor jött el a visszatérés ideje. Akkor újra birtokba veheted. Most viszont mennem kell. Mai feladatodat elvégeztem.

Kétségbeestem.

- Ne! - kiáltottam. - Ne menj még! Annyi kérdésem van!

Valami - mintha egy tollpihe lenne - végigsimította az arcomat. Őrangyalom komoly tekintettel nézett rám, és ezt felelte:

- A válaszokat magadban kell keresned.

Azután olyan gyorsan tűnt el, mint amilyen hirtelen érkezett.

Komolyan mondom, ha ezt egy filmben látom, megsüvegelem a forgatókönyvíró, és pozitív értékelést írok róla egy blogon. De sajnos teljes bizonyossággal tudtam, hogy ez a valóság. Szellemként lebegtem egy kórházi szobában, miközben testem gépekre kötve vegetált. Az Őrangyalom meg lelépett, mielőtt feltehettem volna égető kérdéseimet. „Keressem magamban

a válaszokat”. Na, szépen vagyunk....

Ekkor viszont eszembe jutott egy másik mondata, ami csak most ütött szöget a fejembe.

„Életmentő műtétek sora...két héten keresztül...”

Atyaég...ilyen sok idő telt volna el?

Valami felderengett tudatom peremén. Egy nagy csattanás...iszonyatos fájdalom...

Mindössze ennyi, amire emlékszem a balesetből. Meg arra a vörös pókhálóra. Mi lehetett az? Már akkor is hallucináltam? Lenéztem a testemre, és egyszerre világossá vált minden. A hatalmas turbán a fejemem segített a felismerésben. Nem nyílt ki a légzsák, és lefejeltem a szélvédőt...az pókhálószerűen repedt meg...a szín pedig azért vörös, mert az a vér színe...

Megráztam magam. Túl vagyok rajta. Élek. Vagy valami olyasmi...nem kell ilyen gondolatokkal mérgezmem amúgy sem kipihent elmémet.

Ebben a pillanatban nyílt a szoba ajtaja, és nagy örömmre anya lépett be rajta.

- Anyaaaa! - üvöltöttem, de úgy látszik, szárnyas öröm igazat beszélt.

Nem hallott engem.

Nagyon fáj, hogy ilyen szomorúnak kell látnom csupa szív, mindig vidám édesanyámat. Az ágyamhoz lépett, és leült az egyik műanyag székre. Óvatosan kezébe vette kezemet, és megszólalt.

- Édes kislányom! Tudom, hogy hallod, amit mondok.

- Igen, hallom! Beszélj hozzám anya!

- Nagyon hiányzol nekünk! De én tudom, hogy fel fogsz ébredni! Ezért mesélek neked minden egyes nap!

- Jajjj, anyukám...ha láthatnál...

- Jó hírrel érkeztem! - folytatta. - Beszéltem a minap Alina-val. Ma érkezik haza. Siet meglátogatni téged!

Ó, az én cserfes barátnőm! Jó lesz őt is újra látni. Tulajdonképpen az ovi óta elválaszthatatlanok vagyunk. Ritka erős barátság szövődött köztünk. De most...

Van még egy ember, akiről szeretnék hallani...vajon működne most a gondolatátvitel?

- Anyukám...kérek mondd, hogy Andrew is be szokott nézni! - kérleltem.

Vajon kitart mellettem? Várni fog rám?

Persze, hogy igen! A szerelmünk erős, és lefogadom, hogy ez az egyik oka, hogy vissza kell valahogy térnem ebből az átkozott kómából. Hiszen én férjhez akarok menni! Nem lehet, hogy így érjen véget a kapcsolatunk.

Anya azonban nem beszélt róla. Apáról mesélt, és arról, hogy mostanában rendre bezárkózik a

dolgozószobájába, és óráig ki se jön.

Újból összefacsarodott a szívem.

- De én tartom a lelket benne is - mondta anya határozottan. - Nem engedem, hogy kétségbe essen.

Büszkeség és meghatottság kerített hatalmába. Csak néztem édesanyámat, és tudatosult bennem, hogy nála erősebb asszonnyal még nem találkoztam. Majd egyszer, ha nekem is lesz gyerekm, én is ilyen szeretnék lenni. Nem megtörni. Sziklaszilárdan hinni abban, hogy minden jóra fordul.

Ezután csak ült mellettem, és fogta a kezemet. Kipróbáltam, vajon közelebb tudok-e lebegni hozzá. Könnyebbnek bizonyult, mint vártam. Egy libbenés, és ott ütem mellette. Megsimítottam az arcát, de a mozdulatom semmilyen reakciót nem váltott ki belőle. Elszontyolodtam.

Fél óra telhetett el, aztán újra nyílt az ajtó. Reménykedve kaptam oda a fejem, de csak egy nővér volt az. Ellenőrizte az életfunkcióimat, azután anyához fordult.

- A lánya szíve nagyon erős - mondta biztatóan. - Van rá remény, hogy felébred.

- Ezért imádkozom minden áldott nap - válaszolt anya. - Nem veszíthetem el.

A nővér megszorította a vállát.

- A Jó Isten meghallgatja a fohászkozásokat, és kiségit a bajból. Hiszem, hogy most is így lesz!

- Ámen - lehelte anya.

Miután a nővér távozott, anyukám lassan szedelőzködni kezdett. Óvatosan megpuszilta bepólyált homlokomat, és ezekkel a szavakkal hagyott magamra:

- Holnap újra jövök Kincsem! Nagyon szeretlek!

- Én is téged! - kiáltottam, még ha nem is hallhatta. - Vigyázz magadra!

Minél előbb ki kell valahogy szabadulnom ebből az állapotból. Nem akarom, hogy beárnyékolja szüleim életét, és elsorvassza őket a folyamatos reménykedés. Miközben ezen morfondíroztam, a kórterem minden négyzetcentiméterét felfedeztem. Ide-oda libegtem, de egy idő után lecövekeltem az ablaknál. A sötétítő csak résnyire volt széthúzva, ezért nem sok mindent láthattam a kinti világból. Bosszantó. Szellemkezeimmel képtelen voltam elhúzni, pedig, bizony élő, hogy megpróbáltam. Meresztettem a szemem, hátha így is ki tudok venni valamit az odalent történekből.

Sok emelet magasságból néztem le egy parkolóra, amibe épp most állt be egy csilli-villi autó. Légies szívem nagyot dobbant, amikor megláttam azt, aki kiszállt belőle.

Andrew...

Valóban sértetlennek tűnt, a mozgása azonban óvatosabb volt a megszokottnál. Ám nem egyedül érkezett.

A másik oldalról e pillanatban egy szőke hajú nő szállt ki. Amikor megfordult, már be tudtam azonosítani. Alina.

Új hajszín? Mégis minek? Jobban állt neki a barna. És hogyhogy együtt jöttek? Tudtommal nincsenek olyan jóban...

Döbbsen néztem a jelenetet, és ekkor olyasmi történt, amire álomban sem gondoltam volna. Csak egy pillanatra ugyan, de Lin megérintette Andrew kezét.

Megráztam a fejemet, és mire fókuszálni tudtam, már el is tűntek a látóteremből.

Biztos csak képzeltem. Ezzel nyugtattam magam.

Ha tudtam volna rágni a körmömet, tutira megteszem. Csúnya szokás, de néha hasznos.

Az Ég szerelmére, mi tart ennyi ideig? Már fel kellett volna érniük. Biztosra vettem ugyanis, hogy hozzám jöttek. Hova máshova?

Végre valahára nyílt az ajtó, és előbb Lin, aztán Andrew lépett be a szobába. Kéz a kézben.

Megrökönyödve bámultam őket, képtelen voltam megmozdulni.

Lin szólalt meg elsőként.

- Szörnyű, hogy ez történt veletek, Életem! Nem tudom, mit tettem volna, ha te is megsérülsz - csuklott el a hangja.

Andrew féltőn átkarolta a vállát.

- De nem sérültem meg! - nyugtatta. - Ne zaklasd fel magad, árt a babának! - siklott a hasára a keze.

BABÁNAK??????

Az információ lesokkolt.

Szóval miközben én gépekre kötve küzdök az életemért, ezek ketten összeszűrik a levegőt? De hát...várjunk csak...ez nem lehet új keletű románc...

Visszagondoltam azokra az estékre, amikor Andrew később ért haza a megszokottnál... a folyamatos fáradtságra...a néhány titokzatos üzleti útra...

Hogy én mekkora marha voltam! A rózsaszín köd miatt nem vettem észre ami szinte kiütötte a szememet...

Vajon mióta tarthat? Mi három éve vagyunk együtt...és ezek a furcsaságok, amik így visszagondolva annyira nyilvánvalóan mutatják a helyzetet, minimum egy évre nyúlnak vissza...te Magasságos....

Elvakított a düh, mely minden más érzést kiszorított zaklatott elmémből. Mégis mi a nyavalyát

képzelnék ezek magukról? Honnan veszik a bátorságot, hogy így megalázzanak? Ezt nem tűrhetem.....olyan leckét kapnak tőlem, amit egy életre megemlegetnek. Meg fogják tanulni, hogy nem játszadózhatnak csak úgy az érzésekkel, mint macska az egérrel.

Csak előbb....fel kell valahogy ébrednem a kómából....

Csendes magányomban tervet szőttem. Kristálytisztán láttam magam előtt kibontakozni. Közben némán fohászkodtam, hogy visszaköltözhessek végre a testembe. Mielőbb véghez akartam vinni, amit kigondoltam.

Ebben a pillanatban Órangyalom ismét megjelent, a maga teljes pompájában.

- Csak egyvalamit szeretnék hozzáfűzni a kis haditervhez - szólalt meg nagyon komoly hangon.
- A harag rendkívül rossz tanácsadó! Ezt jobb, ha tudod.

Apró, kényszeredett vigyort küldtem felé.

- Ne aggódj! Már tudom, mit kell tennem!

Aprót biccentett.

- Rendben van. Ez csakis a te döntésed. Nos, akkor... ha készen állsz, rajta!

Apró kézmozdulatára elindultam a testem felé. Nem én irányítottam a mozgásomat, teljes mértékben rá voltam bízva. De nem bántam. Helyzetem ellenére előntött a boldogság, hogy újra élő ember lehetek. Kerek egész.

Amikor a testem fölé értem, egy pillanatra megállított. Mélyen a szemembe nézett, és ezzel indított el új életem felé:

- Én mindig melletted leszek. Vigyázok rád!

Csak bámultam az arcát, és úgy éreztem, ha örökké nézhetném, akkor sem tudnék betelni vele. Azonban a kapcsolat megszakadt, és nagyon lassan a testem felé indultam.

A következő pillanatban úgy éreztem, mintha zuhannék.

Kinyitottam a szememet.

Néhányat pislogtam, hogy fókuszálni tudjak. Mélyen beszívtam a levegőt, majd elégedetten kifújtam. Most tudtam csak igazán értékelni, micsoda kincs, amikor a levegő szabadon áramolhat a tüdőbe. Amikor látjuk a világot.

Egész biztos, hogy átértékelem az egész életemet....

Néhány nappal később már minden készen állt. Még nagyon gyenge voltam, de alig vártam, hogy végre elégtételt vehessek ezen a két gerinctelen alakon. Majd most legyen nagy a szájuk.

Anyát és apát természetesen beavattam, hisz „szerves alkotóelemei” voltak az egész tervnek.

Nem tetszett nekik, de megértették, ez nagyon fontos nekem. Kicsit kikozmetikázva adtam elő azt a pár napot, amikor mindent láttam és hallottam magam körül. Ők úgy tudják, hogy csak a hallásom volt éles. És ez teljesen rendben is van így. A többi az én dolgom.

Andrew és Lin azt az információt kapták a következő alkalommal, amikor látogatóba jöttek, hogy már hiába tették. Azt kellett hallják, hogy hirtelen leállt a szívem, és már nem segíthettek rajtam. Anya és apa azt a feladatot kapták, hogy hívják meg vacsorára a szerelmemet és a legjobb barátnőmet. Az emlékemre.

Ez meg is történt.

Anya segített felöltözni, apa pedig kiment beengedni a vendégeket.

- Még mindig nem vagyok biztos benne, hogy ez jó ötlet, gyermekem - aggodalmaskodott.

Mosolyt villantottam rá.

- Ne félj, anya! - öleltem meg. - Minden a lehető legjobban fog alakulni.

Megcsóválta a fejét, és elindult az ebédlőbe.

Na, akkor kezdődjék a show!

Hallottam, ahogy bejönnek, és részvétüket nyilvánítják szüleimnek. Apáék remekül alakították a megtört szülőket. Piros pont.

Azután asztalhoz ültek. Hidegtálakat hozattunk. Nekiláttak.

Ez volt az én pillanatom.

Nagyon lassan elindultam az emeletről, hófehér, „vérfoltos” - piros festék - menyasszonyi ruhámban, és gézből készült, szintén foltos turbánomban. A sminkem remek, beesett arcot kölcsönzött nekem. Cipőt direkt nem vettem, hogy siklani tudjak a szőnyegen.

Tudom, hogy morbid, de megérdemlik. Teljes mértékben.

Apa szándékosan nem olajozta meg az oldalsó ajtót, hogy annak nyikorgására azonnal odakapják a fejüket. Így is történt.

Leírhatatlan élmény volt látni az arcukat.

Andrew kezéből kiesett a kanál, Lin pedig magára borította a pohár narancslevet, amit épp a szájához emelt.

Anya és apa az előre megbeszéltek szerint tudomást sem vettek rólam. Mintha ők nem is látnának.

Lin hatalmasat sikoltott, amikor közvetlenül mellette megálltam, majd felé nyújtottam a kezem. Felpattant a székről, és a falhoz hátrált.

- Nem...nem lehetsz itt...vége van...nem nem nem NEEEEEEEM!

Andrew arca elsápadt, és mozdulni sem tudott. Rettegés ült a szemeiben.

Anya azonnal Linhez sietett, és átkarolta.

- Mi a baj, kedvesem? Mi történt?

Linből kitört a zokogás.

- Biztosan el fog minket átkozni...azért nem tud nyugodni a lelke, mert most már tudja, mit tettünk... - elcsuklott a hangja.

- Miről beszélsz? - faggatta tovább anya.

Lin könnyes szemmel rám nézett, újból elfogta a remegés, majd anya felé fordult.

- Maguk nem látják?

Anya értetlenül meredt rá.

- Mit kellene látnunk?

- Hisz itt áll a szoba közepén...Trish...véres menyasszonyi ruhában...nem akarok itt maradni tovább...Andrew, menjünk...rosszul vagyok...

Ezzel elájult.

Anya lefektette a díványra, majd Andrew felé fordult, aki még mindig úgy ült ott, mintha a párna mellett más is lenne az ülepe alatt.

- Talán nincsenek rendben az idegei? Mi volt ez? - vonta fel a szemöldökét anyukám.

A színjáték utolsó felvonása következett. Lassan Andrew felé indultam, és a ruhám ujjából egy kötelet húztam elő. Úgy ugrott fel a székről, mintha megsúrták volna. Ő is hátrálni akart, de megbotlott a szőnyeg szélében, és elterült a padlón. Hamar feltápászkodott, de akkorra már a háta mögött álltam, és a kötelet a nyaka köré tekertem. Nagyon kicsit megszorítottam, és ennyit suttogtam a fülébe:

- Én szerettelek...de elárultál....másé nem lehetsz...véged....

Andrew a félelemtől megszólalni sem tudott. Remegett. Rettegett.

Apa közben az ajtóhoz ment, és felkapcsolta a teljes világítást. Anya közben felloccsolta Lint, aki megragadta a karját, és nem akarta elengedni.

- Vége az előadásnak! - vezényelt apa. - Azt hiszem, ennyi elég volt nekik Trish!

Leengedtem a kötelet Andrew nyakáról, és leemeltem a fejemről a turbánt.

Mind a kettő össze volt zavarodva, azt sem tudták már, mi hallucináció és mi a valóság.

Elégedetten sóhajtottam.

- Nos, akkor elmesélem, mi is történt valójában. Andrew, Lin, üljetek vissza az asztalhoz.

Utóbbi még mindig anya karjába kapaszkodva engedelmeskedett. Előbbi pedig olyan gyorsan ült vissza, mint egy eminens diák az iskolában. Eléjük álltam.

- Mint látjátok, élek és virulok - kezdtem bele. - Úgy gondolom, megérdemeltétek ez a kis

mókás estét. Soha életemben nem csalódtam még ekkorát. Undorító, mocskos férgek vagytok. Őszintén bízom abban, hogy megtanultátok, ha az érzelmekkel játszadotok, annak mindig meglesz az ára. Gyalázatos, hogy pont a betegágyamban, kómában fekvéssel kellett végighallgatnom az enyelgéseket. Mert bizony minden szót hallottam. De azért volt jó oldala is a történetnek. Így mostantól tudom, kiben is bízhatok. Titeket pedig az életben nem akarok többet látni. Ne is szóljatok, csak takarodjatok a házamból!

Még mindketten remegtek, mint a nyárfalevél. Nem érdekelt. Elégtételt éreztem.

Megöleltem anyáékat, és megköszöntem a csodálatos színészi alakítást.

Ezután azonban friss levegőre vágytam, így oda mentem, ahová kislány koromban is mindig. A tetőre. Amolyan lapos tető volt, növényekkel. Nagyon szerettem.

Leültem a földre, és a fejem fölött gyülő csillagokra bámultam. Beszívtam az éjszaka illatát, és elöntött a békesség érzése.

Ekkor azonban mozgást éreztem a szemem sarkából. Odakaptam a fejem, és örömben majdnem felsikoltottam.

Őrangyalom állt előttem. De valahogy más volt. Emberibb.

- Mi történt veled? - szegeztem neki a kérdést.

Sután rám mosolygott.

- Egyetlen kívánságom volt eddig. Megvédeni, óvni téged. Most azonban lett még egy. És a mennyei Atya végtelen kegyelméből teljesítette azt.

Bambán bámultam gyönyörű arcára.

- Beléd szerettem Trish...visszavonhatatlanul. Így már nem lehettem volna az öröd tovább. Azonban volt egy módja annak, hogy veled maradhassak.

Nyeltem egy nagyot.

- Mi volt az?

- Ember lettem...halandó ember. Visszaadtam a szárnyaimat, és így lejöttem melléd a Földre.

Kibuggyantak a könnyeim. E pillanatban rájöttem, hogy az ominózus első beszélgetés óta szerelmes vagyok a saját Őrangyalomba. Illetve most már...

- Persze, ha nem szeretsz, akkor...

De nem hagytam, hogy befejezze. A nyakába ugrottam, és már csókoltam is, olyan hévvel, amilyennel Andrew-t sosem tudtam.

Amikor nagy sokára elengedtem, felnéztem az égre.

- Istenem, köszönöm az életemet! És azt is, hogy elküldted őt nekem! Sosem lehetek elég

hálás ezért - ezután újra potyogni kezdtek a könnyeim.

Ekkor, mintha csak a válasz lenne Tőle, egy gyönyörű hullócsillag száguldott végig az augusztusi égbolton.

Mosolyogva kucorodtam be Angel ölébe, és átadtam magam a pillanatnak. „Angel”...tökéletes név egy tökéletes embernek.

Szorosan magához ölelt, és úgy éreztem, el sem akar engedni többé. Nem is bántam volna, ha így történik...

Krúdy tál gombafasírttal

A klasszikusokkal az a baj, hogy halhatatlanok. Műveik örök időkre fennmaradnak, mert üzenetük van minden kor embere számára. De nem ám egy az egyben. A nyelv és a viszonyok időről időre elavulnak, le kell fordítani őket a jelenre. Ezért a sikertörténeteket folyton átírják, meghúzzák, aktualizálják. Shakespeare művei közül a Rómeó és Júliát újították fel a legtöbbször. A fiatalok szerelme maradt, a két család gyűlölködése ma is előfordul, csak most már pisztollyal párbajoznak, autóval üldözik egymást, és kábítószer túladagolással lesznek öngyilkosok. Amíg a veronai szerelmesekből West Side Story lett, Shakespeare sokszor fordult meg a sírjában. A szerelem örök téma, csak a vonzódás és vonzódás között egyre nagyobb a különbség. Capulet Júlia ma már így is epekedik: Ó Rómeó, mért vagy te Júlia? Tagadd meg atyád, és dobd el nemed...

A mi Krúdy Gyulánk is halad a korrallal, mert ma is közöttünk él. Ha egy fárasztó nap után, záróra előtt betéved a Zöld labdarózsa kisvendéglőbe, és a thonet fogásra felkanyarítja felöltőjét, rögtön kipenderül a főpincér a söntéspult mögül és megkérdezi: Mivel szolgálhatok a Művész úrnak?... De már a cég ügyvezetője is előkerül a kassza mellől, melyen éppen a napi fekete gazdaságot tüntette el, vagyis hogy a pálinkás üvegekről ne hiányozzon a zárjegy, és a szakácsnak legyen munkaszerződése. Mivel nagy műveltségű, olvasott asszony, rögtön meglátja a férfi megváltozott zavart tekintetében, hogy amióta azt a töméntelen húgsavat kimutatta egy zsidó csodarabbi a vizeletében, már nem az nagy velőevő, pörköltzabáló alfahím, de tudja, hogy konyhájuk nyálösszefuttató ajánlatának nem tud ellenállni a zsigeri gurman.

- Mit szólna, Szindbád úr, egy burgonyás süttötök krémleveshez. Egyenesen Demecserből hozattam a pityókát, mely megfőve olyan puha, hogy egy csecsemő is elfogyaszthatná.

- És a süttötök legalább a Nagykunságból való, mert ott olyan édesre érleli a napsütés, hogy cukorbarajos már nem is fogyaszthatja ...

- Nyugodjon meg az úr, ez eredeti törökszentmiklósi, jó gyomorrák ellen is a Fogarasi doktor szerint, akinek bizton hihetünk, mert a diplomáját a még a Lomonoszov Egyetemen szerezte. De ez csak azzal együtt nyugtatta meg Szindbádot, hogy legutóbb a kemecsei javasasszony megállapította neki a diagnózist, amikor eleredt az orra vére, hogy ez nem a cukorbetegségtől van.

Mikor intett, hogy rendben van, nekiláttak a konyhában az alapanyagok összeválogatásához, hogy nehogy tréfli legyen közöttük. A turmixolás előtt Szindbád még magához kérte a

szakácsot, hogy egy kis sárgarépat is tegyen bele, mert az adja meg az igazi zamatát.

Amikor egy kis porcelán csészében kihozták neki a párolgó levest, belenyúlt a kabátzsebébe, ahol külön rekeszekben mindenféle fűszerek voltak elkülönítve, megszórta fenyőmaggal, és komótosan ráúsztatott a tetejére három tökmagot díszítésnek. Aztán kivette szájából vadonatúj műfogsorát, és a zsebében hordott szappantartóra emlékeztető dobozba helyezte. Ez volt a szokása, amikor valami hígat evett, hogy jobban élvezze azokat az eredeti ízeket, a melyeket hamis fogakkal nem is lehetne. Aztán ujjai női gerinceken tanult balett mozdulataival kanalazni kezdte a vegetáriánus ételt. - Igen ez van olyan jó - mondta elismerően cuppantva szájával -, mint a Dévaványai Aranytúzokban, a márványsajtos brokkolileves.

Amikor végzett jóízűt böföntett garatján. A pincér mint oroszlán a Lánchíd hidfőjénél, de feszes terpeszállásban nézte végig az egyetlen fogyasztó jóízű vacsorázását, mert tudta, hogy ez a kitüntető készenlét még sokat hoz a konyhára. Az igényes vendég érzi, hogy minden körülötte forog, minden pillantására figyelnek.

- Na, de most már talán együnk valami komolyat is, kezd megjönni az étvágyam - szólalt meg Szindbád, amikor visszaillesztette a fogsorát. - Ismeri a séfjűk az erdők pecsenyéjét, a medveorrú gombát?

A főpincér egy pillanatra sértődöttséget mímelt, de aztán kihúzta magát, és büszkén odavágta: Amelyiket úri gombának is hívják és becsületes magyar neve a vargánya? Minden héten kiszalad a fiúnk a lucfenyősbe és összegyűjti a friss fejeket. Ma volt a napja, uraságotra várnak.

- Tudtam, hogy ide kell jönnöm, ugyanis a gombaterápia állítja helyre a szervezet sav-bázis egyensúlyát, és nekem ezt írta fel a Soltész doktor úr. Emellett olyan jótékony mellékhatása is van, hogy 100 grammja 35 kalóriát tartalmaz, hatod annyit, mint egy marhapörkölt.

- Elkészíthetünk Szindbád úrnak belőle egy pikáns gombafasírtot?

- Nem bánom - hagyta rá az daliás főpincérre Krúdy, alias Szindbád - de akkor itt szállok meg a Labdarózsában, mert ennek a megemésztéséhez idő kell, a gomba rostjai nehezen emészthetők, megdolgoztatják a bélműködést, de hogy kínlódjanak a giliszták.

- Addig is hozzon egy palackkal abból a jóféle csevicei vízből, amelyik kénes hatásával azt az ételt is megjavítja, amelytől másnap hasfájást kapna az ember.

A gombafasírt hamar elkészült a konyhán. A rizsköret petrezselyemzöldjével volt díszítve, és a szakács is majdnem eltalálta Szindbád ízlését, attól eltekintve, hogy az a mellény zsebébe hordott fűszertartóból egy kis majoránnával tette még pikánsabbá a fasírt velőjét.

Amikor a pincér leszedte a tányérokat, Krúdy kedvtelven legeltette szemét feszes sztreccs

pantallóján, amely mintha lovagló nadrágnak készült volna, olyan passzentes volt a tomporán, a méretes szerszámát katonásan a bal oldalon hordta.

- Hozhatok még valamit az úrnak, talán egy fogselymet? - kérdezte az készségesen, amikor visszaállt a vendég mellé.

- Hogy is hívják magát, fiam - kérdezte Szindbád miközben a bugyellárisát keresgette a farzsebében...

- Kincsem Dezső a becsületes nevem, Kincsem, mint annak a csoda lónak - de csak Dezsinek szólítanak az ismerőseim.

- No Dezsi, akkor hozz fel a záróra után egy palack Borszéki vizet a szobámba, két pohárral. Az jó lesz az emésztéshez is, meg a pótolja a vízvesztéséget a lefárasztó nap végén...

A búcsú nem örökre szól

A hó, mint megannyi hatalmas, fehér könnycsepp hullott alá a szürke, felhős égből, sápadttá festve a sivár, kihalt tájat. A fák ágai meztelenül meredtek az ég felé, és mint megviselt vénasszonyok görnyedtek meg a csapadék súlya alatt, csak a fenyőfák álltak ellen örökké zöld lomkoronájukkal az elmúlásnak.

A férfi lassan lépkedett, csizmája bokáig belesüppedt a hólepelbe, hosszú kabátjába belebelekapt a hópihéket táncba vivő szél, szőke haját lassan fehérre színezték az égből hulló jégkristályok. Kezében rózsacsokrot tartott, arcán szomorú kifejezés ült, szépen metszett ajkai meg-meg rándultak, mikor fogai összekoccantak. Lassan sétált, megfontoltan, nem volt hová sietnie, akihez megy, az megvárja, mint mindig.

Gondolatai egy különleges személy körül lebegtek, emlékei élesen kirajzolódtak előtte, mintha csak egy filmet nézne. Halványan elmosolyodott, megállt egy pillanatra, nagy levegőt vett, aztán folytatta végtelen útját.

Az erdő elhagyatott volt, senki sem járt arrafelé, főleg nem szakadó hóesésben. Egyébként sem ismerték sokan a környéket, úti célját pedig homály fedte, csak ő tudta a pontos helyet, ahová igyekezett. Az idő végtelenül lassan telt számára, pedig az órája szerint még csak négy perce hagyta el a meleg autót. Általában nem volt különösebb oka annak, ha idejött, csak vágyott valakire, akinek elmondhatja, mi nyomja a lelkét, akivel beszélgethet egyet anélkül, hogy az elítélné őt a tettei, a múltja miatt.

Nyáron a táj teljesen másképp festett, a fák között magas fű nőtt, mindenféle gyönyörű vadvirágok, amik körül méhek repkedtek, virágról virágra. A tompa csendet madáracsicsérgés, a nyulak tappancsai alatt megzördülő avar, rovarok zümmögése töltötte be, a levegő pedig napfény, föld és édes nektár illatot árasztott, amibe néha némi esőaroma is vegyült. Ilyenkor minden olyan békés volt, kicsit talán boldog is, bár már fogalma sem volt róla, hogy ez pontosan mit is jelent. Szeretett ide jönni, nemcsak a különleges személy közelségéért, hanem maga a táj miatt is, amihez hasonlót fényképeken vagy festményeken lát az ember.

Most viszont ahelyett, hogy megnyugvást érzett volna a természet közelségétől és a zajos, nyüzsgő város távolságából kifolyólag, csak még idegesebb lett. Tudta, mit akar mondani, de nem tudta, hogyan öntse szavakba, így ezen rágódott egész végig, míg el nem érte azt a helyet, amit kiszemelt magának.

A fák sűrűjéből hirtelen egy kis tisztásra ért, a szíve hevesebben kezdett el verni, ki akart

szakadni bordái öleléséből, torkában egy gombóc keletkezett, amitől úgy érezte, képtelen megszólalni. Tett még néhány lépést, majd fél térdre ereszkedett a hatalmas tölgy lábánál fekvő sír előtt. A rózsabokor, amely mellette állt, most virágaitól, leveleitől megfosztva didergett a hóesésben, csupasz, tüskés ágai tehetetlenül lengtek a szélben.

Néhány percig csak bámulta csendben a követ, majd remegő kézzel végigsimított a rajta lévő neven. Még mindig nem tudott megszólalni, ajkai kiszáradtak, reszketve vette a levegőt. Végül gyengéden elhelyezte a csokrot, majd felsóhajtott. Itt az idő - gondolta.

-Tudom, hogy rég nem jártam erre, de nem volt időm, pedig nagyon hiányoztál. Jól mennek a dolgaim, előléptettek, így végre tényleg azt csinálhatom, amit szeretnék. Amióta a városban élek, már nem vagyok annyira magányos, mint előtte, az egyik barátom tesz róla, hogy ne legyen így - nevetett fel halkán. - Viszont te is messzebb kerültél tőlem, nem csak a fájdalom és a magány, ami eddig kísértett, ez pedig rosszabb mindkettőnél.

Elhallgatott, hagyott időt, mintha választ várna, de csak a szél susogását hallotta, meg a hó súlya alatt gyötrődő ágak fáradt nyögéseit.

- Nem véletlen, hogy ma kijöttem ide. Az, hogy előléptettek, sok pozitív dologgal jár, viszont van egy kis probléma is... - ismét elcsendesedett.

Nem akarta kimondani a szavakat, pedig tudta, hogy az, akihez jött, megérdemli, hogy tudjon róla. Utálta a helyzetet, de tovább kellett lépnie, nem gyászolhatott egész életében. El kellett engednie a fájdalmas múltat, az önsanyargatást, mindent, ami megakadályozta abban, hogy újra boldog életet éljen. Azonban mindez nehéz volt, rettenetesen, hiszen az ő hibája volt, hogy elvesztette azt az embert, akire talán a legnagyobb szüksége lett volna az életében. Ha ő akkor nem keveredik bajba, talán még mindig élne...

- Már elmondtam ezerszer, tudom, de esküszöm, hogy miután elmentél, felhagytam a gyilkolással. Soha többé nem fogtam fegyvert senkire, akármennyit is ajánlottak, egyszerűen nem voltam képes rá azután, ami történt. Annyira sajnálom... Fogalmam sem volt róla, hogy ezzel téged is bajba keverhetlek, hogy elveszíthetlek miatta - suttogta elszoruló torokkal, közben pedig szemei megteltek könnyekkel, amelyek némán siklottak végig kipirult arcán.

Váratlanul a múltban találta magát, hét évvel ezelőtt. Az emlékek fájdalmasak voltak számára, mégis újra és újra leperegtek az aznapi események a szeme előtt, főleg az első néhány, veszettül nehéz évben.

- Könyörgöm, ne tegye! - sikoltotta a férfi, miközben könnyek peregtek le az arcán. Kopszodó homlokán verejtékcseppek csillantak meg az utcai lámpák tompa fényében, kezét imára

emelte, vaskos ujjai remegtek. Zöld szemei hatalmasra nyíltak a rémülettől, akkorára, hogy Tony alakja, kezében a pisztollyal tükröződött benne.

- Nem tehetem, meg kell halnia. Gondolom most kicsit déjà vu érzése van, hiszen az a kislány is így sikoltzott, akit megölt - mondta hideg, kimért hangon.

- Kérem, én parancsra cselekedtem. Nem tehettem semmit, különben elveszítettem volna a családomat!

- Tényleg? És arra nem gondolt, hogy annak a kislánynak is volt családja, akik szerették őt? Akik hazavárták? Hmm?

- De nem volt más választásom, értse meg! - rimánkodott.

- Nem érdekel a magyarázata - suttogta, majd meghúzta a ravaszt.

A sikátorban visszhangzott néhány másodpercig a lehulló töltényhüvely fémes csörgése és a lövés hangja, majd elhalt, és halálos csönd lett. A férfi elterült a földön, vére lassan beterítette az aszfaltot körülötte.

Tonyt mélységesen felháborította az az eset, amely néhány hete történt. Egy kislányt elraboltak, miközben hazafelé tartott az iskolából, és brutálisan megkínózták, majd megölték. Az egyetlen bűne annyi volt, hogy a helyi banda által rettegésben tartott bankár lánya volt, így próbáltak meg pénzt kicsalni tőle, ami sikerült is, azonban az ígéretükkel ellentétben megölték a lányt.

Az a szerencsétlen, akit néhány perccel ezelőtt lelőtt, a banda tagja volt, és szívesen teljesítette a parancsot, amit a vezértől kapott. Az utolsó mondatai mind hazugságok voltak, mert nem volt családja, kényszeríteni meg végképp nem kényszerítette senki sem.

Még egy utolsó szánakozó pillantást vetett a hullára, majd rágyújtott egy cigarettára és elsétált.

Bérgyilkos volt, ha valóban igazat is mondott volna a csóka, akkor sem lett volna szabad életben hagynia. Jó kis pénzt kapott azért, hogy ilyen semmirekellő alakokat intézett el, és őszintén szólva még élvezte is a munkáját. Kicsit Istennek képzelte magát, mert csak olyanokat vadászott le, akik mindenféle szörnyűségeket műveltek, így a halálukkal igazságot szolgáltatathatott. Nőre és gyereke sohasem szegezte a fegyverét, ez ellenkezett az elveivel, viszont a szemetet szívesen eltakarította.

Dudorászva sétált hazafelé, zsebében több millió dollárral, boldogan a tudattól, hogy ugyan embert ölt, de mégsem számít bűnnek, mert nem volt kár érte.

Épp bekanyarodott az utcájukba, mikor egy fekete furgont pillantott meg a házuk előtt. Hirtelen szörnyű előérzete lett, így eldobta a cigijét, és rohanni kezdett, ahogy csak bírt.

Fogalma sem volt róla, hogy mi ez az egész, de nem tetszett neki. Nem ismert senkit, aki ilyen furgonnal közlekedne az ismerősei közül, és ugyan voltak ellenségei, de honnan tudták meg a címét? Egyáltalán mit akarnak tőle? Imádkozott, hogy az anyja ne legyen otthon, és ne az ő szeme láttára kelljen kivégeznie valakit, ha szükséges, ráadásul aggódott az asszony testi épsége miatt is. Ha a golyók elkezdenek szállni, akkor onnan nehezen van menekvés.

Mikor közelebb ért, látta, hogy a bejárati ajtó nyitva van, a zárat felfeszítették, és legalább négy sáros lábnyomot vélt felfedezni az előszoba fehér padlóján. A szíve hevesen kezdett el dobogni, a rossz érzése tovább fokozódott, immáron félt. Nem tévovázott tovább, előrántotta a fegyverét és berontott a nappaliba, ahol a legrosszabb rémálmai váltak valóra.

- Anthony, szeretlek! - suttogta a nő, arcán könnyek gördültek végig.

Aztán csak egy pillanat műve volt az egész, ameddig megtorpant az ajtóban, a ravaszt meghúzták, fülsértő sikoly hallatszott, majd néma csend borult a házra. Az asszony megtántorodott, aztán összeesett. Tony fülében még mindig a nő hangja csengett, ahogyan kimondja a nevét, képtelen volt felfogni a helyzetet. Aztán kifejezéstelen tekintetében értelem villant, és az utolsó darabka is a helyére kattant az agyában.

- Anya, ne! Anya, kérlek, ébredj fel, könnyörgöm! Anya! - ordította kétségbeesetten, de a nő nem válaszolt.

Az aranyszöke tincsek pirosra festve terültek szét a földön, ajkai közül vékony csikban szivárgott ki a vér és végigcsorgott az állán. Tony mit sem törődve a körülötte álló kvartettel, odasietett az anyjához, gyengéden felemelte a földről, és az ölébe fektette.

Könnyei lassan utat találtak maguknak, alig tudta visszafojtani a zokogást. Felemelte az asszony még meleg kezét és az arcához szoritotta.

- Anya, kérlek, tarts ki, hívok mentőt, minden rendben lesz, ígérem. Könnyörgöm, anyu, ne hagyj itt! - suttogta, és remegő kezekkel előkaparta a zsebéből a telefonját, majd tárcsázta a mentők számát.

Közben észre sem vette, hogy a négy férfi kereket oldott, olyan váratlanul, ahogy feltűntek, egyedül hagyva őt a halott édesanyjával. Egyelőre még képtelen volt foglalkozni a hihetetlen dühvel, ami a fájdalom mellett tombolt benne. Az egyetlen dolog, amire gondolni tudott, hogy nemsokára megérkeznek a mentők, beviszik az anyját a kórházba, és minden rendben lesz.

Azonban nem így lett. Mikor megérkeztek az orvosok, az anyja már menthetetlen volt, így halottnak nyilvánították.

Nem sokkal később a rendőrök is megérkeztek, és alig tudták elrángatni az összetört Tonyt az anyja holtteste mellől. Összesen két tisztet sebesített meg, és három kellett, hogy lefogják,

annyira őrjöngött. Aztán csak tehetetlenül nézte, ahogy a nőt, aki a világra hozta, hullászába rakják, majd elviszik. Ez pedig csak tovább feszített egyébként is cérnaszál idegein. Dühítette, hogy az anyját úgy kezelik, mint egy névtelen senkit, egy lélektelen testet, de már nem tehetett semmit, ahogy a halála ellen sem.

Ezek után először nehéz hónapok, majd évek következtek. A rendőrség Tonyt vádolta az anyja meggyilkolásával, azonban hamar fény derült arra a csöppet sem elhanyagolható tényre, hogy nem az ő fegyverével lötték le a nőt. Csak azért került el a börtönt, mert volt fegyvertartási engedélye, és nem tudták rábizonyítani a gyilkosságokat, amiket pénzért követett el, pedig előkelő helyen szerepelt a gyanúsítottak listáján.

A banda tagjainak kilétére, akik az anyjára támadtak, nem derült fény. Homály fedte a nevüket és arcukat egyaránt, mivel az ominózus estén maszkot viseltek. Tony egyébként sem ismerte a bandát, az egyetlen tag, akivel összeakadt az a férfi volt, akit lelőtt. Csak annyit tudott, amennyit a megbízója elárult, aki a jelek szerint jól ismerte őket, viszont nem akarta ezt Tony orrára kötni. Valójában azt sem tudta, ki a megbízója, csak az embereivel beszélt, viszont később rájött, hogy valószínűleg az a bankár lehetett, akinek a lánya a banda keze által halt meg, és azért bízott meg valakit a bosszúval, mert ő maga félt a következményektől. Utána már úgy gondolta Tony, hogyha több esze lett volna, el sem vállalja a munkát, azonban ekkor már késő volt bánkódni.

Eleinte elégtételt akart, kutakodott, és rájött, hogy hol rejtőzködnek a patkányok. Az volt a terve, hogy felgyűjtja az egész kócerájt és nem hagy menekülési útvonalat, azonban hamar elvetette az egészet. Már ugyan nem volt veszteni valója, de ezután az este után megfogadta, hogy többet fegyvert nem fog a kezébe, és nem fordítja mások ellen. Ez pedig azt jelentette, hogy más eszközökkel sem öl meg senkit sem, még ha éppen az anyja gyilkosairól is van szó.

Gyakran eszébe jutott, hogy még mindig van esélye revánsot venni, de sohasem jutott el a megvalósításig. Főleg az akkoriban gyakran rátörő büntudat akadályozta meg abban, hogy bármit is tegyen, illetve a fogadalma, hogy többé nem veszi el senki életét. Magát hibáztatta az eset miatt és mindemellett ésszerűnek tartotta, hogy a tagok megtorolják egy fontos társuk halálát, még ha ezzel egyáltalán nem is értett egyet ebben az esetben. Talán csak azért, mert a saját édesanyjáról volt szó, de undorodott az egész procedúrától, hiszen senki sem érdemli meg, hogy mások hibája miatt haljon meg. A kislány és az anyukája ugyanabban a cipőben jártak, és Tonymak fel kellett volna ismernie a veszélyt, de önfejjé volt, Istennek képzelte magát, aki sebezhetetlen és halhatatlan. A bűnözők pedig fogást találtak rajta, ez pedig fatális sebet ejtett rajta.

Az anyukájával rengeteget jártak ki az erdőbe, és volt egy hely, amit az asszony különösen szeretett. Hogy miért volt ilyen különleges számára ez a kis rét, azt sohasem árulta el a fiúnak, viszont akárhányszor kimentek, könnyek peregtek le szép arcán, és égbék szemeiben olyan szomorúság villant, amit Tony sohasem tudott igazán megérteni.

Gyakran csak üldögéltek az idős tölgy árnyékában, hallgatták a madarak csiripelését, estefelé a tücskök koncertjét, figyelték a nyári szellőben lengedező virágokat, és a körülöttük szállingózó rovarokat. Ilyenkor Karen, az anyja elkezdett dúdolni egy dalt, amit Tony nem ismert azelőtt, és sohasem tudta meg, mi a címe, vagy ki az előadója, azonban főleg gyermekkorában sokat jelentett neki ez a dal. Mikor rémálmodtól gyötörve, kisírt szemekkel átbotorkált az anyja szobájába, a nő mindig ezt énekelte neki, Anthony pedig megnyugodott, és Karen karjai között elnyomta az álom.

Hirtelen ismét a tisztáson találta magát, a sír előtt térdelve, de már nem a múltban járt, hanem a jelenben. Fogalma sem volt, vajon mennyi idő telt el, míg az elméjét megtöltötték a sötét emlékképek, de nem is igazán volt rá kíváncsi.

Nagy levegőt vett, ez a kis visszatekintés hirtelen bátorságot adott neki, még ha mindemellett borzalmasan fájts is neki az egész. Végül megszólalt:

- Nem vagyok benne biztos, de azt hiszem te is azt szeretnéd, ha tovább lépnék. Ezt eddig én sem akartam igazán, és bevallom, még csak most barátkozom a gondolattal. Mint említettem, van egy kis probléma, méghozzá az, hogy a munkám miatt az ország másik felébe fogok költözni. Annyira nem akarok itt hagyni, anyu, de huszonhat évesen itt az ideje kirepülnöm a fészekből – mosolyodott el keserűen.

Várt, mintha csak időt hagyna az asszonynak arra, hogy feldolgozza a hallottakat. Valójában még önmagának is meg kellett emészteni ezt az egészet. Rettenetesen nehéz volt meghoznia a döntést, de végül sikerült, és ha ez azt is jelenti, hogy maga mögött kell hagynia szeretett édesanyját, akkor is tovább kell mennie. Épp elég időt töltött a múltban, ahelyett, hogy a jelenben élt volna, amikor pedig itt volt a lehetőség, hogy végre változtasson, megragadta. Egész egyszerűen nem volt más választása, különben tönkretette volna magát. Önző dolognak bizonyulhat, de végre úgy érezte, eleget vezetett, és feloldozást kaphat bűnei alól, ez a kegyelem pedig az új lehetőségben nyilvánult meg.

- Nagyon szeretlek, anyu, mindig is szeretni foglak, de mennem kell tovább az úton, nem szabad megragadnom egy helyen. Nagyon fogsz hiányozni, és ígérem, annyszor látogatlak meg, amennyiszer csak tudlak, de sajnos többet nem lesz olyan, hogy magányos estéimen kijövök ide hozzád egy kicsit beszélgetni, de azért majd próbálkozom.

Ismét csend következett, ezúttal magának hagyott néhány percet arra, hogy felkészüljön elkövetésére. Tudta, hogy csak elindulni nehéz, utána az út már könnyebb lesz.

Elbizonytalanodott, az elmúlt héten ki tudja már hányadszor. Még visszafordulhatsz – emlékeztette a jól ismert hang a fejében, a múltbeli Tony hangja. Ez erőt adott neki, hogy harcolhasson, legfőképp önmaga és a múltja ellen. Tovább kellett lépnie, és annyiszor elhatározta már, hogy így lesz, viszont most jutott el odáig, hogy tényleg megtegye az első lépést.

- Mivel elköltözöm, ezért kénytelen leszek kipakolni a szobádat is. Eddig nem nyúltam hozzá a cuccaidhoz, de most muszáj lesz, úgyhogy szurkolj nekem. Még fogalmam sincs, mit kezdek velük, a ruháidat talán odaadom a rászorulóknak, a többit pedig talán viszem magammal, azt hiszem, de még nem vagyok biztos benne. Csak szerettem volna elköszönni tőled, mielőtt még nekilátok pakolni, meg intézni az ügyeimet - suttogta elszoruló torokkal.

Ugyan volt még mondanivalója, de a rátörő fájdalomtól képtelen volt megszólalni. Most már végleges volt a döntése, ezzel a látogatással, és azzal, hogy elmondott mindent az anyjának, visszafordíthatatlanná tette az eseményeket.

Azzal vigasztalta magát, hogy mindig nehéz befejezni egy fejezetet az ember életében, azonban ez nem teljesen volt igaz, és ezt ő is jól tudta. Nem az okozott neki ekkora gyötrelmet, hogy valamit maga mögött kell hagynia, hanem hogy olyasvalamit, aminek nem lett volna szabad ilyen korán bekövetkeznie. Ugyanezt érezte akkor is, mikor elveszítette Karent, most azonban ez sokkal erősebb volt annál.

Már nem csak azzal a betölthetetlen űrral kellett foglalkoznia, amit az asszony hagyott maga után, hanem a mardosó bűntudattal is, ami úgy terjedt szét az elméjében, mint a leggyorsabban ható idegmeleg.

Végül erőt vett magán, annak ellenére, hogy a szíve úgy dobogott, mint egy rémült kolibri az aranykalitkában. Már tényleg nem volt visszaút, s csak egyetlen lépés választotta el az új élettől.

- Hát, itt a végső búcsú ideje, anya. Remélem nem haragszol rám, és megbocsájtottál nekem, ahogy majd én is megpróbálok magamnak, hiszen te is így akarnád. Borzasztóan hiányozni fogsz, mert ez volt az utolsó kapcsom veled, és most ezt is el kell vágnom, de majd csak túlélem valahogy. Nyugodj békében, és ne aggódj miattam, jól leszek. Isten veled, édesanyám!

Lassan felegyenesedett, és néhány percig még mozdulatlanul állt, majd elindult visszafelé az autójához. A fák sűrűjéből még visszafordult, hogy egy utolsó pillantást vessen anyja nyughelyére, és mintha egy aranyhajú, fehér ruhás nőt vélt volna felfedezni, aki a könnyeivel

küszködve integet neki. Egy röpké pillanatig tartott, majd eltűnt, Tony szívét pedig előntötte a megnyugvás.

Mintha egy súlyos kösziklát emeltek volna le hirtelen a válláról, úgy tűnt el minden teher, ami eddig a földhöz szegezte. A megkönnyebbülés hiánnyal vegyült, keserédes könnyei lassan utat találtak maguknak, a férfi pedig térdre rogyott, és hangosan zokogni kezdett.

Csak akkor döbbsent rá, hogy az anyja végig ott volt vele, abban a pokoli hét évben, és mindvégig szerette őt, mert a fia volt, egy anyának pedig a gyermek a leggyönyörűbb ajándék. Nem hibáztatta, amiért meghalt, sohasem tette ezt, és nem is azért sírt, mert szomorú volt: azok örömkönnnyek voltak, a boldogság könnyei, hogy Tony végre elengedte a múltat, hagyta, hogy a fák ágait ostromló dühös szél messzire vigye tőle, lefújja a válláról, mint a könnyű hópihéket.

A fehérséget megszakító lábnyomokat lassan betemette a hó, eltüntette őket, mintha soha senki sem járt volna arra. A táj világított a sápadt hóesésben, a szél egyre nagyobb erővel ostromolta a fáradt, vén fákat, amelyek hangosan jajgattak ellenkezésül.

A magányos sír rettenthetetlenül állt az ősi tölgyfa tövében, nem ijesztették meg a vad szelek, hagyta, hogy betemessék az ég könnyei, amelyek egyre sűrűbben hullottak. Nem ijesztette meg a hideg, vagy a farkasok vonyítása, mert egy édesanya szíve belülről fűtötte és bátorságot adott neki, hogy kibírjon ott egy örökkévalóságot.

*Kicsi magocska, ne félj, nem leszel egyedül,
ezen a réten kedves tücsök hegedül,
hol fehér könnyeit hullajtja az ég,
ott álmaidat szelíd vadvirágok őrizték,
szívedet ne ejtse rabul a bánat,
ha én nem lennék többé, akkor is hazavárlak.
Otthonod mindig itt lesz, öreg tölgyfa tövében,
majd ha felnősz s nem leszel oly törékeny,
kérek gyere hozzám haza, kicsi magocska,
hadd öleljen át két fáradt, szerető karocska.*

Csak mesélek...

Hétköznapok...

Ahogy ígértem folytatom az elkezdett mesét, arról milyen volt az élet a Vártanyán, a szociológusok nagy örömeire. Réges-régen, amikor még az utcán köszönt egymásnak ismerős és ismeretlen, amikor még a gémeskút vize iható volt, amikor még a keréknyomból is lehetett inni, akkoriban volt egy Vártanya Demecsertől úgy hat kilométerre. Itt ismert mindenki mindenkit. A boltban és a kocsmában lehetett megtudni a friss híreket. A házak előtti padon cseréltek pletykát az asszonyok. Nagyon nagy szégyen volt, ha valaki nem köszönt a másoknak. Ezen a Vártanyán a falusi emberek önellátóak voltak, mindent természetek, ami csak kellett a családnak. Kevés olyan dolog volt, amiért pénzt adtak, de azt is a Demecseri vásáron szerezték be. Ha pénzre volt szükségük, mert venni akartak a piacon gyufát, petróleumot, sót, cukrot, ruhát és a lábbelit, akkor eladtak valamit; tojást, tejet, dohányt. A napi életvitelüket és az étrendjüket, a mindennapokat úgy alakították, hogy a rendelkezésre álló termésekből változatos étrendet tudjanak biztosítani. A tanyán élő ember találékonysága és életrevalósága közismert. A Vártanya azért jött létre, hogy az embereknek ne kelljen annyit gyalogolni a földekre. Eredetileg a kocsisok, béresek, dohányosok részére az uraságok építették a cselédlakásokat. Ezek a lakások sárfalból készültek, nyitott, szabadkéményes, közös konyhás, nyitott tűzhelyes, egy helyiségből álló, többgenerációs lakások voltak. A tanyán élő ember reggelente korán kel és későn fekszik, így sokat él, nem zsörtölődik, panaszodik, kesereg, köszöni az Istennek, hogy reggel felébredhetett, majd köszöni, hogy fel tud kelni, majd hogy ad erőt neki a munkához, majd megköszöni Istennek, hogy ételt, italt adott. Télen a legfontosabb a fűtés volt, egész évben erre készültek. Száraz fa gyűjtősnak, amit vékonyra kell vágni gerjesztőnek. Ha este későig még abajgattuk a tüzet, akkor a parázsból marad reggelre, és másnap lehet táplálni tovább. Az eresz alatt álló kecskebak jó szolgálatot tett, ha fűrészelni akartuk a fát, persze tudni kellett hogyan. A felhasogatása a rönknek sem egyszerű feladat, tudni kellett hova kell ütni és mekkorát, mert ha a közepébe ütöttük, a fejszét három ember se vette ki belőle, mindig a széléből kell lehasítani egy darabot, és lassan elfogyott a rönk. A tornácon hajnalra jégcsapok, az ablakokon jégvirágok díszítették a házat. Aki nem próbált még hideg falusi házban spórt begyűjtani, az nem becsüli meg igazán a tűz melegét. Itt a gumicsizma nem népviselet, mert ha a sarat dagonyázod, vagy az ólat takarítod, vagy csak eső

után a kerti munkát végeztük, elengedhetetlen és szükségszerű. Sáros csizmával nem mentünk be a házba, megbecsültük a tisztaságot, a rendet, amit a háziasszony tartott fenn. Este beszedtük a tojást, reggel korán ellenőriztük, hogy mennyit nőtt a palánta. Tavasszal, a palántázás idején fontos ceremónia a palánták cserélgetése, akinek több van valamiből, elcseréli más palántákra, így a felesleg soha nem ment a szemétkébe, hanem gazdát cserélt. Itt a fiúk fára másztak, bicikliztek, a sárban tapicskoltak, a ház körül segítettek, fociztak. Aki itt él, nem tudja, mi az asztma, vagy az allergia. Itt a fákon a gyümölcs bio és natúr, bár ezeket a szavakat senki nem használja, mint ahogy a házi kifejezést sem. Mentát, sóskát, körömvirágot, árvacsalánt minden udvaron találni, így van gyógynövény a családnak, vagy friss zöldség.

A Bereg...

Akkoriban a Bereg egy hatalmas összefüggő mocsár volt, benne apró szigetekkel, ahova a járást csak a beavatottak ismerték. Az öregek mesélték, hogy a török világban a Kacsavár és a Vártanya között volt egy titkos ösvény a mocsárban. A kisebb területeket szigeteknek nevezték, a legnagyobb neve volt a Matyi-sziget, a szigetek között csak rejtett utakon, a nádasok és lápok között, az itt lakók által ismert útvonalon lehetett közlekedni. A Leányvártól csak négy km-re volt a Vártanya, de a rejtett útvonalon 7 km hosszú volt az út. A Rétköz a Tisza árvize évenként többször elöntötte. A többi településhez hasonlóan a közeli falu, Demecser is kiemelkedésre épült. Az inségesebb időkben a lakosság madártojás gyűjtőgetéssel és halászattal foglalkozott, az áradás levonulása után a kisebb mélyedésekben a sekély vízből kézzel szedték a halat az emberek. A Kolbárd-tóban sok volt a hal, de a Róka kút laposából is sok csíkot fogtak az emberek. Gyerekkoromban Édesapámmal sokat jártunk a Ticcére horgászni, ami pár kilométerre volt a tanyától. Nyáron a rudasokba rakott szénát, amit a szigeten kaszáltak és csónakon nem érkeztek elszállítani, a víz megemelte és a víztetején a szél arrébb fújta. A mocsaras területen, a mocsár, a lóp védelme alatt álló rétköziek sok rosszat vészeltek át. Régen itt öt méter magas földsáncok voltak. A legismertebbek a Vártanya, a Leányvár, a Tündérvár. A madarak részére a nádasok, gyékényesek, kákások, füzesek rengeteg búvóhelyet, kiváló fészkelő helyet biztosítottak. A vándormadarak pihenőhelye, a géme, ludak, vadkacsák és sok-sok vízimadár élőhelye volt a Rétköz. Ragadozó csak a róka volt, de télen, amikor befagytak a vizek, a hegyekből idáig portyáztak a farkasok. A rétköziek nagytestű komondor kutyákat tartottak erre az esetre. A kutya nyakába szöges nyakörvet tettek, hogy a farkas ne tudja elharapni, ha harcra kerül a sor. A háborúk alatt vagy járványok idején a Rétköz lakói a

tengernyi víz nádasában, a szigetekre, a földvárakba menekültek. Állataikat is titkos járatokon, csapásokon, a biztonságos úsztatókon a biztonságos szigetekre menekítették. A határ nagy részét a Tisza árja borította, az árterületeket jobbára kaszálással és a bőven tenyésző nád vágásával hasznosították marhatartásra alkalmas széna termett itt. Ha az árvíz sokáig rajta nem hevert, sarjút lehetett kaszálni. Az ökörcsorda is a lápokon legelt, az itatás kávékútából és lápos kútból történt.

Az ételek...

A tanyán élő embernek mindig volt kenyér, köles paszuly, málé, burgonya, káposzta, tengeri, liszt, tök, tej, tojás, befőtt, csócsa vagy csalamádé, szalonna, tepertő, zsír vagy olaj a kamrájában. Minden időszakban volt valamilyen gyümölcs a kertben. A krumpli sosem fogyhatott ki. A kemencében sült krumplit megsózták, de a disznónak fővő krumpliból is kikapkodtak néhány szem hajas krumplit, amit szintén megsóztak. A lapcsánkát liszttel vegyített reszelt nyers krumpliból a palacsintához hasonlóan sütötték, a csírásgaluskát főzték. A cinkét liszttel összegyúrt főtt krumpliból készítették, amit forró vízbe csorgatva főztek ki, majd hagymás zsírban felkavarták, vagy tálalhatták túróval is. Krumpliból készült a lekváros gombóc, és a krumpli percc, amit olajban, kifli formában sütöttek ki, a puliszkát teljesen összetörték és zsíros hagymát tettek rá, ettől a paprikás krumpli csak annyiban különbözött, hogy a főtt krumplit paprikás-hagymás zsírral öntötték le, s nem törték össze. A rakott krumplit tepsibe szeletelt nyers krumpliból, közé apróra vágott szalonnával megsütötték. Mindennapi eledel volt még a krumplileves, a habart krumpli és a savanyú krumpli. Igen gyakran fogyasztottak még káposztalevest, gersli levest, paszulylevest, lebbencslevest, különböző ízesítésű galuskákat, tengeri puliszkát. Az étolajat, a házilag megtermelt napraforgóból Demecserben üttették ki. Sok tejet ittak, még a gulásztát is megették - a tehén összecsomósodott tejét -, és ha valakinek nem volt tehene, az kecskét tartott. Mindenkinek volt az udvarán ribizli, eper és paradicsom vagy paprika, hagyma vagy uborka, nem kellett a piacra menni érte. A zsíros kupában tepertő, a padláson vagy padmalyon füstölt szalonna volt, ami főételnek is jó egy kis zsenge hagymaszárral.

A legnagyobb melegben nem csak az állatok deleltek, hanem az emberek is. A hétköznapokon krumplileves, zöldséglevest, bableves, rántott leves, tarhonyaleves, köménymag leves volt, húslevest csak vasárnap vagy ünnepnapokon lehetett találni az asztalon. A tanyán tájszólással beszéltek, amit már csak az öregek használnak. A früstök vagy reggeli: pirítós, a dinner vagy

vacsora: lekváros kenyér vagy aludttej kenyérrel volt. Karácsony a disznóvágás ideje volt, a húsvété a birkavágásé. A mezőgazdaságból élt mindenki, a káposzta, a len, a kender és a dohány volt az élet alapja. Jelentős mennyiségű kölest is termeltek, melyből örléssel készítették a kását.

A kenyérsütés...

A kenyeret is házilag készítették, a gazdasszony a liszthez vizet, kovászt adott és bedagasztotta. A kész kenyértésztát a szakajtókosárba helyezett szakajtókendőbe szaggatta ki, majd a kendő sarkaival betakaragatta. A kemencepadkán letakarva sorakoztak a tésztával megtöltött szakajtókosarak, abban kelt meg a tészta. Amíg kélt a tészta, venyigével, csutkával és szalmával befűtötték a kemencét. Amikor már bemelegedett, de még nem volt elég forró a kenyérsütéshez, kiszakítottak néhány darabot a tésztából, kilapították és a parázs felett lángosnak megsütötték, amit ehettek kaprosan, cukorral, de zsírosan is. Először az ellapított, kerek lángost sütőlapátra helyezték, késsel megszurkálták, nehogy felhólyagosodjon, és bevetették a kemence alján tisztára söpört téglákra. A megsült lángost mindaddig félretették, amíg a kenyereket kemencébe nem rakták. A zsírral, vajjal, sült vajjal vagy napraforgóolajjal megkent lángos volt a reggeli a gyerekeknek. Amikor a kemence belső fala kivilágosodott a melegtől, és a téglájához dörzsölt piszkafa szikrát vetett, akkor már elég meleg volt a kenyérsütéshez. A piszkafával néha-néha szétterítették a parászat, hogy mindenütt egyenlően fűtsön. Bevetés előtt egy ujjal a közepét benyomták, hogy fel ne essen a haja. A kenyeret káposztalevelekben sütötték. A letördelt káposztaleveleket a padláson lerakták, ahol megfonnyadt, megszáradt. Kenyérsütésnél lehozta annyi levelet, ahány kenyeret sütöttek. A sütőlapátra téve ráborították a megkelt kenyeret és úgy vetették be a kemencébe. A megsült kenyeret letisztogatták és a megszegés előtt a késsel keresztet rajzoltak rá, étkezés előtt imádkoztak, megköszönték Istennek, amit adott. Még emlékszem az imára: „Aki ételt-italt adott, annak neve legyen áldott!” A kemence tetején vászon zsákocskában száradt a kovászból kivett morzsóka, amivel a következő kenyérsütéskor az élesztőt helyettesítették. A dagasztóteknő oldaláról összekapart tésztát, a vakarót is megsütötték a kemencében, de néha olajban is. Hamarabb elkészült, mint a kenyér, és csillapította az éhséget. A sütőteknő végéből, ahová a dagasztáshoz a kovászt öntötték, fakanállal felkaparták az odaragadt tésztát. A felkapart tésztát kevés vízzel és liszttel keményre gyúrták. Ötujjnyi széles, kétujjnyi vastag tésztahurkát formáztak belőle, tetejét előbb bevagdalták, majd megszórták sóval, köménymaggal és

megsütötték. A kenyér két óra hosszáig sült, de a mellé bevetett vakarót már egy óra múlva ki lehetett szedni. A kisült kenyeret lemosták, majd a kamrában a kenyértartó kosárban vagy a kenyértartó polcon tárolták. A kenyér Isten ajándéka volt, ezért tisztelték a tanyasi emberek. Ha kenyér van, minden van, mondogatta gyakran Édesapám. Ha egy kenyérdarab véletlenül leesett, azonnal felvették, megcsókolták, esténként imába foglalták: „Istenem bocsáss meg”.

Ünnepek a tanyán...

Vasár- és ünnepnapokon nem maradhatott el az asztalról a húsleves és a töltött káposzta, és ekkor készítették édességként a köttes tésztákat is, amiket mákkal vagy dióval töltöttek. Mivel volt tojás, liszt, így a házi tésztát is a levesbe meggyúrták, elnyújtották, felvágták és az ágy tetején, abroszon szárították. Télen szánkó helyett elég volt egy láda alá két fa szegelése. Disznóvágáskor hordták az ismerősöknek, rokonoknak a kóstolót az emberek. Advent idején betlehemezők járták a tanyákat. A férfiakból alakult betlehemes csapat érkezését esténként a pásztorok botjára szerelt, kilyuggatott lemezdarabok csörgése jelezte. A kántálók zaja átjárta a tanyát. Az ablak előtt megjelentek és beszóltak: „Szabad az Istent dicsérni?” Ha kiszóltak, hogy igen, felcsendült a karácsonyi egyházi ének. A háziak behívták a kántálókat, süteménnyel és borral kínálták őket. Az ünnep alatt betlehemes gyermekcsoportok járták a tanyát, általuk készített betlehemi házzal, benne a kis Jézuskával és a báránnyal. A csoport tagja volt az öreg vándor, bundába öltözve, láncos botjával, amit aszagnak vagy istápnak is hívtak. Mókás jeleneteivel tette életszerűvé a pásztorok énekeit és köszöntését. Szilveszterkor tréfás jelenetektől volt hangos a tanyasi utca. Ostorcsattogás, kolompolás, üstök verése, zajos játékok „riasztgatták” az embereket. Aztán boldog újévet kívántak a lakóknak. Karácsonykor elmaradhatatlan étel volt a babajka, húsvétkor a sonka, tojás, kalács és sütemény. A húsvét előtti nagyböjtben a katolikusok minden pénteken böjtöltek, míg a reformátusok csak nagypénteken. Ekkor a leggyakoribb étel a pattogatott tengeri volt. Húsvétkor szokás volt a locsolkodás, a gyerekek rózsavízzel, a szegény gyermekek gyakran csak színezett vízzel locsolgattak, vászontarisznyába gyűjtve a hímes tojást. A legények a lányokat a kútnál locsolták. Az év utolsó napján, aki tehetett, elment a templomba hálaadó misére. Farsangi időszakban bálók voltak, zenés, táncos mulatságok. A tanyasi iskola tanítója színjátékkal egybekötött farsangi esteket szervezett a gyerekeknek és a szülőknek. Fontos volt még Szent Márk és Szent György napja. Szent Márk napján, aki tehetett, kiment a határban tartott búzaszentelő körmenetre és misére. A búzaföld szélén a pap elmondott egy-egy evangéliumi

szakaszt a négy égtáj felé, és imádkoztak a jó termésért az emberek. A megszentelt búzából ki hazavitt egy marékkal a sublóra vagy a tükör mellé tette, a szoba dísze volt.

A régi tanyavilág legjelentősebb családi eseménye a lakodalom. Az ifjú pár részére nagy feladat volt a pohártörés. Az anyaggal betekert poharat a földön a vőlegénynek kellett a sarkával összetörni. Az esküvőt jegyesség előzte meg, a jegyességet pedig a leánykérés. A leánykérésre a vőlegényjelölt a násznagynak kiszemelt férfit hívta magával. A leány kezét a leendő násznagy kérte meg a vőlegény nevében. A vőlegénynek a csizma, csizmanadrág, rövid kabát, kalap, a menyasszonynak a csipkefátyol, rövid ruha, pántos cipő dukált. A ceremóniát mindenkor fogadott vőfély irányította. A legszegényebb lakodalmi vacsorán is csigatésztaval készült húslevest, főtt húst töltött káposztát, tejben főtt kását szolgáltak fel. A menyasszonyi koszorút eltették emlékek, régebben berámáztatták, és a sublóra helyezték vagy a falra akasztották dísznek. A házasság a tanyán egy életre szólt. Minden család életében jeles esemény volt a gyermek születése. A szüléshez csak bábát hívtak, akit gazdagon megjutalmaztak. A keresztszülőket a legközelebbi rokonok közül választották. Amikor a keresztelőről hazatértek a csecsemővel, szertartásosan beköszöntek: „Adjon az Isten jó napot! Dicsértessek a Jézus Krisztus! Megjöttünk. Pogánykát vittünk, báránykát hoztunk.” A csecsemőt három hónapig pólyában, bölcsőben tartották, s a lehető legtovább szoptatták.

Az udvar...

A tanyán szép nagy kertek voltak, benne konyhakert, udvar, gyümölcsfák. Az udvar elején eperfa, aminek termését a kacsák szívesen csipegették fel, a végén diófa állt, a ház előtt gémeskút. A tornác előtt szőlőlugas díszelgett, amit metszeni kellett, permetezni, kacsolni és kötözni. A fákon énekesmadarak énekeltek egész nap. Itt természetes, ha bög a tehén, ha nyerit a ló, megeg a kecske, visítanak a malacok, a kakasok kukorékolnak, a kutyák ugatnak a macskák bangurolnak, vagy a gólya kelepel az előttünk lévő villanyoszlopon, vagy a kocsmából hazafelé tartó részek énekelnek. Itt minden tojás és tyúk vagy szalonna, vagy a sonka vagy a tészta házi, nem kell annak hazudni, mint a városi piacokon. Egy tyúk évente száz tojást tojt, ha annak a felét eladták, megvolt a tyúk ára. De még az a tyúk tojt jövőre is, és ha még kotlik is, megültették és csibéket is költött. Senki sem vágja le az aranytojást tojó tyúkot. A csend itt ismeretlen fogalom. A hátsóudvaron csirkék, kacsák, libák, pulykák, malacok kecskék és galambok osztozkodnak a gazda kukoricáján, elégedetten beszélgetve egymással.

Az udvaron mindenkinek volt egy ásott gémeskútja, egy szérű, ahol a paszuly cséplés vagy

adjusztálás történt. Ez az udvar egy tiszta része volt, ahol a homokos talajt keményre döngölték és többnyire agyaggal feltöltötték. Az udvaron volt egy hombár, a szemes gabona eltartására szolgált, vesszőből fonták és sárral betapasztották. Volt még tengeri kas, ami vesszőfonatú, zsúppal vagy náddal, gyékénnyel fedelezett, kukoricagórénak is nevezték, amin olyan réseket hagytak, hogy kiszáradjon a tengeri. A baromfit a góréban tartották, a nyári hőségtől a tél beálltaig. Az udvarban csirkék és tyúkok szaladgálnak, míg el nem hangzott a „pipipipipi”, akkor aztán minden felől rohantak a szárnyasok. A tyúkok szárnytollát lenyírták, a kakas sarkantyúját is levágták, hamuba pergették, hogy ne fertőződjön el. A sarkantyú nélkül nem tudott repülés közben manőverezni, így bent maradt a góréban a tyúkokkal együtt. Az udvaron kapott helyet az istálló, benne a marhákkal, lovakkal, az ólakban disznót tartottak, aminek zsúp fedele volt, az akolban vagy a karámban bárányokat, kecskéket tartottak, a legelő állatokat néhol a kopár szikes legelőkön tartották, míg a színben a föld műveléséhez szükséges szerszámokat; ekét, boronát, szekeret tárolták. A cséplés is nagy esemény volt, eleinte állatokkal tapostatták és széllel rostálták a termést. Egész tére kint maradt a káposztaföldeken, a levágott káposztatorzsa, ezt legelték a juhok. Míg nem volt nagyon hideg éjszakára is kint maradtak a földeken. A tél beálltával a csűröket és a megüresedett dohánypajtákat kibérelték a juhászok.

A föld...

Mindig megszedték a vetőmagot, hogy következő tavasszal legyen mit vetni. Szokás volt a szántás első fordulójánál az olvasót az ekeszarvára akasztani és Isten áldását kérni a munkához. A házak nádtetősek, vert falúak voltak, vagy vályogból készültek, nyugat-keleti tájolásúak, és mindig a dombosabb részre építették azokat. A házhoz istálló, csűr csatlakozott, a gazdasági udvart s a zöldéses- és gyümölcsöskertet kerítés, gyakran málna vagy ribizli sövény vette körül. Nem messze a házak mögött terültek el a kender és káposztaföldek, távolabb a dűlőkre osztott szántóföldek és rétek, azután a szőlő s esetenként az irtásföldek. Kendert többen természetettek, amit áztatni a tóra vittek. Néha előfordult, hogy annyira leapadt a víz, hogy kénytelenek voltak a szomszéd határba vinni, áztatás végett. Később paszulyt természetettek, valamint sáfrányt a leves színezésére. A meliorációval a vizek levezetésével persze megváltozott a gazdálkodás, a mocsárból kiszivattyúzták a vizet a bűdös kanálisba. Gabonafélékből (búza, rozs, árpa, zab) tízszer annyit termett, mint régen. Amikor kiszáradtak a kisebb tavak, a tófenébe káposztát palántáztak. Még a Lónyai-kanális árterét is bevetették.

Lassan a tavak néhány mélyebb, nagy tó kivételével teljesen eltűntek. A kiszáradt tavak alját kiégették. Az erős napsütéstől meggyulladt a fekete lápi tőzeg a kotu, ami vízi növények összefonódásából jön létre, az elhalt növényekre mindig újabbak települnek. A megnőtt termőterületen zöldségtermelés, cukor- és takarmányrépa volt, a korábban zombékos területeken káposztát, kendert termeltek. Szegény családoknál az útfélen, udvaron ültetett eperfák termése, az árokparton termő kökény volt a gyümölcs. A gyomirtó a kapa volt, akinek nem csillogott, azt megszólták a templomból hazajövet a pletykás asszonyok. A szomszédok segítettek egymásnak aratni, szüretelni, disznót vágni a kölcsön munka visszajárt, amit a gazda szántással vagy terménnyel viszonzott is, amikor a másinak volt szüksége rá. Nem voltak kövesutak, csak a szekér által kitaposott dűlőutak, csapások ösvények. A nagy udvarban jól megfért egymás mellett a zamatos szőlő, az egészséges sárgarépa vagy murom, vagy a nyáron hús árnyékot adó trombita-virág, a tulipán, a pünkösdi rózsa és liliom, az orgona és szamáca. Reggel szalonnát sütöttek, szabadtüzőn, amit illet „nemtudom” szilvából készült pálinkával öblíteni.

A ház...

A falusi emberek azt mondták a hozzáértő ember kezében a sár is arannyá válik. Az itt élő emberek sárból képesek voltak házat építeni, mivel nem volt más kénytelenek voltak az anyaföld adományaira, nevezetesen sárra, szalmára, vízre, megfelelő tájolásra és a Jó Isten áldására támaszkodni. Amikor az ember elfogadta magát a természet részeként, s nem akarta uralni a világot, akkor elfogadta azt is, hogy háza a földből nő ki, és évtizedek múlva a lakója és a lakhelye is oda tér majd vissza a jó anyaföldbe. A szalmafedéses ház szobája apró ablakaival az utcára nézett, melegét télen a konyhára nyíló kemence adta, mely elsősorban főzésre-sütésre szolgált. A konyhához, melybe a pitvaron át jutott az ember, egy-két kamra csatlakozott. Ezekben kaptak helyet a szerszámok, a gabonatartó szuszék, liszt, kása, káposztás hordó, gyümölcs, ott függött rúdon szalonna, sódar, kolbász. A szálas gabonát a csűrbe rakták, ott a cséphadaróval végzett munkának is jutott hely. A nyitott konyhából nyíltak a lakóhelyiségek, a kemencék fűtését szintén a konyhából oldották meg. A felnőttek 4-kor keltek a gyerekek fél ötkor, nyáron korán világosodott és sok volt a munka. Az árokparton szedett gizzgazzal, gallyal, szalmával, a földeken gyűjtött venyigével vagy napraforgó szárakkal fűtöttek, szalmán, a földön vagy dikón aludtak. A kornak megfelelően vertfalú, szalmával kevert agyagból dagasztott sárból rakott, földes padlójú házak voltak, nád, szalma, sás fedése

volt a tetőnek. Benne nyitott tűzhely, volt szabadkéménnyel, amit hulladékkal fűtöttek. A házak tisztán tartása meszeléssel, földje mázolásal történt. Az ablakok kicsik voltak, télen mohával, kitömve, hogy ne menjen ki a meleg. A házban nem ritkán tucatnyi ember lakott, többnyire három nemzedék egy fedél alatt. A házakat részben süllyesztve építették. A küszöbnél a házban nem fel, hanem le kellett lépni. Egy idő után megtiltották a tető fedésére a szalma és a sás alkalmazását, és egyre többen használtak agyagból égetett cserepet a házak fedésére a sok tüzeset miatt. Az ágyat priccseknek vagy dikónak hívták, az asztal mögött volt a sublót, ebben tartották a ruhát és az ágyhuzatot. A subát és a szűrt a kamra falára akasztották az nem fért be a kis konyhába, de ide kerültek a cipők, csizmák és a háztartásban szükséges eszközök, rocska, köpülő, szilke, savanyított káposztáshordó, fateknő, termények és a boroshordó is. Pitvarnak nevezték a konyha bejárati ajtaja felőli részt, ott volt a padlásfeljáró is. A konyhában a bejárattal szemközti sarokba, vagy az ablak alá került a karos láda és az asztal. Az ajtó jobb oldalára ágyat vagy inkább priccseknek nevezett fekvő alkalmatosságot, a bejárattól balra polcos állványt helyeztek. A fekvőhely és az asztal közé tettek egy felül polcos, alul zárt edényes szekrényfélét, amit kredencnek neveztek. A karos láda és a kemence szája közötti falrészén nyílott a szobaajtó. Az építéshez használt sarat is saját földjük agyagos részéből termelték ki a parasztok, amit később kacsá- és libaúsztatónak, kenderáztatónak használtak. A tornáchoz a gazda maga faragta az oszlopokat. Pácolt deszka volt a plafon és sárdöngölt a padló. A nádat a föld vízállásos területén vágták, mert semmit nem hagytak veszendőbe, minden tenyérnyi helyet kihasználtak. A kertben volt még egy a földből kicsit kiemelkedő pinceverem, a krumplinak. A letapasztott, mázolt padlásán gabonát tároltak, a disznóvágás után a füstölt sódar kolbász a gerendára akasztották. Sokszor volt a padláson fekhely, mert néhányan ott aludtak. Sokoldalú hasznosíthatóságát a nádtetőnek köszönhette. A jól felvert tömör nád nyáron hűvöset, télen meleget tartott. A vályogot tiszta agyagból, szemcsés adalékból (homok) és rostos adalékból szalma, pelyva, szecska, esetleg nádból készítették. A kövérebb agyagnál több szemcsés és szálas adalékot használtak, de minél több az adalék, a fal, a vályog teherbíró képessége annál kisebb – ezzel szemben nagyobb volt a hőszigetelő képessége. A vályog mivel nem éghető és jó hőszigetelő ezért kedvelt volt a tanyán. A vályogtégla mellett a lapított sárgömbökből rakott ún. csömpölyeg fal vagy petics volt a jellemző. A vertfal zsalu közzé került. A vályogfalak nedvesség és fagyérzékenysége miatt vízálló és fagyálló alapra kell helyezni. A külső nedvesség elleni védekezés: az esővíz megfelelő elvezetése – széles tetővel, tornáccal, és jó állapotú csapadékvíz-elvezetéssel történt. A gyors kiszáradás miatt fontos volt, hogy a vályogfalakat csak száraz időszakban készítsék főleg a nyári

hónapokban. A gömbölyegek vagy gombócok formája lapított gömb alak, esetleg egészen nagy ívben lekerekített sarkú s élű téglatest volt. A felrakott elemeket faverőkkel tömörítették egymáshoz, ez nem csak a két egymás fölötti elem egymáshoz tömörödését volt hivatott szolgálni. A vályogtéglá úgy készült, hogy a megfelelően kevert és nedvességtartalmú alapanyagot faformákba töltötték, és abban fával csömöszölték. A formákból kivett téglákat napon szárítják meg, de a száradó téglákat védeni kell az esőtől és a kiszáradástól. A tornácot culáp vagy támasztóoszlop tartotta, de a falba is beépítették. A sarat állatokkal járatták meg, járatás közben keverték bele a pelyvát, töreket, esetleg nádat. A vályogot villával, esetleg kapával rakták fel. Vigyáztak rá, hogy ki ne száradjon a fal építés közben, de óvni kell az esőtől is. A rakott falat miután elkészült egyesre vágták ásóval. A vert fal zsaluját pántolták, oszlopokat vertek le, és a deszkázatot, zsaluzatot ehhez rögzítették, döngölőkkel tömörre verték, esetleg botok végével megszurkálják a levegő kiszorítása céljából. A csúsztatható deszkát feljebb húzzák és felrakták a következő sort. A falsarkokat, kereszteződéseket, a nyílászárók falkárait általában megerősítik nádcsomók, égetett tégladarabok beépítésével oldották meg. A paticsfal olyan fal, melyben a fő "tartószerkezet" oszlopok közé font vessző, vagy nádfonat volt. A földbe szúrták a sasfákat, oszlopokat erre kerültek a varrófák vagy gerendák, így alakult ki a ház vázszerkezete. Az álló oszlopok közé függőlegesen vékonyabb karókat állítottak sorban egymás mellé. A karók közé vízszintesen vékony ágakat fontak. Végül a fonott sövényt két oldalról agyagos, vályogos sárral betapasztották. A vályogházak élettartamát száz években mérték. Nádtető volt a házon, sárból volt tapasztva a fal, a plafonon a gerendák látszottak, a lábuk alatt sárral volt felmosva a döngölt föld.

A kemenceépítés...

Tavasszal a húsvéti ünnepek előtt és ősszel mindenszentek előtt illett elvégezni a meszelést. A házikót kis kamra, konyha és tisztaszoba alkotta, aminek falán egy feszület, vagy egy szentkép díszelgett, amit a búcsúból hoztak. A szabad kémény és a búbos kemence fontos része volt a konyhának, ami padkával és kuckóval rendelkezett a kisgyerekek nagy örömeire. A búbos kemence a konyhában a kémény melletti közfalnál, félkör alakú fal felrakásával történt. Amikor a fal elérte a nyolcvan centiméter magasságot, a körbevett üreget feltöltötték száraz homokkal, az alját téglával rakták ki. A betöltött üreg tetejére vasabroncsot tettek, amihez hozzákötöztek négy lécet, és kúp alakzatban beállították a kémény irányába. Arra vigyáztak, hogy a lécekkel körbevett kemenceközép pontosan a kéményhuzatban legyen. A lécek alját

csak annyira húzták széjjel, hogy a padkának maradjon hely. A kialakult kemencevázat vesszővel és dróttal keresztben beszótták, úgy, hogy a keresztpálcák között kétujjnyi széles rések maradjanak. A tetejét szintén belecezték. Ezután következett a tapasztás, a pihentetett áztatott agyagba töreket szórtak, és a masszát jól összetaposták. Az elkészült kemencét kiégették, a tartólécek is elégték, de akkor már tartotta magát a fal, mert olyan volt, mint egy kiégett szilke.

A kézművesség...

A kézművesség igen fejlett volt, a nád, a gyékény és a fűzfavessző jó alapanyag volt a tanyán. Az elkészített kosarakat, szőnyeget és egyéb terméket a demecseri piacra vitték eladni. Keresett volt a lábtörlő, a szakajtó, a kosár, az udvarseprű, a méhkas, a szekerekbe vesszőből készített kas. A len és a kender áztatása után a feldolgozás a fonás, szövés, ruhakészítés volt a téli foglalkozásuk az asszonyoknak. A gyapjú és a bőr kidolgozása és feldolgozása biztosította a meleg ruházatot a parasztnak. A férfiak téli elfoglaltsága volt még a nád vágása és értékesítése, míg a nők részére a fonás, a szövés, a család ellátása és az állatok gondozása adta a legtöbb feladatot. Az asszonyok télen kenderből, gyapjúból fonalat készítettek. A semmi másra nem jó rongyokat csikokra hasogatták, és jó erősre megsodorták. Rongyszőnyeget szövettek belőle a felmázolt ház földjére, a lócákra és a kemencepadkára kerültek. Kárba semmi nem vesztetett. A dörzsölő a kender feldolgozásának egy fontos része volt. Ahhoz, hogy a kender a törés, tilolás után puhább legyen, könnyebb legyen fonni, lábbal meg kell taposni, dörzsölni. A fiatalok a közös munkákon ismerkedtek, a fonó estéken, dohánycsomózáskor, vagy tollfosztáskor, persze az estét követte a kislány hazakísérése is. Sok esetben a legény ott felejtette a kabátját, a szűrét a lányos háznál szándékosan. Ha másnap nem tették ki a szűrét, legközelebb már bemehetett a házhoz és udvarolhatott a lánynak. Innen ered a kitétték a szűrét mondás. A Lónyai-csatornában, sulykolással mosták a ruhákat, az emberek. Aratás idején és a behordás alatt a lakóknak tűzörtséget kellett tartani. A templomtoronyban őrség volt, aki figyelte a határt és a községet. Tűz esetén félre kellett verni a harangot. További rendelkezés volt, hogy minden szérűskertben legyen egy hordó kapitányvíz, lapát, homok, tűzcsapó, vedrek. Fontos téli esemény volt a Lónyai-csatornán a jégvágás és a jég beszállítás a jégvermekbe, onnan látták el a hentesboltokat egész nyáron. Fogatok vitték a hatalmas jégdarabokat, amiket a vermeknél sóztak be, hogy tovább bírja a jég a tárolást a nagy melegben, a vastag nádfedél alatt. A jégverem a temetővel szemben volt még gyerekkoromban és is jártam benne.

A tanulás...

A módosabbak a vártanyai iskolába járaták gyermekeiket. A gyerekek közül, különösen a szegény gyerekek, ritkán jártak iskolába. Télen a ruházat, nyáron a pásztorkodás, az állatok őrzése miatt nem mehettek iskolába. A tanítás összevontan történt, egy teremben több osztály tanult nagy létszámmal. Az iskolában hosszú deszkából készült, festett padok voltak. Új ruhát, új cipőt először a templomban, ünnepnapokon viseltek. A templomnál találkoztak a rokonok és az ifjúság. Itt beszéltek meg a családi eseményeket. A fiatalok itt találkozhattak egymással. Az egyház megpróbálta az ifjúságot kulturális eseményekkel összefogni. Ilyen események voltak a színi előadások, a templomi szereplések, a teaesték, egyéb rendezvények. Az élet része volt a böjt, a körmenet, a búcsú, a vásár, a vasárnapi mise. Szégyen volt, ha valaki nem ment el a templomba. Olvasni a kalendáriumot és a Bibliát lehetett, mert más könyv nemigen volt a háznál. A híreket a templomból hazafelé, vagy a kocsmában, vagy a piacon lehetett beszerezni. A történetek mesék a családban élő öregek által szájhagyomány útján terjedtek és szálltak át apáról fiúra. A gyerekeket korán megtanították olyan keresztény értékekre, mint a becsületesség, a jólelkűség, az igazmondás, a szolgálatkészség, az engedelmesség, a tisztelet és a munka szeretetre. Három fontos keresztény ünnep volt: a karácsony, a húsvét és a pünkösd.

A gyerekeknek nem voltak játékaik, a hokedli volt a kisasztal, a sámli a szék, a tök szárából készítettek maguknak dudát, csuhéból babát. Készültek játékok csutkából, nádból, szalmából, készítettek hegedűt, sípot, nyakláncot, vagy téli estéken a férfiak faragtak valamit fából. A gyerekek vagy pulyák vasárnap reggel elgereblyélték az utcát, elseperték az udvart, enni adtak a jószágnak. A kilenc órai misére mindig fehér ingben tisztán mentek a gyerekek, pedig csak lavór volt otthon és gémeskút, meg szappan. Kötelességre és munkára nevelték a gyerekeket apró koruktól. Ha jött a nyári szünet, mentek a mezőre kapálni, ha jött a tél mentek erdőt ritkítani vagy fát vágni. Sosem unatkoztak. Hajnal négykor indultak a szőlőbe kapálni, mert akkor még nem volt meleg. Amíg fiatalok és gyengék voltak addig a kanálisra jártak forgatni szénát, ősszel az akácerdőbe gombászni jártak, állandóan sebek voltak a lábukon és a fejükön, a kezükön, nem fertőtlenítette senki, nem kötötte be senki, mégis túléltek. Ha egyik gyerek verekedett a másikkal, a szülők szétválasztották őket és ki-ki a sajátját még otthon is jól elverte. A zsíros kenyér, a zsírban pirított kenyér a hagyma és a szalonna mindennapi étel volt. Az ételek zsírosak voltak fűszerezsek, a forralt tejhez cikóriakávént öntöttek, de az több volt, mint a tej. Mosatlanul ették a gyümölcsöt a fáról. Ha leesett a kenyér meg kellett enni

szenstégtörés lett volna kidobni. A poros utca volt a focipálya, kótya volt a labda. A padláson 3 forintos könyvek voltak, ezeket olvasták, a kalendáriumot és a Bibliát. Ha berepültek a legyek a házba, vágtak egy-egy akác ágat mindenkinek, és azzal kergették ki az udvarra. Ha a cipőt kinőtte a gyerek, kivágták az orrát, inget, gatyát sosem vettek nekik, mindig a nagyobbakét hordták. Az emberek nem voltak irigyek, mert mindenkinek ugyanannyija volt. Ha kért valaki egy kanál zsírt kölcsön biztos megadta, mert a becsületükre kényesek voltak. Ha a szomszédban tengerit törtek, beálltak a gyerekek is segíteni. Munkára voltak nevelve. Nem voltak játékaik, de volt fantáziájuk, nem volt zsebpénzüik, de meg volt mindenük. Megtanultak, úgy élni, hogy tudják, mit jelent a kötelesség, a bűn, a jó, a felelősség, becsület, munka. Ezek az emberek névtelen hősei egy letűnt kornak, amelyen a mostani fiatalok értetlenül állnak. Mire a gyerekek felnőttek a pulya batyuja megtelt minden jóval, amit a szülői szeretet csak bele tudott tenni. A falusi életet sokszínűség jellemzi. A faluban nincs nyüzsgés, nincs rohanás, se szmog, mindenki mindenkit ismer, az emberek köszönnek egymásnak, mindenki ráérősen járkál, mégis mindenhova odaérnek az emberek. A városban nem lehet csak úgy kimenni, focizni az utca kellős közepére, mint a tanyán. A szülők mindenre megtanították a gyerekeiket, ami kell a falusi élethez. A családban munkamegosztás volt, mindenkinek meg volt a feladata. Egy családban sok megosztásra váró dolog van, s a munka gyümölcse is akkor élvezetes és izletes igazán, ha meg lehet osztani másokkal. A falun vagy tanyán az ember nem más, mint a természet egy parányi alkotóeleme. Se több, se kevesebb az udvarban hajladozó gyümölcsfáknál, a fűben ciripelő tücsöknél, a tornác előtt nyíló kardvirágnál. Mi mellettük, és ők mellettünk és így együtt a természettel. Lassan pirkad, az idő ködös, a zöld fűszálak hajladoznak a leszálló harmat súlya alatt, a tájat mintha finom, nedves lepel borítaná, s a felkelő nap sugarait madárének, kutyaugatás és kakaskukorékolás köszönti. Ilyenkor, hajnali négy óra tájban már ébrednek az udvar apraja-nagyja, hisz itt jól tudják: aki korán kel, aranyat lel, de legalábbis nem alszik sokat.

A háború alatt minden 14 év feletti fiú köteles volt egy héten egy napot levante kiképzésen tölteni. Pénteken a piactéri találkozó után kivonultak a Cserjés hegyre, az erdőbe. Alaki gyakorlatok és fegyverismertetés után katonai ismereteket oktattak. A kiképzésen a megjelenés kötelező volt, a hiányzást büntetés követte, elzárással fenyegetőztek. Lövészárók ásása mellett célra tartás és céllövészet volt a gyakorlaton. A háború alatt elvitték a tehenet és a disznót a katonák, vetni nem mert senki, így akkor nélkülöztek a tanyasi emberek. Édesapám gyerekként, felmászott többedmagával a nyárfákra és a kis varjút kilopkodták a fészekből, vagy a kis gerlét, állítása szerint sütvé nagyon finom volt. Mivel sok volt a környező víz, sok volt a hal is. Válogatás nélkül megették mindent, ami élt és mozgott, még a réti csíkot is.

A szeretet...

Minél kisebb a ház annál nagyobb benne a szeretet. A szülő készítette a világon a legfinomabb ételeket. A cikóriakávéval ízesített tej, vagy a citromos tea, a fokhagymás pirítós, vagy a bundás kenyér illata ma is kísért, ha megéhezem. Édesanyám elvesztésével tudomásul kellett vennünk, hogy már soha nem eszünk olyan finom húslevest vagy csirkepörköltöt, palacsintát, ahogy Ő készítette! Hiába csinálunk mindent úgy, mint ő, mégsem olyan az íze, mert nincs benne az a szeretet, amit hozzáadott, ahogy mondani szokták benne volt szíve-lelke. Édesanyámnak nehéz élete volt ezért gyermekeinek igyekezett élete során mindazt a szeretetet, törődést és gyengédséget megadni, amiben neki talán soha nem volt része. Gyerekkoromban hetente egyszer, vasárnap került hús az asztalra, de nem is hiányzott, mert nem válogattunk, megettünk mindent, ami az asztalra került. Vannak kincsek, amiket sosem dobok ki, ilyen Édesanyám imakönyve, *Bibliája*, vagy receptfüzetje, amit maga írt, vagy imádságainak füzet. Ha eddig nem volt mennyország a jó Isten biztos létrehozta, mert Édesanyám megérdemelte, hogy a tiszta önzetlen lelke miatt odakerüljön. Kéthavonta látogatok el a demecseri temetőbe, hogy friss virágot vigyek a sírjára. Isten nyugosztalja békében!

Visszatérő érzelmek

Minden akkor kezdődött... Akkor, amikor 6 évesen megkérdezte: „Nem akarsz játszani?”. Azóta elválaszthatatlanok vagyunk pedig már eltelt 12 év... Tizenkét éve, hogy a legjobb barátom Harry. Mindennap találkozunk, mindent megosztunk egymással, úgy érzem már régóta, hogy ő a másik felem. De, sajnos ő már egyetemre megy, mégpedig a Harvardra Amerikába. Mindig is közös álmunk volt, hogy oda menjünk, ami legalább a barátom számára megvalósul. De még legalább egy teljes évig több ezer kilométerre lesz tőlem, már ha felvesznek. Harry is és én is kaptunk egy meghívót, évfolyamtársa Greg „Búcsúzzunk el ettől a négy évtől” bulijára, rögtön igent mondtunk akkor még nem is sejtettük az az este vízváltó lesz az életünkben. Épp azon gondolkodtam mit vegyek fel, mire egy rekedt hang kizökkentett gondolatmenetemből. Mintha csak tudná mire gondoltam megkérdezte:

- Na és Alli, mit veszel fel? - közben kajánul elvigyorodott.
- Hmm, még fogalmam sincs... - sóhajtottam szomorúan, közben egyre gyorsabban néztem át ruháimat.
- És te? Te mit veszel fel? - kérdeztem mosolyogva, azt hittem ezzel megfogtam, de a mosolyából ítélve nem.
- A piros kockás ingem egy fekete pólóval és egy szintén fekete farmert - nézett végre rám, mert eddig a nyakláncaimmal babrált. - Azt hiszem kéne neked valaki, egy lány, aki tudna segíteni - motyogta.
- Igazad van! Máris felhívom Emmat! - ujjongtam, és már a telefonomért nyúltam, de még mielőtt megkaparinthattam volna elvette előlem.
- Mi az? Én nem vagyok elég jó stílus tanácsadó? - kérdezte és lebiggyesztette a száját, közben szomorúan nézett rám.
- Ami azt illeti nem vagy az! - ráztam a fejem mosolyogva. - Felőled akár krumplis zsákot is húzhatnék és borzosan is mehetnék, nem igaz? - nevettem fel hangosan.
- Hát te mondtad ki! - röhögött. Én közben megtaláltam a tökéletes darabot egy fekete térd felettig érő ruhát választottam.
- Itt van! Ez a tökéletes! - mutattam felé a ruhadarabot, ő csak tátott szájjal nézett a ruhára majd rám.
- Akkor hagylak készülni! - mosolygott és kismfordált az ajtón. Én pedig felöltöztem majd a hajamat is gondosan elkészítettem. Ezután már csak a sminkem volt hátra, mikor azzal is

elkészültem már hívni akartam Harryt mikor az említett neve villogott a kijelzőn, és a készülék a csengőhangomat játszotta.

- Halló? - szóltam bele mosolyogva, mikor a másik oldalról csak halk szuszogást lehetett hallani.
- Megyek érted! Rendben vagy még készülsz? - kérdezte nevetve, ezen nekem is nevetnem kellett.

- Nem-nem, kész vagyok! - mosolyogtam, habár tudtam, hogy ő ezt így telefonon keresztül nem láthatja.

- Oké! - mondta és ezzel már le is rakta a telefont. Tíz perccel később, már az ablakból láttam a fekete terepjáróját. Ajtót nyitottam, még mielőtt kopoghatott volna.

- Helló! - lengettem meg a kezem a gyönyörű smaragdzöld szemei előtt.

- Jaj! Ne haragudj, csak gyönyörű vagy! - mondta mosolyogva, én pedig teljesen elpirultam, de szerencsére a sötét miatt nem láthatta.

- Azért te sem panaszkodhatsz! - nevettem, közben megszemléltem gondosan felállított rövid sötétbarna haját. Az a ruha volt rajta, amit délután mondott, elképesztően nézett ki.

- Ohh, még nem is köszöntünk egymásnak illendő módon! Jó estét Miss Jackson - fogta meg a kézfejem, amelyre egy apró puszit nyomott.

- Elnézést uram! Jó estét Mr. White - hajoltam meg előtte, erre a cselekedetre mindkettőnkől kitört a nevetés. Még mindig mosolyogva ültem be az autóba miután Harry kinyitotta nekem az ajtót. Ugyanígy tett, mikor megérkeztünk Dave házához. A szülei elutaztak, ezért tudja megtartani ezt a „kis” bulit.

- Micsoda úriember! - mosolyogtam gúnyosan.

- Tudod milyen vagyok! - nevetett. Közben én a szememet forgattam, és mikor befelé mentünk még egy kérdést feltettem.

- Nem vagy kicsit, elnézést, nagyon egoista? - nevetett kérdésemre, én pedig nem bírtam ki, hogy ne mosolyodjak el. De még mielőtt kettévált volna utunk, válaszolt.

- Nem-nem hiszem. Nevettem még rajta. Majd miután ő elment Dave-t megkeresni én odamentem Emmához.

- Helló csajszi! - köszönt. Én csak szélesen elmosolyodtam, majd visszaköszöntem. Még legalább egy óráig beszélgettünk, amikor a legjobb barátnóm elment egy kis innivalóért. Ekkor valaki megfogta a vállam, először megijedtem, de mikor megláttam a zöld szemeket, megnyugodtam. Hirtelen váltam rémültté, mikor az emeletre vonszolt és a falnak szorított. Szemeiben részeges csillogás tűnt fel.

- Ha-Harry... Ez fáj! - próbáltam mozogni, de kezei erősen tartottak és megcsókolt. Majd ellépett mellőlem és jelentőségteljesen rám nézett.

- Alli! Én már nem csak a barátod szeretnék lenni. Többet akarok! - suttogta. - De, ha te nem érzel így irántam, akkor el kell tűnnöm. Szeretsz Alis? - kérdezte. Közben én elgondolkodtam. *Persze, hogy szeretlek te hülye! Már évek óta, de nem mertem elmondani, félttem a reakciótól és féltettem a barátságunk.*

- Mondd már! Válaszolj! A türelmem véges, és ezt te is tudod! Ezt nem hiszem el! Én sose néztem más lányra, mert csak téged láttalak, te sose néztél rám, mert mindig mást láttál! Te jó ég! Még azt is meghallgattam mikor tetszett valaki, vagy átbeszéltem veled egy-egy szerelmes témát, miközben azt hittem szétvet a féltékenység! - kiabált velem. Én pedig még mindig lesokkolva álltam a falnak támaszkodva.

- Értem... Nem akarsz! - suttogta csalódottan, miközben ő is a falnak dőlt.

- Én-én... - kezdtem el a mondatot, de közbe vágott.

- Tudom, nem szeretsz, és csak barátként tudsz rám gondolni. Ezért most eltűnök, ne keress, ne hívj, én sem foglak, ne írd, ne kérj. Így én nem tudnám folytatni ezt a barátságot, inkább csináljunk úgy, mintha sosem ismertük volna egymást. Én egyetemre megyek, te itt maradsz...- fejezte be. Éreztem, ahogy ököllet a mellettem lévő falrészbe csap, de nem néztem oda. Csak álltam ott, mint egy bábu. Egy hangos szitkozódás mellett becsapta az ajtót és egyedül hagyott. Percről percre jobban úrrá lett rajtam a hiány, és a fájdalom. Amit Ő hagyott maga után. Képtelen vagyok felfogni, hogy elengedtem, még mielőtt elmondhattam volna én is, hogy mennyire szeretem őt... Itt hagyott. Egyedül, Magányosan...

- 1 év múlva -

Egy év... Egy egész év eltelt azóta, mióta itt hagyott.. Már indulásra kész voltam. Nos, igen, nem érdekel Harry, nekem mindig is a Harvard egyetem volt a legnagyobb álmom. Ezt ő is nagyon jól tudta, nem tagadhatja meg tőlem. Rengeteget tanultam ezért. Félek, de ez normális nem? Félek, hogy mit fog szólni ha meglát, örülni fog nekem vagy úgy tesz mintha nem is ismerne, esetleg dühös lesz? Ezernyi kérdés kavargott a fejemben, de egyikre sem kaptam választ.

- Anya... Mi lesz majd, ha dühös lesz? - kérdeztem kétségbeesetten miközben a táskám rojtjaival játszadoztam.

- Ne butáskodj Alli, biztos örülni fog neked - mondta és leparkolt a repülőtéren.

- Szia anya! Vigyázz magadra, és apára is! - nevettem és megöleltem, erre ő csak mosolygott és

visszaölelt. Nem sokkal ezután már felszállt a repülõm Cambridge-be. Olyan gyomorgörcsõm volt, hogy azt én magam sem hittem el. Féltem az új helytõl, a társaságtól, de a legjobban Harrytõl féltem.

Már megérkeztem és itt állok a kapu elõtt, *teljesen elveszve*...

- Segíthetek? - kérdezte egy mély rekedtes hang.

- Öhm.. Merre van a porta? - kérdeztem a szõke hajú sráctól, akinek tengerkék szeme megbabonázott.

- Menj egyenesen, majd fordulj jobbra és megtalálod. Amúgy a nevem Chris... Chris Collins... Egyébként végzõs vagyok - mosolygott és a kapura nézett. - Üdvözöllek a Harvardon! - tette hozzá miközben megfogta a vállam.

- Köszönöm az útbaigazítást, az én nevem Alli Jackson! - vigyorogtam rá és elindultam a portára.

- Állok rendelkezésére! - kiáltott utánam, én pedig nevetve megcsóváltam a fejem. Pár perc múlva már a portán voltam.

- Jó napot! - köszöntem a kedvesnek tûnõ hölgyre, aki épp pár papírt nézegetett.

- Jó napot Miss... - kezdte el, és nyilvánvalóvá vált hogy nekem kell befejezni.

- Alli Jackson - mondtam segítõkészen.

- Nos, Miss Jackson, feltételezem, hogy a szobája számát szeretné megtudni, valamint az órarendjét megkapni. Mikor bólintottam, õ ideadott egy kulcsot, melyre az volt írva „3. emelet. 23-as szoba.”

- Köszönöm! - néztem rá hálásan, õ csak bólintott majd utamra engedett. Belépve a szobába láttam, hogy a két szobatársam már lázasan beszélgetett valamirõl.

- Sziasztok! - köszöntem félve, miközben lepakoltam az ágyamra.

- Helló! - köszöntek egyszerre. - A nevem Kate Holmes - mosolygott a szõke hajú lány. - Az enyém Rose Donovan - mondta a barna hajú lakótársam.

- Az enyém Alli Jackson - mosolyogtam már én is. Minden kétségem elszállt. *Ez egy remek év lesz...*

- Nos, te Alli, találkoztál már valami helyes pasival? - kérdezte Kate, miközben a ruháit hajtogatta, én is ugyanezt tettem, sõt Rose is...

- Nem... még nem - mosolyodtam el sejtelmesen. - De siessünk! - kiáltottam nevetve.

- Miért? - nyöszörgött Rose, én és Kate csak neveltünk eközben, õ ruhákkal a kezében leesett az ágyról.

- Mert évnnyitó? Te lüke! - nevetett fel Kate, de én már rég a fürdõben készültem. Hosszú barna

hajam befontam, majd sminkelni kezdtem, és hála istennek szép bőröm van, így csak egy szolid sminket készítettem, ami abból állt, hogy egy világos barna színű púdert tettem a szemhéjamra és fekete spirállal emeltem ki pilláim, végül az egészemet egy korallszínű rúzzsal koronáztam meg. Magamra kaptam fehér csipkés blúzom, mely egy kicsit átlátszott, így felvettem egy fehér toppot alá, majd egy fekete ceruzaszoknyát is magamra aggattam, végül a belebújtam a szintén fekete túsarkúmba. Majd kiléptem a helyiségből.

- Úristen Alli! Gyönyörű vagy! - törölgette műkönyeit Kate, míg Rose csak hevesen bólogatott.

- Köszönöm! De siessetek, mert már csak egy óránk van - mosolyogtam, és ezzel Kate már be is robogott a fürdőszobába. Negyed óra múlva már ő is készen lépett ki. Aztán Rose is elkészült. Lassan lesétáltunk az udvarra, ahol már gyülekeztek a diákok gólyáktól kezdve egészen a végzősökig. De még ő nem volt ott. *Hol lehet? Máskor mindig elsőként jelent meg...* Nem tudtam tovább gondolkozni, mert megérkezett a többi tanuló és mi sorokba álltunk. Tudtam, hogy a mellettünk lévő sorban kéne lennie, hiszen csak egy évvel idősebb. Hátra fordultam és körülbelül 10 méterre állt tőlem, zöld szemeit enyéimbe fúrta, de tekintetében most a haragot, az undort és a megvetést véltem felfedezni... *Harry... Mi lett az én zöldszemű hercegemmel?* Végül én törtem meg a szemkontaktust és elfordultam. 2 óra szenvedés után vége lett az ünnepségeknek, de még mielőtt felmehettem volna a szobába nekem jöttek, és el is estem volna, ha egy kar nem ragad meg.

- Jaj! Ne haragudj! Jól vagy? - kérdezte kétségbeesve, miközben végignézett rajtam.

- Semmi baj! Persze jól vagyok. Amúgy a nevem Alli Jackson - néztem fel rá, Rövid sötétszőke haj és vibráló kék szem, még helyes is.

- Az enyém Matt Clifford! - nevetett. De ekkor közbe szólt ő... Mély rekedt hangjától kirázott a hideg.

- Gyere Matt beszélünk kell! - morogta. Matt ránézett majd rám és elmosolyodott.

- Oké Hazz csak elköszönök eme bájos hölgytől! - nevetett. Nos, Miss Jackson, engedelmevel távozom! Viszlát szépség! - nevetett és én elpirultam, míg ő kézfejen csókolt, lassan már úgy éreztem magam, mint egy rák, de azért visszavágtam.

- Magának is szép napot Mr. Clifford! - és meghajoltam előtte, kecses mozdulattal. A lányok melletttem már szakadtak a nevetéstől én meg csak mosolyogtam. Harry rám nézett és szemeiben hiteltenséget láttam. Aztán mellette megjelent egy fekete hajú srác is, aki hatalmas mosollyal az arcán méregette Rose-t.

- Adam Walker személyesen - vette elő csábos mosolyát és a barátnőm szemébe nézett.

- Sajnálom, de mennünk kell, még van egy-két dolgunk - mosolygott Kate, én és a melletttem álló

barna hajú lány is hevesen bólogatni kezdtünk.

- A lányok meg a fontos dolgaik! - nyávogott Matt, mire én beszóltam neki.

- Fogd be Clifford! Szerintem te több időt töltesz a tükör előtt, mint én, csak sajnos nem látszik!
- mondtam vigyorogva, erre mindenkiből kibukott a nevetés csak Harryből és Mattból nem. De a szépsi srác lassan mosolyra húzta a száját.

- Ez fáj - tette kezét drámaian a szívére. - De még visszakapod Jackson! - fenyegetőzött. A többiek, persze Harryn kívül, „Húúz”-ni kezdtek.

- Alig várom! - nevettem harsányan.

- Megjegyeztem! - nevetett ő is. De egy ideges hang közbeszólt.

- Matt! Adam! Gyertek már! - szólt szigorúan.

- Oké, oké! Viszlát szépségek! - kacsintottak mind ketten majd elsétáltak, közben mi is a szobánk felé indultunk.

- Alli! - kiáltott fel Matt! És két ujjából telefont formálva jelezte, hogy hívjam fel.

- Te eszement! Nincs is meg a telefonszámod! - kiabáltam vissza nevetve.

- Keressem ki a telefonkönyvből? - nevettem fel hangosan, és a lányok is követték a példámat.

- Nagyon vicces a kisasszony! - nevetett ő is, rekedt öblös nevetése hangosan csengett, már mindenki nevetett kivéve őt. Még mindig szigort és undort sugárzó tekintettel méregetett. De most már mi is elindultunk, ahogyan ők is. Holnap van az első tanítási nap.

- Mit gondoltok ma egy mozizásról? Adam elhívott minket - mosolygott Rose, és mikor kiejtette a fiú nevét kissé elpirult.

- Én benne vagyok! - mondta magabiztosan Kate.

- Miért ne? - tettem fel a költői kérdést. És mindhárman készülni kezdtünk! Én a hajam kiengedtem és hagytam, hogy természetes hullámokban a vállamra omoljon. Magamra kaptam egy fekete cicanacit, és egy farmer inget, persze nem maradhatott el a fehér converse. Feltettem egy natúr sminket a természetes hatásért. Kate egy kicsit erősebben „mázolta” ki magát. Szőke hajához tökéletesen illett vörös pulcsija és fekete bőrnadrágja, a haját lófarokba kötötte. Rose teljesen eltért tőlünk: fekete haját oldalt lazán befonta, a sminkje natúr volt akárcsak nekem, virágos felsője illett citromsárga nadrágjához.

- Indulhatunk? - kérdeztem vidáman.

- Persze! - válaszoltak. És el is indultunk a mozihoz. *De rá nem számítottam, fekete csőfarmert és inget vett fel. Rám emelte tekintetét, amelyben mérhetetlen düh csillogott. Az szakított ki gondolataim közül, hogy Matt megpuszilta az arcom...*

- Fúj! - sikítottam fel - Matthew Clifford! Mit képzelsz magadról? - kérdeztem felháborodva.

- Ugyan már, élvezted! - vette elő sármos mosolyát, mire én csak felhúztam az egyik szemöldököm, és hasba vágtam de úgy, hogy még véletlenül se fájjon neki.

- Na! Ez fáj! - kiáltott fel és a hasát fogta tetetett fájdalommal, én meg csak nevettem.

- Évezted! - mondtam gúnyosan és lepacsiztam a lányokkal. Pár perc múlva megérkezett Adam is a jegyekkel. Épp indultunk befelé mikor egy kar megragadott, a falhoz szorított, és amikor belenéztem smaragd szemeibe elöntött a félelem. *Soha sem gondoltam volna, hogy pont tőle kell majd félnem...*

- Először abba az iskolába jössz, ahol én tanulok, aztán elveszed a barátaim? Allí szálnalmas vagy! - nevetett fel minden vicc nélkül, de szemeiből nem tűnt el az irántam érzett undor.

- Ha-Harry ez fáj! Engedj el! - De ő annál jobban tartott. - Kérlek! - Könnybe lábadtak szemeim, mert akkor jöttem rá: *Ő már nem az a Harry, akit én szerettem...*

- Ne nyávogj már! - ordított. - Inkább tűnj el innen, minél hamarabb! Jobban jársz! - mosolygott félelmetesen, mire belőlem eltűnt a félelem, ököllel kezdem el ütni a mellkasát, de mintha meg se érezné.

- Utállak, mert ilyen vagy! Te nem ilyen voltál! Én nem ezt a Harryt szeretem! - kiabáltam, közben egyre jobban fojtogatott a sírás.

- Állj le! - kiabált, és egy hatalmas pofon nyomát hagyta az arcomon. Kezeimet odakaptam, de ő ezzel mit sem törődve lökött rajtam egyet, amitől elvesztettem az egyensúlyom. Mire összeszedtem magam és felálltam ő már sehol sem volt.

- Utállak! - kiabáltam sírva és visszafutottam a koliba. *Nem érdekel mit gondolnak, nem érdekel ő sem! Már nem...* A fürdőben kuporogva sírtam, mikor meghallottam a lányok hangját rögtön odafutottam és megöleltem őket.

- Úristen Alls! Jól vagy? - Erre jobban sírni kezdtem, mert csak *Ő* nevezett így. De végül elmeséltem nekik mindent, a megismerkedésünktől egészen mostanáig.

- Kinyírom azt a szemetet! - kiáltotta Kate és Rose-ra nézett, aki csak mosolyogva dörzsölte össze a tenyerét jelezve, hogy tetszik neki az ötlet.

- Ne, hagyjátok... Nem számít. - Próbáltam mosolyogni és az ágyamba bújtam. A lányok is ugyanígy tettek.

- Akkor jó éjt! - suttogta Kate, de én mégsem tudtam aludni, egy emberen kattogott az agyam...

Már itt ültünk a teremben, szerencsére mind a hárman egymás mellé tudtunk ülni, az irodalommal csak annyi gond van hogy Matt, Adam és Harry is ide jár. Matt pont mögöttem ül, és a barátai ülnek két oldalt. Így sajnos elég kínos volt.

- Miért nem jöttél tegnap? Hisz amikor indultunk még ott voltál! - kérdezte aggódóan Matt.

- Elestem és megütöttem a kezem, ami nagyon fáj. És nem akartam, hogy aggódjatok ezért jöttem el. - Mosolyogtam és végül is nem hazudtam nagyot, mert tényleg elestem és tényleg fáj a karom, csak az ok volt más. De azért rápillantottam Harryre, aki épp a zöld foltos karomat vizsgálta a szemeivel. Én lejjebb húztam a pulcsim ujját, hogy ne látszódjon, és fájdalmasan ránéztem.

- Nehogy meghalj még itt nekem Miss Clifford! - karolt át az idióta Matt.

- Miről maradtam le? - kérdeztem meglepődve. - Matt, azt hiszem agyadra ment a sulis! - nevettem.

- Alli... Ez az idióta beléd zúgott! - súgta a fülembe Adam kuncogva. Ránéztem Mattre, aki épp a haját fésülte át hosszú ujjjaival.

- Csajok ma este nálunk üvegezés? - dörzsölte össze tenyereit az előbb említett. Én a lányokra néztem, ők pedig rám és a nézéseinkkel eldöntöttük.

- Miért ne? - tette fel a költői kérdést Rose, míg én és Kate csak bólogattunk.

- Akkor este nyolc? - kérdezte Adam és Rose-ra pillantott közben megnyalta a szája szélét.

- Akkor ki kezd? - kérdezte Matt, mire én magasra emeltem a kezem.

- Rendben cica, pörgess! - suttozta a fülembe mire én megborzongtam, és éreztem ahogy elvigyorodik. Pörgettem, és ki más lenne, mint Harry.

- Fe-felelsz vagy mersz? - kérdeztem félénken és ráemeltem barna szemeim.

- Felelek - válaszolt egyhangúan, amitől a hideg is végigfutott a hátamon.

- Akkor... - kezdtem el gondolkodni. *Szeretsz még?* - Jó fiú vagy rossz fiú? - nevettem el magam mikor ő egy amolyan „Ez most komoly” nézéssel nézett rám.

- Én a rossz fiúk közé tartozom. - Most először hallottam normálisan beszélni mióta itt vagyok. Biccentettem egyet mire ő bólintott. Telt az idő aztán Matt pörgetett ki engem.

- Felel vagy mer a cica? - húzta fel a szemöldökét.

- Felelek. És utoljára mondom: a nevem nem cica, hanem Alli - mosolyogtam gúnyosan.

- Nos Alli cica... - sóhajtottam. - Öhm... Mi a helyzet Chris Collinsal? - kérdezte kajánul elvigyorodva.

- Semmi barátok vagyunk... Jó fej meg aranyos, de csak a barátom nem több - néztem rá mosolyogva, ekkor Harry horkantott.

- Úgy ahogyan mi is voltunk? - kérdezte teljes utálattal hangjában. Én és a többiek csak nagy szemekkel néztünk rá.

- Neked már semmi közöd ahhoz, hogy mit teszek és hogy kivel - válaszoltam hűvösen.

- Ne már Hazz! Ő az a lány? - állt fel hirtelen Adam. Szóval mesélt rólam nekik.

- Igen! - bólogatott a srác de még mindig engem méregetett. - Szerintem az lesz a legjobb kicsi Alli ha most szépen elmész! - Emelte fel hangját amitől én összereztem. *Ez nem te vagy Harry... Mi lett veled? Miért változtál meg ennyire.*

- Haver, fejezd be! Nem tudom mi történt köztetek, de akkor is biztos vagyok benne, hogy nem kéne így beszélgetek egymással - fogta meg Harry vállát. - Alli, te meg inkább menj vissza a koliba.

- Igazad van. Visszamegyek Londonba! Egy percre sem bírom tovább - néztem rá Harryre, és már nyúltam is a kilincserő mikor megszólalt.

- Szerintem is jobb lesz. Bárcsak soha ne ismertelek volna - nézett egyenesen a szemembe, abban a percben *minden* vele kapcsolatos emlékem lepörgött a szemem előtt. Ezt én már nem bírom ez túl sok.

- Ez már túl... - Minden elsötétült, nem éreztem semmit.

- Felébredt! - kiáltott Adam mikor kinyitottam szemeim és laposakat pislogtam. Mindenki körém gyűlt beleértve Ő is.

- Jól vagy? Alli? Szóalj meg! - könyörgött Matt, és tengerké szemei fürkészték az én barna íriszeim... Végül csak megöleltem és a könnyeim potyogni kezdtek.

- Jól vagyok. Vagyis azt hiszem. - Ránéztem a zöldszemű hercegemre, míg ő kerülte a pillantásaim. - Legalább is, jól leszek, amint eltűnök innen - álltam fel és az ajtó felé kezdtem sétálni. - Jó éjt! - Amint bezártam magam mögött az ajtót már rohantam is a szobánk felé. Ott pedig a fal mentén lecsúszva sírtam el magam. *Akkor döntöttem el... Nem foglalkozok többé sem veled, sem az őt körül ölelő dolgokkal. Bármi is történt, nagyon úgy tűnik, nem akar beavatni. Fáj, ahogy velem bánt. Hiányzott a régi Harry, akivel megannyi közös emlékem volt. És minden szóhoz vagy tárgyhoz kötődött egy-egy olyan emlék, amit veled éltem át. El sem tudom hinni, hogy abból a kedves, aranyos, vicces fiúból hogy válhatott ilyen szörnyeteggé. Tudom, hogy az álarca alatt még ott van az a fiú, akit megismertem... De nem! Megmutatom neki, hogy nélküle is van életem! Így vagy úgy de meg fogom törni.*

Halk kopogás ütötte meg a fülem, ezzel együtt összedől a gondolataimból épített kártyaváram.

- Gyere... Suttogtam és meglepődtem azon, hogy az ajtó másik oldalán lévő lányok hallották.

- Minden rendben? - kérdezték félénken... *Már hogyan lenne minden rendben? Mikor a számomra legfontosabb személy utál, és ezek után én sem tudom, mit higgyek róla. Szeret még? Kizárt. De én akkor is mindennél jobban, fájdalmasan, örültem, és őszintén szerettem őt. Nem tudom mi történt veled ami így megváltoztatta... Hol az a kedves, aranyos és okos fiú aki rabul ejtette szí-*

vem. De végül csak ennyit bírtam kinyögni: - Persze. – Fokozatosan halkuló hangom, szinte visszhangzott, a szobában. Barátnőim szemei elárulták, nem hisznek nekem. De hálát adok az égnek, mert nem firtatták a dolgot. Felálltam és amolyan „Van egy ötletem” nézéssel rájuk néztem.

- Mit akarsz tenni? Kérdezték egyszerre. Én csak mosolyogtam és úgy tettem, mintha nagyon elgondolkodnék, pedig szó sem volt gondolkodásról, már akkor megszületett bennem az ötlet, mikor ők visszaértek.

- Egyszerűen nem veszek róla tudomást. Ha hozzám szól, vagy rám néz, akkor sem fogok reagálni. - Intettem egyet mintha ez a hétköznapi dolog lenne. Levegőnek nézni azt, akit szeretsz... Másnap karikás, duzzadt szemekkel ébredtem. Nem tudom ennek az volt az oka, hogy nem aludtam, vagy az, hogy sírtam, de szerintem mindkettő. Lassan komótosan másztam ki az ágyból, hisz még volt két órám az előadásig. Ez az idő legalább elég arra, hogy rendbe hozzam magam. Remélem... Már csak pár percem volt mikor a folyosón rohantam a terem felé. És egy kemény mellkasba ütköztem, mint kiderült a testrész Chris tulajdona volt.

- Hova hova? - kérdezte nevetve. Önfeledt rekedt nevetése beleégett a fülembe. De a nevére gondolva, akaratlanul is eszembe jutottak a tegnapi este történései.

- Hahó! - rántott vissza a jelenbe szőke hajú barátom.

- Bocsi sietnem kell! - És már is megkerülve őt futottam tovább. Mikor berontottam a terembe mindenki rám pillantott köztük ő is, éreztem magamon pillantásait, de ügyeltem arra, hogy véletlenül se nézzek irányába. Volt, aki halkán elmotyogott egy „szia”, de a többség a füzetük fölé görnyedve tanultak. Még mindig éreztem tekintetét mely lassan lyukat égetett belém. Irodalom szeminárium volt, és épp a romantika költőivel foglalkoztunk. Épp a füzetembe jegyzeteltem, szinte ittam a tanár szavait mikor felszólított.

- Miss Jackson! Maga mit gondol a szerelemről? - kérdezte, én pedig már meg is alkottam magamban a választ.

- Nos, a szerelem az egyik legszebb és legfelemelőbb érzés, amit valaha átéltem. Ilyenkor nem számít a kor a magasság vagy a súly, ilyenkor csak az számít, hogy szeretjük a másikat, és bármit megtennénk érte. Ezzel a témával rendkívül egyszerű azonosulni ezért van sok romantikus költő.

Én személy szerint szeretem a romantikát. Az nem igaz szerelem, amikor a másik pénzére hajtunk, az az igaz szerelem, mikor a másikért akár az életünk is oda adnánk. Bármit tennénk, bárkik lennénk érte. De ő akkor sem változtat meg, mert szeret és elfogad a hibáiddal együtt és te is ugyan ezt teszed. Ez az érzés elvakít. Csak ő létezik számodra. Világ legszebb érzése a szerelem. - Beszédemet hatalmas tapsvihár követte. Éreztem ahogy fürkészett de még mindig nem néztem rá.

- Csodálatos Miss Jackson! Egyszerűen csodálatos! Pontosan leírta az igaz szerelem érzését! Gratulálok! - tapsolt a professzor is, és én elvörösödtem. Órák után Chris rögtön megjegyezte.

- Hallom, taroltál irodalmon! Én lányom! - vigyorgott rám és próbálta visszatartani a nevetést mire szúrósan ránéztem...

- Csak azt mondtam el amit érzek... - motyogtam az orrom alatt, remélve hogy nem hallotta.

- Na és ki a szerencsés? - kérdezte vigyorogva, mire én akaratlanul is Harry felé sandítottam. Ő is odanézett.

- Csak nem White? - nézett rám meglepődve... Csak lassan bólintottam...

- Alli, Harry nem az az ártatlan srác, aki régen volt... - suttogta, mintha egy ősi titkot mondana el, pedig ezt már én is tudtam.

- Na, nem mondd Sherlock - vágtam vissza kissé gúnyos mosollyal. - Tudom, ismerem már legalább 12 éve - sóhajtottam.

- Olyan régről? - nyílt még nagyobbra a szeme, már ha ez lehetséges volt.

- Igen... Ő 6 éves volt én meg 5, alig tanultam meg beszélni már barátok voltunk, s ez a kapcsolat egyre csak erősödött, mígnem... - Nem fejeztem be, hagytam, hogy a mondat vége a levegőbe lógjon.

- Mígnem egymásba nem szeretetek... - fejezte be halkan. - Akkoriban mikor ide jött sok pletyka terjengett. Azt beszélték egy lány miatt jött ide, aki megbántotta és átverte... Nem beszélt senkivel, aztán Matt és Adam a szárnyaik alá vették - súgta a fülembe, de már az udvaron ültünk.

- Te miért nem tartozol hozzánk? A mi csapatunkhoz... Tudod Mattékhez? - sokat gondolkodtam ezen a kérdésen, de mivel fel nem tett kérdésekre sosem érkezett válasz, így muszáj volt megkérdeznem.

- Mert én akkor már, Dave és Jake „csapatához tartoztam”. Nagyon kevés olyan ember van, aki ugyanúgy mindenkire tartozik, akárcsak te. Nem vagyunk olyan jóba másokkal, mint a saját társadalmunkkal, de vigyázunk egymásra. Tudod, itt már nem vagyunk olyan gyerekesek, mint a gimiben - ecsetelte a társadalmi ranglétrát Chris...

- Értem, de kérlek, ne haragudj, mennem kell tanulni - kértem elnézést, és gyorsan elfutottam. *Azt én is tudom, hogy Harry már nem ugyan az a srác... De Chris szemébe mintha nem csupán azt láttam volna, hogy megváltozott hanem azt is, hogy félt, de ugyan ezt láttam Matt és Adam szemében is. De mitől féltenek? De én akkor is szerettem őt! Mindennél jobban, fájdalmasan, követelőzően, sóvárogyva, tehetetlenül, és visszafordíthatatlanul beleszerettem.*

Csak úgy firkálgatok

Részletek

Ünnepek

Amikor megszületünk, örül a családunk és a rokonságunk. Megünnepelnek. Amikor egyévesek leszünk, szép tortára egy szál, égő gyertyát tesznek, örülnek, hogy már egyévesek vagyunk, és ez így megy minden születésnapunkon. Megünnepel a család, a barátok.

Amikor eljön az ideje a keresztelőnek, visznek a templomba és megkeresztelnek. Mindenki figyeli, hogy sír-e a gyerek, nem volt-e hideg a keresztelő víz? Boldogok, hogy szép keresztnvet adtak, ezentúl minden évben nemcsak a rokonok, de az ismerősök is felköszöntenek, hiszen a naptárba benne van a nevem, tudja mindenki, aki ismer, megünnepelnek.

A lányok szeretnek ünnepelni, virágot kapni az udvarlójuktól. Jön a Valentin nap, ami új dolog, a szerelmesek napja. Sok fiatalember direkt nem vesz ilyenkor virágot, mert vesz máskor, amikor akar. Nem szereti a kollektív ünnepeket. Neki ne mondja meg senki, hogy mikor vegyen a szerelmének virágot. Pedig a lány várja. A lány szereti, ha ünnepelnek. Az egyik rokonom mondta, hogy ha egy felcicomázott fogpiszkálót kap, annak is örül, mert kapta, mert ünneplik.

Jön a karácsony, a családok ünnepe, Krisztus születése. Sok családban, főleg ahol gyerek van, szép karácsonyfát állítanak, megajándékozzák egymást, ünnepelnek. Ahol nincs gyerek, azok a saját örömükre állítanak karácsonyfát, megünneplik a karácsonyt.

Szilveszterkor kollektíven búcsúztatják az óévet, és óriási tűzi játékokkal köszöntik, ünneplik az újévet, hogy boldogok legyenek az emberek egész évben. Kiderült, hogy ünnepelni jó dolog, ha tehetjük, saját örömünkre is ünnepeljünk.

Az ünnep azért kell, hogy megálljunk egy kicsit és vegyük észre, hogy szeretnek, és én is tudok szeretni, azért ünnepeljünk. Szeressünk boldognak lenni.

Amikor ünnepelünk, felvesszük a legszebb ruhánkat, ezzel fokozzuk az ünnep hangulatát. Nemcsak akkor, ha elmegyünk valahova szórakozni, hanem, ha csak otthon vagyunk, pld. szülinapon, karácsonykor, vagy újévkor. Sok fiatal, lusta ünneplőbe öltözni, a férfiak megborotválkozni, a nők egy jó kis frizurát csináltatni, pedig az saját magunk megbecsülése, ha törődünk magunkkal. Ide kívánczik, hogy szeressük magunkat. Tegyük meg mindent, hogy jól érezzük magunkat. Ha van időnk, sportoljunk, nem muszáj megerőltető sportot űznünk, művelődjünk, olvassunk jó könyveket, járjunk - legalább néha - színházba, moziba. Ha tehetjük,

lepjük meg magunkat egy-két divatos holmival, egy szép nyakkendővel, bizsuval, (most nagy divatja van). Ne sajnáljuk magunktól az ünnepeket, úgy is jönnek a szürke hétköznapok, amikor a munkára kell koncentrálnunk.

Esküvő vagy együttélés?

Valamikor az 1950-60-as években olyan divat volt, ha két fiatal szerette egymást összeházasodtak. Kipakolták a bútorokat a nagyszobából, „U” alakba raktak asztalokat, azon terítették. Levágták a hizót abból volt finom hurka-kolbász, töltött káposztás vacsora, finom sütemények, esküvői torta. Úgy eltelt az idő, hogy észre sem vették, már meg is tartották a gyerekeik, unokáik társaságában a 40-50 éves házassági évfordulójukat.

A későbbi években már nagy esküvőket tartottak, hatalmas sátrakba, kibérelt vendéglátóhelyeken, jó drágán, 150-200 fős vendégsereggel. A menyasszonyi táncon kapott pénzen elmentek nászútra, tengerpartra, aztán egy-két év sem telt el és sokan el is váltak. Ha szerencsésük volt, nem született gyerek. Aztán a menyasszonyi táncsal szerzett pénzen pereskedtek, mert az közös volt.

Most viszont olyan időszakban élnek a fiatalok, hogy csak összeköltöznek. Régen, vadházasságnak mondták az illetet. Úgy hívják egymást, hogy „párom”. A párom abból áll, hogy ha tetszik, ott maradok, akár 10 évig is, ha nem, elmegyek, megspórolva ezzel az ügyvédi költséget. Igaz, hogy nem nagyon terveznek együtt sem gyereket, sem házat, csak élnek együtt.

Az egyik TV-műsorban arról volt szó, hogy milyen jó, ha veszekedés mentes, hosszú ideig vannak együtt a párok. A vendég, egy ismert férfi színész volt. Nem volt jó példa, mert, mert már ő a harmadik párjával élt együtt. Elmondta, hogy nagyon könnyen veszi az életet. Nagyon könnyen ismerkedik. Ő egy vidám teremtés, benne van minden mókában, társasági ember, sokan szeretik. De ha észreveszi, hogy valami nem tetszik, esetleg már szóváltás is történt, ő előveszi a kis bőröndjét, bepakol és érzékeny búcsút intve tovább megy. Neki elég egy kis bőrönd, mindenhol szívesen fogadják. Arra sajnós gondolni sem mer, hogy mi lesz akkor, ha megöregszik, és már nem lesz elég a kis bőrönd, mert már senkinek nem kell.

Boldogság

Amikor boldog vagyok, hangosan nevetek, örülök, magamhoz ölelem az egész világot, még a házban lakó haragosomat... is szeretem, ölelgetem. Csak a nap süt, mosolygó embereket látok, nagyon jó érzés.

Szomorúság

Amikor szomorú vagyok, rájövök arra, hogy senki nem szeret, sőt soha nem is szeretett. Az ég beborult, a nap elbújt a felhők mögé. Hiába próbálkoznak szeretteim, nem tudnak megvigasztalni. Nekem soha semmi nem sikerült. Szörnyű állapot.

Barátság

Mindenki lehet barátunk, feltéve, ha úgy szeretjük, mint a kutyánkat, és ahogy ő bennünket. Így hallottam valahol.

Sok titkunkat nem mondunk el sem az apánknak, sem az anyánknak, gyermekeinknek, ezt csak a barátunk, barátnőnk tudja.

A jó barátsághoz nem kell közös érdeklődési kör, hit, egyforma világnézet, műveltség, csak lelki rokonság.

Ha gyermekkori, igaz barátunkkal, barátnőnkkel hosszú idő után, felnőtt korunkban találkozunk az utcán, valami megmagyarázhatatlan melegséget érzünk, mintha el sem váltunk volna. Csak egyetlen jó szó, megváltoztathatja elkeseredésünket. A barátságban nincsenek elvárások.

Vannak öregkori barátságok is, nemcsak gyerek vagy fiatalkori, mert a lélek nem öregszik.

Jó érzéssel gondolunk a barátunkra, barátnőnkre.

A párodban is keresni kell a barátot, ha ez nincs, nem lesz tartós a kapcsolat. Ha az emberek szeretik egymást, ott alakul ki barátság, valláson, politikán, világnézetén túl.

A barátság lelki rokonság. Barátod lehet még egy fa is, mert ha kivágják üres helye, hiányzik. Nekem is nagyon rossz érzés, mert a múlt héten a házunk előtt kivágtak három fát. Nagyon sajnálom, szépek voltak. Fájt, hogy rossz időben vágták ki, mert ilyen időszakban a fa vegetál. A fa érez. Olyan, mintha egy embernek a lábát fűrészelték volna el.

Ha már nincs barátod, légy saját magad barátja. Szeresd barátodat, magadat. Ez a barát még a halálba is elkísér.

Szeretet

Ha arra a helyre tévedek véletlenül, amerre valamikor a szerelmemmel sétáltam, önkéntelenül keresem az emléket, a szívet, amit 20-30 évvel ezelőtt véstünk a padba, ahol ültünk. Emlékszem, milyen boldogok voltunk, szerettük egymást.

Egy családban is akkor van boldogság, melegség, ha szeretet van. Ha érdeklődünk a másik iránt,

minden érdekel, ami vele történik. Ezért jó legalább vasárnap a közös jó ebéd és a jó beszélgetés. Ne azonnal a TV-hez rohanjunk, mert jön a meccs, vagy a sorozatunk kezdődik. Mindent beszéljünk meg szeretteinkkel, mielőtt egy fontos döntést hoznánk. Szokták mondani, nagy vállalati fehér asztal melletti beszélgetésen múlik sokszor egy cég sorsa.

Az szeret, aki megadja a másik ember szabadságát. A szeretet nem irigykedik. Figyelmeztet, dorgál. Zokon vesszük, ha rátapintanak valamilyen hibánkra. Ez azért van, mert szeretnek minket.

Egy simogatás sokszor többet ér, mint egy drága ékszer.

Ha szeretek valakit, nem érzem magam egyedül, érzem, hogy engem is szeretnek, vigyáznak rám.

Ha szeretek, és engem is szeretnek, nem lehet egyes számban beszélni: Jaj, mi lesz velem? Inkább mi lesz velünk? Olvastam valahol, ha elmúlhatott a szerelem, szeretet, az nem volt igaz szeretet, csak az előszobája. Sajnos.

Akarsz gyereket?

A párok, amikor egy kicsit jobban megismerik egymást, meg szokták kérdezni egymástól, hogy akarsz-e gyereket? Ha egyik sem akar, egyszerű a helyzet, de azért megkérdik, hogy te miért nem?

A lány mondja, hogy most végezte el az egyetemet, nagy nehezen elkezdett dolgozni, munkahelyet is alig talált. Ki tudja, meddig dolgozhat? Felmondhatnak, megszűnhet a cég, bizonytalanak érzi a jövőt. Látja kolléganőin, hogy nem boldogok, sok a gondjuk, a gyerekekről drágák, hamar kinövik, nincs egy szabad percük. A férjük plusz munkákat vállal, hogy meg tudjanak élni.

Én világot akarok látni, nem csak prospektusokban, hanem valójában. Azt akarom, hogy a férjem engem szeressen, dédelgessen, ne a gyereket, és én is öt úgyszintén.

Egy másik kolléganőnek már középiskolás gyerekei vannak. Ha tovább akarja taníttatni őket, a külön tanárok nagyon sokba kerülnek. Nem vett már magára ruhát, cipőt pár éve.

A másik munkatársam pedig azt panaszolja, hogy a gyerekei lenézik, csúnyán beszélnek vele, elégedetlenek, pedig csak rájuk költenek. Nekik miért nem vesznek a legmodernebb, legmenőbb ruhákból, cipőkből. Okos telefont, laptopot követelnek, amit egyelőre, nem tudnak megvenni nekik.

Ezért a dolgokért nem akarok gyereket.

És mi lesz akkor, ha egy pár év múlva a férjed szeretne gyereket, de te neked ez már késő? Mit

csinálsz akkor? Nem fog fájni, ha a férjednek egy fiatal helyes nő fog szülni gyereket? Remélem, nem így lesz. Biztosan fájna, de mit csinálhatnék? Így jártam. Addig legalább nagyon jól éltünk, sokat utaztunk, sok országba ellátogattunk. Nagyon szép helyeken nyaraltunk, telettünk. Meg engedhettük meg magunknak a drága és szép ruhákat, hát erre fogok emlékezni.

Amikor pedig úgy érzem, hogy öreg, tehetetlen vagyok, bevonulok egy otthonba. Anyukám öreg barátnőjének három gyermeke, hat unokája van, és ő is bemegegy egy otthonba. Dolgozott értük, de még a telefont is nagyon ritkán emelték fel a gyerekei, unokái. Akkor most ki járt jobban? Biztosan én, mert nem sok értelme volt a lemondásnak a gyerekekért, hogy nekik legyen. Az egyik lenézi, csúnyán beszél a szüleivel, a másik már csúnyán sem beszél velük.

A fiú szomorúan csak annyit mond. Én elvált szülők gyermeke vagyok. Sok veszekedést, verekedést láttam, őket nem érdekelte, hogy én mit érzek. Én ezért nem szeretnék gyermeket. Nyugodtan, boldogan akarok élni a párommal, esetleg feleségemmel. Csak egymást szeretni, egymásért élni.

Azt szeretném, akivel együtt élek az én feleségem, barátom, segítőm, szeretőm legyen, akivel ha összenézünk, szavak nélkül is megértjük egymást.

A másik fiatal párban, mind a ketten szeretnének gyermeket, de csak esküvő után. Akkor az igazi, a gyerek részéről is, ha házasságot kötnek. Jobban megbíznak egymásban, tudják, hogy a másik is tartósan akar társuk lenni, jöhet a baba!

Mind a kettőjüknek van testvérük, és tudják, hogy milyen jó együtt örülni egymás sikerének.

Ők biztosan nagyon fognak örülni, amikor először feláll a baba, vagy amikor az első lépéseit teszi. Sokat fognak nevetni, mert boldogok lesznek. Amikor sétáltatják majd a kicsit, a baba-kocsiban, majd megállnak az idősebbek megnézni, és fogják dicsérni, hogy milyen szép baba.

Nem azt fogják nézni, hogy a ruhácskája, vagy a cipője milyen sokba kerül, hanem örülnek, hogy milyen szépen nő, már ki is nőtte az előző ruháját.

Tudják, hogy mennyit fognak izgulni, amikor iskolába megy, hogy jó tanuló váljék belőle. Ő lesz a szemük fénye. Gyerekek lesznek igazán boldogok.

Majd igyekeznek úgy nevelni őket – mert kettőt szeretnének, egy fiút és egy lányt –, hogy fiatal kamasz vagy felnőtt korukra se legyenek rosszak.

Lehet, hogy most nem sok szülő, sőt iskola sem foglalkozik eléggé a neveléssel. Ők figyelni fogják, hogy ne kerüljenek rossz társaságba. Kerüljék azokat, akik isznak, kábítószereznek.

Biztosan sok nehézséggel fognak szembenézni, de remélik jó példával fognak gyerekeik előtt járni. Ők veszekedésmentes szép, boldog családi életet szeretnének élni.

Ők ezt szeretnék.

Te fogod eltartani?

Nem is olyan régen, még a nők nem voltak egyenlő rangúak a férfiakkal, „csak” otthonukban és kertjükben - már akinek volt - dolgoztak.

Ők főztek, tisztán tartották a lakást, a gyerekeket és a férjet Ők jártak a gyerekekkel orvoshoz, ha betegek voltak, az iskolába szülői értekezletekre, stb.

Általában egy vagy két generáció élt együtt. Az anya ugyanúgy ápolta, gondozta az ő édesanyját, mint a férje édesanyját. Ő etette, ő főzött rájuk, meleg lakást biztosított mindenkinek.

Egyszer csak az öregek elmentek. Az anya csak a gyerekeket és a férjét gondozta, főzött, mosott.

Amikor a férje sem volt már, a gyerekek nem kérdezték meg egymástól, hogy most mi lesz? Te fogod eltartani? Mert az anya soha nem dolgozott gyárban, vállalatnál, cégnél, soha nem volt fizetése, most pedig nincs nyugdíja.

Mostanában sokat hallom ezt gyerekektől: „Te fogod eltartani?” Hát ő kiket, hányat tartott el nem a pénzéből, hanem a munkájával. Úgy alakult az élete, hogy „csak” otthon dolgozott, nevelt. Most szemrehányást kap, amiért nem dolgozott és nincs nyugdíja.

A kötet szerzőiről vallomásaik és leírásaik alapján

Bucskó Vanessza

A nyíregyházi Kölcsey Ferenc Gimnázium 10. évfolyamos tanulója. Nagykállóban él.

Czimbula Novák Ibolya

Szabolcs megyében, Besenyőd községben született 1947-ben. Már középiskolás korában az irodalom, a művészetek felé fordult érdeklődése, jóllehet reálosztályba járt. A körülmények alakulása folytán felsőfokú mérlegképes könyvelői képezést szerzett, mely egyértelművé tette, hogy gazdasági területen tevékenykedjen, folyamatosan képezve magát. A versek jelentették számára mindig az igazi kikapcsolódást és gyors szellemi felfrissülést kevés szabadidejében. 2010 óta immár nyugdíjasként ír tudatosabban, átlátja a lehetőségeit. „Mindennek rendeltetési ideje van” - vallja. 2015-ben jelent meg első önálló kötete a Rím Könyvkiadónál *Szövetségben önmagammal - életképek prózában és versben* címmel, melyet a Széchenyi Könyvtár tudományos és oktatási célra a Magyar Elektronikus Könyvtárban is közreadott.

Csoma József

57 éves népművelő és pedagógia-rajz szakos középiskolai tanár, az Inczedy György Szak-középiskola kollégiumában nevelőtanár. Inkább képzőművészként ismert, eddig több mint 40 egyéni kiállításon mutatta be munkáit, Nyíregyházán is több alkalommal. Alkotásai Nyíregyháza és a megye több településének középületeit díszítik. Tégláson született, Debrecenben szerszámkészítő szakmát szerzett, majd műszaki érettségit tett. Később pedagógia-népművelés, majd rajz szakos főiskolai diplomát szerzett Egerben. Több évig a rakamazi művelődési házat vezette, majd Nyíregyházán a Westsik Vilmos Élelmiszer-ipari Szakközép-iskolában dolgozott. A Debreceni Egyetemen pedagógia szakos bölcsész diplomát, majd a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen közoktatás-vezetői végzettséget szerzett. Tanári munkája és a festészet mellett neveléstörténeti kutatásokat is folytat, publikációi szakfolyóiratokban jelennek meg. Szerkesztője és részben szerzője az *Evangelikus tanítók, iskolák, tanítóképzés Nyíregyházán a XIX. században* című tanulmánykötetnek.

Tanáremberként elvégzett feladatai során, alkotóművészként létrehozott munkáiban,

Kötetünk szerzői

pedagógiai, neveléstörténeti tanulmányaiban és egyéb írásaiban mindig három cél vezet: értelmezni, lejegyezni és jobbra tenni a világot. Széchenyi István ezt nála emelkedettebben fogalmazta meg: „Munkálni nagyban. Ha nem lehet, munkálni kicsiben. De munkálni mindig.” További életében is csak ennyit szeretne.

Hikari, K. A. (Kovács Alexa)

17 éves gimnazista, kiskora óta ír. Központi témája a romantika, a szerelem. Általában írói álnevet használ.

Juhász Szabina

Kisvárdán él, a Rétközi Múzeumban dolgozik. Szenvedélye az olvasás és az írás.

Lőkös Angéla

1970-ben született Kemeccsén, és Nagyhalászbán nőtt fel. Jelenleg Nyíregyházán él. Az ibrányi Móricz Zsigmond Gimnáziumban érettségizett. 1994-ben diplomázott a Bessenyei György Tanárképző Főiskola magyar-történelem szakán, majd 2006-ban a Nyíregyházi Főiskola angol nyelv és irodalom szakán. 2000-ben okleveles grafológus, 2015-ben segédkönyvtáros végzettséget szerzett. 1998-ban kezdett verseket írni. Közülük néhány a Kristály Magazinban, az Örömhír c. újságban, a *Szt. Pál emlékei* című költeménye pedig a *Nyíregyháza könyve 2015* c. kiadványban jelent meg. Verskiállításai voltak Sóstóhegyen a Római Katolikus Templom kertjében (2013, 2014, 2016), a Református Templom kertjében (2014), Oroson a Szent Kereszt Templomban és a templomkertben (2014), valamint Nyíregyházán a Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtárban (2016).

Izsai Attila László

Kazincbarcikán született. 1985-ban költözött családjával Nyírszőlősre. Közel öt éve ír. 2015-ben a Délibáb című versét beválogatták a Nyíregyháza könyvébe.

Kulcsár Attila

Hobbyíró, építész, nyugalmazott főiskolai tanár. Két tárcakötete, három verseskötete és két építészeti albuma került eddig kiadásra. Szépirodalmat és szakmai cikkeket publikál a Kelet-Magyarországon, a Szabolcs-szatmár-beregi Szemlében és A Vörös Postakocsi című periodikákban. Írásai különböző blogokon, pl. a Tárcaínkínalom címűben is megjelennek.

Kötetünk szerzői

Méhész Erzsébet

Gyermekkorától ír verseket. Írásai a Nyíregyháza könyve 2014-ben és 2015-ben, valamint az Irodalmi kávéházban jelentek meg.

Pagonyi Szabó János

Nyíregyházán született, azóta is itt él, illetve Nyírpazonyban, ahonnan a mellékneve (előneve) is származik. Irodalmi munkásságát tekintve a múlt év végén jelent meg ötödik verseskötete. Stílusát tekintve ragaszkodik a rímhez, ritmushoz, de egyre újabb formákkal is megpróbálkozik. Tevékenységét számos helyen nyomon lehet követni, több irodalmi és egyéb kulturális rendezvény felkért szereplője, előadója. Mind a helyi, mind több megyei újságban, antológiában, magazinban megtalálhatók az írásai. Számos oklevél, elismerés és díjazás tulajdonosa. Irodalmi pályázatokon is sikeresen szerepel. Legutóbb 2012. november 11-én vehette át a Batsányi-Cserhát Művész Kör által adományozott Aranydiploma-díjat és hozzá a Díszpolgár címet. 2013. november 16-án ugyancsak az itt kiírt pályázaton elért eredményéért a báró Bornemissza Barnabás János-díjat. Témái széles körben jelenítik meg a családot, a természetet, a környezetet, a hazát - minden szépségével, gondjával, bajával egyetemben.

Plósz Andrásné Pap Mária

Nyugdíjas pedagógus, Gégényben él. Versei és novellái antológiákban, folyóiratokban jelentek meg.

Price, Leanne Iris (Németh Eszter)

Tizenhét éves, Napkoron él, évek óta foglalkozik versek, novellák írásával.

Szegedi Viktória

Nyírtéten él, 14 éves tanuló. Szülei, öt testvére és barátai buzdították az írásra majdnem egy évvel ezelőtt.

dr. Teisler Erika

Nyíregyházán él 26 éve, jogászként dolgozik, a versírás az egyik hobbija.

Tihanyi Margit (Kovács Ferencné)

Nyíregyházán él, 81 éves. Meséket ír, amelyek hamarosan kiadásra kerülnek a budapesti NOVUM könyvkiadó gondozásában Margit néni meséi címmel.

Kötetünk szerzői

Vígh Lilla

26 évet töltött el a pedagóguspályán, jelenleg is oktatásüggyel foglalkozik. Két és fél éve kezdett verseket írni belső intuíció készítésére. Korábban sokat foglalkozott népművészettel, népdalokkal, népi hagyományokkal. Négy éve él Nyíregyházán. Kedvenc időtöltései: kirándulás, fotózás, olvasás.

Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár
Nyíregyháza

